

วรรณกรรมทำนายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
A STUDY OF PROPHETIC LITERATURE OF NORTHEATHERN THAI

โดย
บุญชู ฤๅศรี

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔

บทคัดย่อ

วรรณกรรมทำนายภาคอีสาน เป็นการศึกษาวรรณกรรมทำนายจากต้นฉบับเอกสารโบราณ ๑๐ ฉบับ และจากฉบับที่มีการปริวรรตแล้ว ๑๐ ฉบับ เพื่อศึกษารูปแบบ เนื้อหา อัตลักษณ์ร่วม อิทธิพลของวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า รูปแบบวรรณกรรมทำนายมีลักษณะเป็นร้อยกรองเพียง ๑ เรื่อง คือ กาละนับมือส่วย นอกจากนี้เป็นร้อยแก้วทั้งหมด โดยมีเนื้อหากล่าวถึงความเสื่อมของสังคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีอัตลักษณ์ร่วมคือจะเกิดความโกลาหลหรือกลียุคขึ้นในปีจจนถึงปีกุน ในท่ามกลางความโกลาหลนี้จะปรากฏผู้มีบุญมาปราบยุคเข็ญ และในวรรณกรรมทำนายจะบอกถึงการป้องกันภัยอันตรายเมื่อเกิดกลียุค คือให้สร้างหนังสือพุทธทำนาย มีไว้ประจำบ้านเรือนหรือประจำตัว และให้รักษาศีล ๕ ศีล ๘ และให้กตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ

ส่วนอิทธิพลที่ปรากฏต่อสังคมอีสาน พบว่า วรรณกรรมทำนายมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมลายลักษณ์ ในลักษณะการผลิตซ้ำ และแย้งข้อความในวรรณกรรมทำนาย ปัจจุบันยังพบอิทธิพลในลักษณะหนังสือพุทธทำนายมีลักษณะคล้ายกับจดหมายลูกโซ่ในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้คนได้อ่านและพิมพ์เผยแพร่ต่อไป นอกจากนี้ยังพบว่าวรรณกรรมทำนายมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมมุขปาฐะ คือ ปรากฏในกลอนลำอีสาน

Abstract

literature predicts of Northeastern Thai study form literature leaves original prediction of 10 vol. and the study of the translated 8 books to study patterns Content identity and the influence of literature to people.

Research is literature predicts of Northeastern Thai is Poetry one matter and then prose. Literature discusses the decline of society in the future. The turmoil in the Year of the Dog (pii-caw) to The Year of the Pig (pii-kun), then there was the benefactor to eliminate confusion and protection in times of turmoil is write a literary prediction and treatment sila and gratitude to their parents.

literature predicts of Northeastern Thai being rewritten and contested in the write literature. Currently seen in the form of a chain letter in the sanctuary. The oral literature found it in folk song.

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิต ชัยครรชิต อาจารย์ที่ให้คำปรึกษางานวิจัย ที่ได้ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ในระหว่างการศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักนวัตกรรมทางวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวก และคอยติดตาม ให้ความช่วยเหลือแก่โครงการวิจัยนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ที่ได้จัดสรรงบประมาณในการวิจัย ให้แก่โครงการวิจัยนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ (ภาษาไทย)	ก
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
คำถามหลักในการวิจัย	๓
กรอบแนวความคิดของการวิจัย.....	๓
นิยามศัพท์	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๖
วิธีการดำเนินการวิจัย	๑๐
บทที่ ๓ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับต้นฉบับ	๑๒
ฉบับที่ ๑ หนังสือพญาอินทร์ ฉบับวัดท่าสว่างศรีสำราญ	๑๒
ฉบับที่ ๒ ไม่ปรากฏชื่อ ฉบับแม่บัวมี สุคำภา.....	๑๒
ฉบับที่ ๓ วัตถุหินแตก ฉบับวัดชมพู่.....	๑๓
ฉบับที่ ๔ วัตถุหินแตก ฉบับวัดศรีเมืองคุณ.....	๑๕
ฉบับที่ ๕ หนังสือพญาอินทร์ ฉบับวัดใต้สูงยาง.....	๑๕
ฉบับที่ ๖ พุทธทำนาย ฉบับวัดชมพู่	๑๖
ฉบับที่ ๗ พุทธทำนาย ฉบับวัดศรีเมืองคุณ	๑๘
ฉบับที่ ๘ หนังสือหิน ฉบับวัดชมพู่	๑๘
ฉบับที่ ๙ อินทาทิราช ฉบับวัดบ้านเหล่าแถม	๑๙
ฉบับที่ ๑๐ ไม่ปรากฏชื่อ ฉบับวัดสว่างท่าสี่	๒๐
บทที่ ๔ อັตลักษณ์ร่วมวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน	๒๑
พุทธทำนายในพระไตรปิฎกและอรรถกถา	๒๑
ที่มาของพุทธทำนายภาคอีสาน	๒๓
กลุ่มพุทธทำนายภาคอีสาน	๒๓

พุทธทำนายที่ได้รับอิทธิพลจากมหาสุบินชาตก	๒๓
พุทธทำนายที่ได้รับอิทธิพลจากปัญจอันตรธาน	๒๔
พุทธทำนายท้องถิ่นอีสาน	๒๔
อัตลักษณ์ของวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน	๓๐
จอตอกุน : กลียุค	๓๑
พญาธรรมิกราช/ผู้มีบุญ : ผู้นำทางพ้นภัย	๓๕
การสร้างหนังสือ : การป้องกันและทางรอด	๓๖
บทที่ ๕ อิทธิพลวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน	๓๘
อิทธิพลต่อวรรณกรรมลายลักษณ์อีสาน	๓๘
วรรณกรรมของพระอุบาลีคุณูปมาจารย์	๓๘
อิทธิพลในวรรณกรรมผู้มีบุญ	๓๙
พุทธทำนายฉบับหลวงปู่มนัสรัตน์ (สัมเด็จรุ่ง)	๔๑
อิทธิพลในวรรณกรรมอีสานทั่วไป	๔๓
อิทธิพลในวรรณกรรมมุขปาฐะ	๔๓
บทที่ ๖ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๔๗
บรรณานุกรม	๔๘
ภาคผนวก	๕๑
ฉบับที่ ๑ หนังสือพญาอินทร์ ฉบับวัดท่าสว่างศรีสำราญ	๕๒
ฉบับที่ ๒ ไม่ปรากฏชื่อ ฉบับแม่บัวมี สุคำภา.....	๕๕
ฉบับที่ ๓ วัดฤหินแตก ฉบับวัดชมพู่.....	๕๖
ฉบับที่ ๔ วัดฤหินแตก ฉบับวัดศรีเมืองคุณ.....	๖๕
ฉบับที่ ๕ หนังสือพญาอินทร์ ฉบับวัดใต้สูงยาง.....	๘๐
ฉบับที่ ๖ พุทธทำนาย ฉบับวัดชมพู่	๘๖
ฉบับที่ ๗ พุทธทำนาย ฉบับวัดศรีเมืองคุณ	๙๖
ฉบับที่ ๘ หนังสือหิน ฉบับวัดชมพู่	๙๙
ฉบับที่ ๙ อินทาทิราช ฉบับวัดบ้านเหล่าแถม	๑๐๒
ฉบับที่ ๑๐ ไม่ปรากฏชื่อ ฉบับวัดสว่างท่าสี	๑๐๔
ประวัติผู้วิจัย	๑๐๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของการวิจัย

วรรณกรรมทำนาย จัดเป็นวรรณกรรมพุทธศาสนา โดยส่วนใหญ่จะกล่าวถึงสภาพสังคมที่เสื่อมโทรมของสังคมไปพร้อมกับการเพิ่มขึ้นของอายุพุทธศาสนา และมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันออกไป ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็ได้แนวคิดมาจากมหาสุบินชาดก^๑ ซึ่งเป็นบทร้อยกรองบาลีสั้น ๆ เพียง ๒ คาถา ต่อมาพระอรรถกถาจารย์ได้อธิบายความเพิ่มเติม จึงทำให้เนื้อหาด้านพุทธทำนายเพิ่มมากขึ้น เมื่อแพร่เข้าสู่ประเทศไทยมีการนำมาขยายความตามแนวคิดของผู้ประพันธ์กลายเป็นสำนวนพุทธทำนายแบบต่าง ๆ

ในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการนำเสนอวรรณกรรมทำนายในภาคอีสานจำนวนหนึ่ง ประกอบไปด้วยความฝันพญาปัสเสนที่หรือพญาปัสเสนที่ และพุทธทำนาย ซึ่งอุดม บัวศรี^๒ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า แม้ว่าจะมีการนำเสนอทางด้านพุทธทำนาย แต่ยังไม่พบว่ามีต้นฉบับอักษรโบราณเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ถูกนำเสนอ การนำเสนอทางด้านพุทธทำนายส่วนหนึ่งจึงเป็นการปริวรรตจากภาษาลาวมาเป็นภาษาไทย เช่น พุทธทำนายฉบับของสวิง บุญเจิม^๓ และพุทธทำนายฉบับปริวรรตจากภาษาลาวของสำนักวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น^๔ เป็นต้น นอกจากนี้ยังการนำเสนอพุทธทำนายที่ผู้นำเสนอกล่าวว่านำมาจากเอกสารโบราณ เช่น สำนวนของน้อย ผิวพัน^๕ สำนวนของพระศรีวระเวที^๖ เป็นต้น

การนำเสนอวรรณกรรมพุทธทำนายที่ผ่านมาซึ่งมีจำนวนน้อย จึงไม่สามารถจะสังเคราะห์อัตลักษณ์ร่วม และพลวัตของวรรณกรรมทำนายภาคอีสานอย่างครอบคลุมได้ ทั้งชื่อเรื่อง เนื้อหา อัตลักษณ์ร่วม และพลวัต การที่มีข้อมูลด้านวรรณกรรมทำนายจำนวนน้อยทำให้มีปัญหาเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลยกตัวอย่างเช่น ชื่อวรรณกรรมซึ่งมีความสับสนอยู่มาก พุทธทำนาย บางครั้งต้นฉบับเขียนชื่อเป็นพงศาวดาร หรือพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา หรือตำนานพญาอินทร์ หรือพญาอินทร์โปรดโลก เป็นต้น ทำให้มีความสับสนและไม่กระจ่างชัดในประเด็นเรื่องชื่อเรื่องวรรณกรรม

---

^๑อุดม บัวศรี, *กาละนั้บมือส่วยหรือพุทธทำนาย*, (ขอนแก่น : ศูนย์วัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๕), ก.

^๒อุดม บัวศรี, *ฮีตสิบสองคองสิบสี่และพุทธทำนาย*, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, ๒๕๔๙), คำปรารภ.

^๓สวิง บุญเจิม, *กาละนั้บมือส่วย*, (อุบลราชธานี : ประชามติออฟเซต, มปป.).

^๔อุดม บัวศรี, *เรื่องเดิม*.

^๕น้อย ผิวพัน, *พุทธทำนายพื้นเมืองหรือกาละนั้บมือส่วย*, (ขอนแก่น : คลังนาธรรมชาติ, ๒๕๒๖).

^๖พระศรีวระเวที, *พุทธทำนาย*, (อุบลราชธานี : ศิริธรรมออฟเซต, ๒๕๔๕).

นอกจากชื่อวรรณกรรมแล้ว ประเด็นในเรื่องการนำวรรณกรรมทำนายนมาใช้ ก็ถูกตีความว่าเป็นการจัดทำของกบฏผู้มีบุญ เพื่อต้องการให้เกิดผลทางการเมือง โดยการทำให้เป็นจดหมายลูกโซ่^๗ แต่จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่า ประเด็นดังกล่าว อาจจะมี ความขัดแย้งกับหลักฐานที่พบในท้องถิ่น เพราะการแพร่กระจายของวรรณกรรมกลุ่มนี้มีมาก่อนกบฏผู้มีบุญ และเจตจำนงการจารไม่ได้เกี่ยวข้องกับกบฏผู้มีบุญเลย ผู้วิจัยค้นพบในเบื้องต้นว่ามีวรรณกรรมเกี่ยวกับพุทธทำนายขนาดสั้นตามวัดต่าง ๆ พบข้อความว่า

“ผู้เขียน ๑ แผ่น จะกุมตัวได้ เขียนได้มีอายุยืนยาวได้ฮ้อยปี เขียนได้ ๗ แผ่น กุมได้ทั้งครัวเฮือน หัวพ่อแม่พี่น้องเป็นประการ”^๘

(อธิบาย – ผู้ใดเขียนได้ ๑ แผ่น จะสามารถคุมครองตัวเองได้ มีอายุยืนถึง ๑๐๐ ปี เขียนได้ ๗ แผ่น จะสามารถคุมครองได้ทั้งครอบครัว)

หมายความว่า ผู้เขียนพุทธทำนายนี้จะสามารถคุมครองตนและครอบครัวจากผียักษ์ และจากภัยอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ (ในลักษณะยันต์ป้องกันตัว) ดังนั้นประเด็นหนังสือผู้มีบุญ และพุทธทำนายจึงประเด็นที่ต้องขบคิดว่ามี การแพร่กระจายจากการทำจดหมายลูกโซ่ หรือเกิดมาก่อนหน้าผู้มีบุญหรือไม่

นอกจากประเด็นดังกล่าว ประเด็นที่น่าศึกษา คือ อัตลักษณ์ร่วมของวรรณกรรมทำนายฉบับต่าง ๆ ที่มีลักษณะร่วมคล้ายคลึงกัน และเนื้อหาทั่วไป รวมถึงพลวัตของวรรณกรรมทำนายที่ปัจจุบันยังส่งอิทธิพลอยู่ในภาคอีสาน ดังที่พบว่า มีต้นฉบับพุทธทำนายส่วนหนึ่งในร้านถ่ายเอกสารเพื่อรอให้ประชาชนมาสั่งทำเป็นหนังสือทำมือเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าวรรณกรรมทำนายนี้จึงเหมาะสมที่จะทำการศึกษาวินิจฉัยให้ครอบคลุม ทั้งในด้านต้นฉบับ รูปแบบ เนื้อหา อิทธิพลที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวอีสาน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มข้อมูลด้านอีสานศึกษาในส่วนเรื่องของวรรณกรรมทำนายให้สมบูรณ์ ครอบคลุมทุกสำนวนจากต้นฉบับที่มีอยู่จริง และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านวรรณกรรมศึกษา คติชนวิทยา และไทยศึกษาในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษารูปแบบและเนื้อหาวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน
๒. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ร่วมของวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน
๓. เพื่อศึกษาอิทธิพลของวรรณกรรมทำนายภาคอีสานที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวอีสาน
๔. เพื่อเป็นฐานข้อมูลการวิจัยด้านวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน

^๗ คำทำนาย ฉบับลานดับ พบที่วัดชมพู บ้านหนองหินใหญ่ อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่ปรากฏปีที่จาร (หนังสือก้อม) ๑ ผูก, เส้นจารอักษรธรรม, ลานที่ ๗.

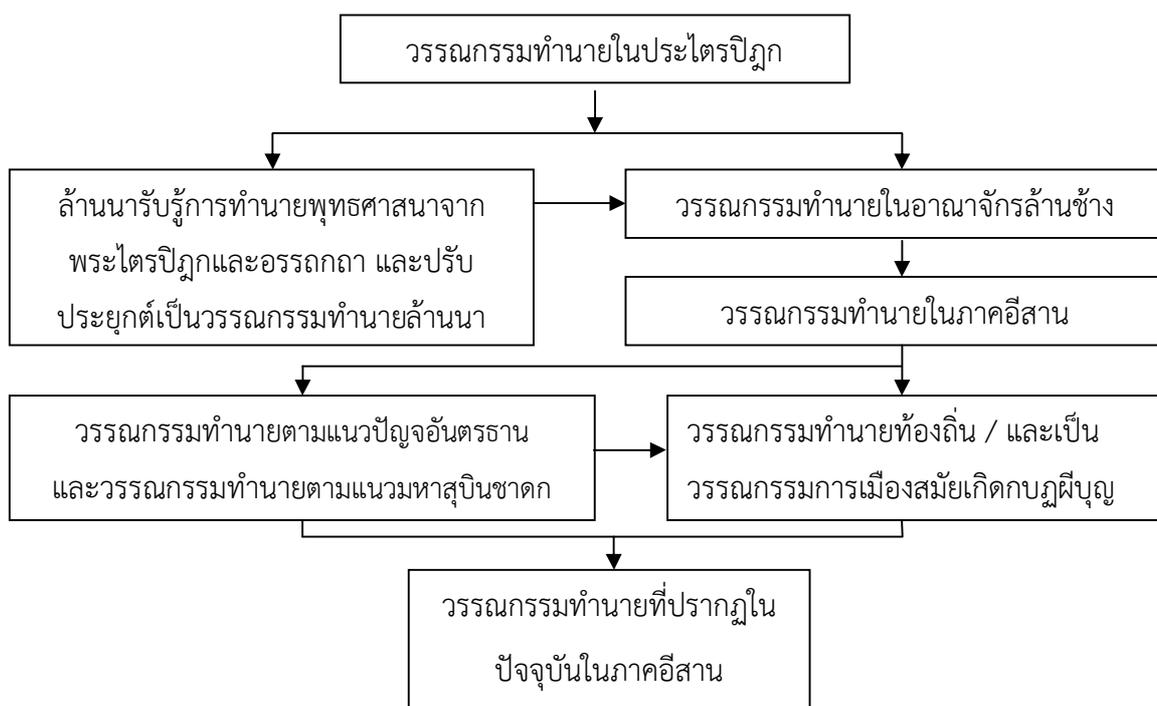
^๘ สุวิทย์ ธีรศาสตร์, “กบฏผู้มีบุญอีสาน ๒๔๔๔-๔๕ กับจดหมายลูกโซ่ฉบับแรกของเมืองไทย” ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ ๒๘ ฉบับที่ ๑ (พฤศจิกายน ๒๕๔๙) : ๘๒-๙๕.

คำถามหลักในการวิจัย

พุทธทำนายที่ปรากฏในภาคอีสานมีที่จากที่ใด และในภาคอีสานมีการนำมารับใช้สังคมอย่างไรบ้าง และวรรณกรรมทำนายมีอัตลักษณ์ร่วมกันอย่างไรบ้าง รวมถึงมีพลวัตอย่างไรมาจนถึงปัจจุบัน

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยนี้ วรรณกรรมทำนายภาคอีสานได้รับแนวคิดจากการทำนายในพระไตรปิฎก และแผ่เข้าสู่อาณาจักรของคนไทย ในอาณาจักรล้านนาและล้านช้าง ซึ่งล้านช้างได้รับวรรณกรรมทำนายส่วนหนึ่งจากล้านนา และเมื่อเข้ามาสู่ล้านช้างแล้วมีการปรับประยุกต์เป็นวรรณกรรมทำนายตามแบบฉบับของล้านช้าง และเมื่อภาคตะวันออกเฉียงเหนือถูกผนวกเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยพุทธทำนายถูกนำมาปรับประยุกต์ใช้ในเรื่องของวรรณกรรมการเมือง และตกทอดมาถึงปัจจุบันยังมีปรากฏเป็นวรรณกรรมพุทธทำนายธรรมดา ดังแผนภาพต่อไปนี้

นิยามศัพท์

วรรณกรรมทำนาย หมายถึง วรรณกรรมที่กล่าวถึงการทำนายที่มีเนื้อหาอิงกับอายุของพุทธศาสนากับความเสื่อมของศีลธรรม ซึ่งในเนื้อหาของวรรณกรรมเป็นการตรัสของพระพุทธเจ้า

วรรณกรรมพุทธศาสนาภาคอีสาน หมายถึง วรรณกรรมลายลักษณ์ที่มีเนื้อหาหลักเป็นเรื่องของพุทธศาสนา ประวัติพุทธศาสนาในท้องถื่น หลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาโดยตรง รวมถึงวรรณกรรม

นิทาน ซึ่งแต่เปลี่ยนแปลงแบบชาดกในวรรณกรรมศาสนา และวรรณกรรมนิทานที่มีชื่อเรื่อง โครงเรื่อง ที่ตรงกัน กับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด คือ วรรณกรรมที่มีเนื้อหาทั่วไป ที่ไม่สามารถกำหนดเป็นวรรณกรรมพุทธศาสนา วรรณกรรมคำสอน วรรณกรรมประวัติศาสตร์ และวรรณกรรมนิทานได้

คัมภีร์ใบลานภาคอีสาน หมายถึง เอกสารใบลานที่พบต้นฉบับในภาคอีสาน ซึ่งบันทึกด้วยตัวอักษรธรรมอีสาน อักษรไทยน้อย และบันทึกด้วยภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จอตอกุน หมายถึง ปีนักษัตร โดยเริ่มจากปีจอและสิ้นสุดปีกุน ในทุก ๆ ๑ รอบ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกำหนดการวิจัยวรรณกรรมทำนาย ทุกฉบับในภาคอีสานทั้งที่ปริวรรตแล้ว และยังไม่ได้ปริวรรต ดังนี้

๑) วรรณกรรมทำนายฉบับที่ปริวรรตแล้ว

จินดา ดวงใจ. **พุทธทำนาย**. ขอนแก่น : ขอนแก่นคลังนาธรรมชาติ, ม.ป.ป.

น้อย ผิวพันธ์. **พุทธทำนายพื้นเมืองหรือกาละนับมือส่วย**. ขอนแก่น : คลังนาธรรมชาติ, ๒๕๒๖.

พระศรีวรเวที. **พุทธทำนาย**. อุบลราชธานี : ศิริธรรมออฟเซ็ท, ๒๕๔๕.

ภัสสรฯ พินิจนที, ผู้พิมพ์เผยแพร่. **คัมภีร์ใบลานอักษรธรรมจากกุ้อของสามเณรคำ**. ม.ป.ท., ม.ป.ป.

สาร สารทัศนายนท์. **ตำนานพญาอินทร์โปรดโลก**. มปท. มปป.

อุดม บัวศรี. **กาละนับมือส่วยหรือพุทธทำนาย**. ขอนแก่น : ศูนย์วัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๕.

อุดม บัวศรี. **ฮีตสิบสองคองสิบสี่และพุทธทำนาย**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น,

ดารา กัลยา และดวงเดือน บุญยาวง, **มหาสิลา วีระวงส์ ชีวิตผู้เข้า My life อัตชีวประวัติ คำกลอนพุทธทำนาย ๑๖ ข้อ และกลอนลำในซุมปี ๒๔๘๗**. เวียงจัน : โรงพิมพ์มันทาตุราช, ๒๐๐๔.

๒) วรรณกรรมทำนายฉบับที่ยังไม่ได้ปริวรรต

ฉบับที่ ๑ **หนังสือพญาอินทร์** ฉบับวัดท่าสว่างศรีสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อักษรธรรมอีสาน จำนวน ๑ ผูก ๖ ลาน

ฉบับที่ ๒ **หนังสือเมืองจำปา** ฉบับของแม่บัวมี สุคำภา หมู่ ๙ ตำบลนากว้าง บ้านนาทาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีอักษรธรรมอีสาน จำนวน ๑ ผูก ๒ ลาน

- ฉบับที่ ๓ **วัตถุหินแตก** ฉบับวัดชมพู อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน
จำนวน ๑ ผูก ๑๓ ลาน
- ฉบับที่ ๔ **วัตถุหินแตก** ฉบับวัดศรีเมืองคุณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อักษรธรรมอีสาน
จำนวน ๑ ผูก ๒๒ ลาน
- ฉบับที่ ๕ **หนังสือพระอินทร์** ฉบับวัดใต้สูงยาง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด อักษรธรรม
อีสาน จำนวน ๑ ผูก ๒๐ ลาน
- ฉบับที่ ๖ **พุทธทำนาย** ฉบับวัดชมพู อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน
จำนวน ๑ ผูก ๑๔ ลาน
- ฉบับที่ ๗ **พุทธทำนาย** วัดศรีเมืองคุณ บ้านเชียงพัง ตำบลนาแกว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
- ฉบับที่ ๘ **หนังสือหิน** ฉบับลานดิบ พบที่วัดชมพู บ้านหนองหินใหญ่ อำเภอเมืองสรวง จังหวัด
ร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก ๗ ลาน
- ฉบับที่ ๙ **อินทาทิราช** วัดบ้านเหล่าแกม ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
- ฉบับที่ ๑๐ **ไม่ปรากฏชื่อ** วัดสว่างท่าสี บ้านท่าสี ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เข้าใจรูปแบบและเนื้อหาวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน
๒. สืบทราบอัตลักษณ์ร่วมวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน
๓. เข้าใจความสำคัญของวรรณกรรมทำนายที่ส่งอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวอีสาน
๔. มีฐานข้อมูลด้านวรรณกรรมทำนายภาคอีสานสำหรับผู้ศึกษาวิจัยในโอกาสต่อไป

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารทั่วไป

เอกสารที่กล่าวถึงวรรณกรรมประเภทพุทธทำนาย เป็นการนำเสนอในลักษณะวิจารณ์วรรณกรรมพุทธทำนาย ซึ่งมีดังต่อไปนี้

ธวัช ปุณโณทก กล่าวว่า เอกสารการทำนายท้องถิ่นอีสาน มีส่วนน้อยมาก ธวัช ปุณโณทก ได้กล่าวถึงเอกสารกาละนั่มมือส่วย ซึ่งได้ต้นฉบับจากวัดเนินพะเนา สปป.ลาว ซึ่งมีฉันทลักษณ์เป็นร้อยกรองสั้น ๆ แม้ว่าจะได้ต้นฉบับภาษาลาวจากวัดเนินพะเนา แต่เมื่อได้สืบค้นเอกสารโบราณผ่าน เว็บไซต์ของโครงการปกปักรักษาใบลานแล้ว^๙ กาละนั่มมือส่วยส่วนมากเป็นสำนวนร้อยแก้ว และต่างกับกาละนั่มมือส่วยวัดโนนพะเนาอย่างมาก^{๑๐}

บุญเกิด พิมพ์วรเมธากุล ได้นำกาละนั่มมือส่วย มาวิเคราะห์ในหนังสือเรื่อง ฆะหยา ภูมิปัญญาของคนล้านช้างและไทอีสาน โดยนำกาละนั่มมือส่วย มาวิเคราะห์ อธิบายความหมายในบทที่ ๕ ว่าด้วย ฆะหยา ปรัชญาชีวิต โดยบุญเกิด พิมพ์วรเมธากุล ก็ไม่ได้บอกที่มาของบทฆะหยาดังกล่าว แต่ลักษณะการนำเสนอเป็นคำแปล ความหมายแฝงเร้น และประโยชน์การนำไปใช้^{๑๑}

ธวัช ปุณโณทก ได้ศึกษากลุ่มวรรณกรรมของกบฏผู้มีบุญ ซึ่งธวัช ปุณโณทก กล่าวว่า วรรณกรรมที่ก่อให้เกิดกบฏผู้มีบุญภาคอีสานที่สำคัญมีอยู่ ๔ เรื่องด้วยกัน คือ พื้นเมืองกรุง ตำนานพระยาอินทร์ หนังสือท้าวพระยาธรรมิกราช และหนังสือผู้มีบุญ

พื้นเมืองกรุงจะกล่าวถึงเหตุการณ์วิปริตสมัยอดีต ในตอนท้ายจะปรากฏผู้มีบุญในปัจจุ ส่วนตำนานพระยาอินทร์มีเนื้อหาสันับสนุนหนังสือพื้นเมืองกรุง กล่าวว่าเป็นหนังสือที่พระยาอินทร์นำมาเผยแพร่แก่ชาวโลกให้คัดลอกไว้และจดจำเนื้อความเล่าสืบต่อกันไป และให้บำเพ็ญทาน รักษาศีลห้า ศีลแปด จะพ้นภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น ตอนท้ายได้กล่าวถึงเหตุการณ์ตอนปลายพุทธศาสนาว่าจะเกิดกสิยุค^{๑๒}

อุดม บัวศรี ได้อธิบายนำ ในหนังสือเรื่องพุทธทำนาย หรือกาละนั่มมือส่วย ซึ่งจุดประสงค์ในการแต่งของกวี คือ ต้องการสอนให้รู้ว่า อนาคตข้างหน้าโลกจะเปลี่ยนไปอย่างไร ซึ่งโดยมากจะเปลี่ยนไปในแนวทางที่ไม่ดี การทำนายอนาคตของวรรณกรรมอีสานนั้น ต้องใช้สัญลักษณ์แล้วจินตนาการไป โดยมีอายุ

---

^๙<http://www.laomanuscripts.net>

^{๑๐}ธวัช ปุณโณทก, “กาละนั่มมือส่วย : วรรณกรรมศาสนา”. สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคอีสาน เล่ม ๑, กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, ๒๕๔๒ : ๑๘๘-๑๙๐.

^{๑๑}บุญเกิด พิมพ์วรเมธากุล, ฆะหยา ภูมิปัญญาของคนล้านช้างและไทอีสาน (ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์, ๒๕๓๙), ๖๙.

^{๑๒}ธวัช ปุณโณทก, “พื้นเมืองกรุง : ตำนาน”. สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคอีสาน เล่ม ๙, (กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, ๒๕๔๒), ๓๑๓๘-๓๑๔๐.

ศาสนาของพระสมณโคดมเป็นตัวกำหนด ซึ่งมีจำนวน ๕,๐๐๐ ปี พุทธทำนายจะทำนายตามสัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้นเป็นตอน ๆ ไปจนกระทั่งถึง ๕,๐๐๐ ปี^{๑๓}

บาทยัน อิมสาราญ ได้ศึกษา พุทธทำนายมอญและพุทธทำนายไทย จากชาตกสูตรวรรณกรรมของกลุ่มชน โดยได้ศึกษาพุทธทำนายจากอรรถกถามหาสุบินชาตก และอิทธิพลของอรรถกถามหาสุบินชาตกที่มีต่อวรรณกรรมกลุ่มชน โดยศึกษาอิทธิพลของชาตกที่มีต่อวรรณกรรมมอญ และวรรณกรรมไทยภาคกลาง^{๑๔}

มาณพ นักการเรียน กล่าวว่า เรื่องที่ชาวพุทธทุกยุคสมัยสนใจ คือ พุทธทำนาย (ความฝันของพระเจ้าปัสเสนทิโกศล) โลกพระศรีอารีย์ และพุทธศาสนา ๕,๐๐๐ ปี ที่มหาสุบินชาตกได้รับความนิยในระดับแรก เพราะมหาสุบินชาตกเป็นชาตกที่เต็มไปด้วยอุปมาอุปไมย

งานเขียนของมาณพ นักการเรียน ได้กล่าวถึงพุทธทำนายในความฝันของพญาปัสเสน ซึ่งมาจากมหาสุบินชาตก ซึ่งสังคมไทยใช้คำว่า ปัดเถวน ซึ่งเพี้ยนมาจากคำว่า ปัดเสน (ปัสเสน) เพื่อการเรียกให้สะดวกขึ้นจึงเรียกเพี้ยนไปเป็น ปัด-เถ-เวณ

เมื่อมองในเชิงจิตวิทยาแล้ว ความฝันของพระเจ้าปัสเสนทิโกศล อาจเทียบได้กับ ความฝันส่วนรวม (Collective Dreams) ของจุ่ง เพราะมีผลกับบุคคลอื่นในอนาคต พระเจ้าปัสเสนทิโกศลไม่ได้มีส่วนในเหตุการณ์เหล่านี้เลย

และจะเห็นว่าความโดยส่วนใหญ่แล้ว มี ๑๑ ข้อ ที่มีเหตุการณ์ร้ายที่เกิดขึ้นเพราะผู้ปกครอง ซึ่งความฝันนี้เป็นการเน้นย้ำให้ผู้ปกครองมีคุณธรรม ซึ่งหากผู้ปกครองมีคุณธรรม เรื่องราวร้าย ๆ ไม่น่าจะเกิดขึ้น^{๑๕}

งานวิจัย

สุภณ สมจิตศรีปัญญา ได้ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องสังฆอมธาตุ โดยได้ศึกษาเรื่องของพุทธทำนายในเนื้อหาอย่างอื่นด้วย ซึ่งแม้จะกล่าวถึงพุทธทำนายแต่สุภณ สมจิตศรีปัญญา ก็กล่าวถึงเปรียบเทียบเฉพาะบางฉบับเท่านั้น

ฉบับวัดบ้านดงบัง อำเภอนาคูน จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาเน้นที่สารัตถะของเรื่อง วิธีการนำไปใช้ ความสอดคล้องกับวรรณกรรมเรื่องอื่นของภาคอีสาน อิทธิพลที่มีต่อแนวคิดของชาวอีสาน และประโยชน์ของเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า สารัตถะของเรื่องพบว่าพฤติกรรมของมนุษย์บนโลกเลเวลลงตามศักราชมากขึ้น หรือ เรียกว่า กาลส้วย ซึ่งวรรณกรรมเรื่องสังฆอมธาตุนำไปใช้เทศนา แสดงหมอลำกลอน และมีเนื้อหาในเรื่องสอดคล้องกับวรรณกรรมภาคอีสาน ๑๔ เรื่อง และผู้อาวุโสภาคอีสาน มีความเชื่อตาม

^{๑๓}อุทุม บัวศรี, **อีตลีสองคองลีสี่และพุทธทำนาย** (ขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, ๒๕๔๙), ๕๓.

^{๑๔}บาทยัน อิมสาราญ, “พุทธทำนายมอญและพุทธทำนายไทย : จากชาตกสูตรวรรณกรรมของกลุ่มชน”, ใน **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, ๒๓, ๑ (มิถุนายน - พฤศจิกายน ๒๕๔๓) : ๑๓๑-๑๕๕.

^{๑๕}มาณพ นักการเรียน. “พุทธทำนาย” ใน **ลานปัญญา**. ๖, ๒ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๔๙) : ๔๘-๕๕

เหตุการณ์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสังฆมณฑล ประโยชน์ที่ได้รับจากวรรณกรรมเรื่องนี้ คือ กระตุ้นให้ผลิตวรรณกรรมเผยแพร่ให้เป็นจำนวนมาก

ประเด็นที่สุภณ สมจิตศรีปัญญา ศึกษาเชื่อมโยงแนวคิดเรื่องการเชื่อมสายระหว่างวรรณกรรมเรื่องสังฆมณฑล กับวรรณกรรมเรื่องต่าง ๆ ที่พบในภาคอีสานที่มีเนื้อหากล่าวถึงความโกลาหลของศาสนาในตอนที่จะสูญสิ้นศาสนา^{๑๖}

ตุลาภรณ์ แสนปรน ได้ศึกษาวรรณกรรมทำนายนของล้านนา จากวรรณกรรมล้านนา ๑๑ เรื่อง ซึ่งมีลักษณะเด่นทำนายนสถานที่ เหตุการณ์ และบุคคล พบว่าวรรณกรรมทำนายนของล้านนาประกอบไปด้วยโครงสร้าง ๓ ส่วน ได้แก่ บทเกริ่นนำ คือ มูลเหตุที่ทำให้พระพุทธรูปเจ้าทำนายน การดำเนินเรื่อง คือ ลำดับเนื้อหาของคำทำนายน บทสรุป คือ การกล่าวย้ำความสำคัญของเรื่องอีกครั้งหนึ่ง ส่วนในด้านเนื้อหา พบว่าวรรณกรรมทำนายนล้านนาส่วนใหญ่ได้นำเนื้อหาจากมหาสุบินชาดก ในพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นเรื่องพุทธพยากรณ์ วรรณกรรมทำนายนของล้านนา แม้ว่าจะมีรายละเอียดเนื้อเรื่องที่แตกต่างกัน แต่ก็มีวัตถุประสงค์เหมือนกัน คือ เพื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึงภัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะคนชาติศีลธรรม

ประเด็นที่ตุลาภรณ์ แสนปรน ศึกษาชิ้น วรรณกรรมบางเรื่องมีโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกับวรรณกรรมทำนายนภาคอีสานเป็นอย่างมาก ซึ่งบางเรื่องก็ปรากฏต้นฉบับในภาคอีสานด้วย คือ ชายฟอง ซึ่งกล่าวถึงผู้มีบุญมาจุติ^{๑๗}

พระมหาบุญชู ภูศรี ได้ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมอีสานเรื่อง สังฆมณฑล โดยศึกษาจากต้นฉบับโบราณ อักษรธรรม ฉบับวัดชมพู บ้านหนองหินใหญ่ อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยได้วิเคราะห์ในด้านวรรณศิลป์ และโลกทัศน์แบบพุทธของชาวอีสานที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสังฆมณฑล ผลการศึกษาพบว่า สังฆมณฑลผู้ประพันธ์ได้แต่งโดยได้รับแนวคิดจากพระไตรปิฎก อรรถกถา และวรรณกรรมท้องถิ่น โดยมีแนวคิดหลักที่การเชื่อมสายของพุทธศาสนา เพื่อให้ผู้ฟังได้เร่งทำความดี คบหากัลยาณมิตร และพบทัศนะแบบพุทธของชาวอีสานที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสังฆมณฑล มี ๓ ลักษณะ คือ ๑. เพิ่มเติมแนวคิดท้องถิ่นในหลักพุทธศาสนาที่ปรากฏในสังฆมณฑล ๒. ปรับหลักพุทธศาสนาให้เหมาะสมกับสังคม ๓. เพิ่มเติมแนวปฏิบัติแบบท้องถิ่นในประเพณีปฏิบัติเกี่ยวกับหลักพุทธศาสนา

ประเด็นที่พระมหาบุญชู ภูศรี ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมทำนายน คือ วรรณกรรมเรื่องสังฆมณฑลเป็นวรรณกรรมทำนายนเรื่องหนึ่งที่สามารถจัดเข้ากลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากอรรถกถา ในกลุ่มของการเชื่อมของพุทธศาสนาตามหลักปัญจอันตรธาน

^{๑๖}สุภณ สมจิตศรีปัญญา, วิเคราะห์วรรณกรรมอีสานเรื่องสังฆมณฑล, รายงานการวิจัย ภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูมหาสารคาม, ๒๕๓๗.

^{๑๗}ตุลาภรณ์ แสนปรน, การศึกษาวรรณกรรมทำนายนของล้านนา, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.

มัลลิการ์ ดอกแก้ว ศึกษาพุทธทำนาย โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาพุทธทำนาย ๓ เรื่อง คือ

๑. พุทธทำนาย สำนวนการเขียนของพระรัตนโภาสวิมล ซึ่งเป็นการแต่งใหม่ จากโครงเรื่องความฝันของพระเจ้าปัสเสนทิโกศล โดยแก่นเรื่องคือสรุปแก่นของเรื่องพุทธทำนาย ได้ชี้ให้คนรุ่นหลังได้เห็นความเป็นตรงกันข้ามของเหตุการณ์ในอนาคตว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างไร เมื่อวิเคราะห์ดูแล้วเหตุการณ์ในปัจจุบันมีลักษณะคล้ายพุทธทำนายหลายเรื่องหลายประเด็นทีเดียว

๒. พุทธทำนาย สำนวนการปริวรรตของพระครูสุขุมธรรมโชติ (ชื่น กนตสีโล) ซึ่งปริวรรตจากใบลาน พุทธทำนายเล่มนี้ พระภิกษุพาน สุภาโม ท่านได้จารเอาไว้ในใบลาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต่ออายุพระพุทธศาสนา ซึ่งเนื้อหาที่มีลักษณะทางภาษาเป็นขอม ผู้ปริวรรตได้ปริวรรตออกเป็นสำนวนภาษาไทย คำบางคำสำนวนบางสำนวนอาจจะขาดหายไป ใจความจึงไม่ค่อยสมบูรณ์มากนัก เหตุการณ์ของเรื่องเป็นลักษณะการเล่าบอกของพระพุทธเจ้าซึ่งในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ ก่อนพระพุทธเจ้าเข้าสู่พระปรินิพพานหนึ่งวัน โดยเล่าให้พระอานนท์ฟังเกี่ยวกับอนาคตของพระพุทธศาสนาว่า จะมีเหตุการณ์อะไรบ้างที่จะเกิดขึ้น ในช่วงหลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพาน จนถึง ๕,๐๐๐ ปี

๓. พุทธทำนาย สำนวนของนักปราชญ์ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น รูปแบบโดยการเล่าบอกแบบคำคล้องจอง หรือท่องถื่น มีการรวบรวมรูปแบบโดย การเล่าบอกแบบคำคล้องจอง หรือเป็นสำนวนโวหาร ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาษาเขมร เช่น “เบ็งกอกนิงละลม พนมเป็ญนิงละเลียยเป็ระยะบัตดาบอง กระจัดกระจาย นิงสบายนโกรเวือด” หมายความว่า บางกอก หรือกรุงเทพฯ จะล่ม กรุงพนมเป็ญจะละลาย พระตะบองจะกระจัดกระจาย แล้วก็จะสบายที่นครวัด คำว่า จะสบายนครวัด อาจเข้าใจให้ลึกซึ้งว่า “อนาคตคนที่เข้าวัดปฏิบัติธรรมเท่านั้น จึงจะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้”^{๑๘}

อภิวัฒน์ ปรีชาประศาสน์ ได้ศึกษากาละนัมมื่อส่วย ซึ่งมีเนื้อหาเพียง ๔๖-๕๑ หน้า แต่งเป็นโครงสร้าง ซึ่งอภิวัฒน์ ปรีชาประศาสน์ ได้ศึกษาด้านความเป็นมา ผู้แต่ง เนื้อเรื่อง ลักษณะคำประพันธ์ ค่านิยม อุดมการณ์และทัศนคติตลอดจนสภาพสังคมและชีวิตประจำวันของชาวอีสานที่ปรากฏในวรรณกรรมอีสาน เรื่องกาละนัมมื่อส่วย^{๑๙}

เอกสารทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับพุทธทำนายนั้น แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับอิทธิพลมาจากมหาสุบินชาดก กลุ่มกาละนัมมื่อส่วย และกลุ่มการทำนายของกบฏผู้มีบุญภาคอีสาน ส่วนงานวิจัยนั้นเป็นการวิจัยพุทธทำนายเฉพาะท้องถิ่น คือ วรรณกรรมทำนายล้านนา วรรณกรรมทำนายที่ปรากฏในจังหวัดสุรินทร์ และวรรณกรรมทำนายเฉพาะเรื่อง คือ กาละนัมมื่อส่วย และสังขอมธาตุ

^{๑๘}มัลลิวีร์ ดอกแก้ว, **วรรณกรรมท้องถิ่น เรื่อง พุทธทำนาย**, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต โปรแกรมวิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๔๒.

^{๑๙}อภิวัฒน์ ปรีชาประศาสน์, **วรรณกรรมอีสาน : กาละนัมมื่อส่วย**, รายงานการวิจัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๕.

วิธีการดำเนินการวิจัย

๑ ขั้นการสำรวจ

- ๑.๑ สำรวจวรรณกรรมทำนายที่มีการปริวรรตแล้ว
- ๑.๒ สำรวจและลงพื้นที่หาเอกสารโบราณที่เกี่ยวข้องกับพุทธทำนาย

๒ ขั้นคัดเลือกข้อมูล

- ๒.๑ ปริวรรตคัมภีร์โบราณที่เป็นวรรณกรรมทำนายตามขอบเขตการศึกษาเป็นภาษาไทย ปัจจุบันทุกฉบับ
- ๒.๒ ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ปริวรรต ทั้งภาษาอีสาน ภาษาบาลี

๓ ขั้นการศึกษาอัตลักษณ์ร่วมของวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน

- ๓.๑ แยกประเภทและจัดหมวดหมู่ของวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน
- ๓.๒ ศึกษาอัตลักษณ์ร่วมของวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน

๔ ขั้นการศึกษาพลวัตของวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน

- ๔.๑ ตรวจสอบความแพร่หลายของวรรณกรรมทำนายในวรรณกรรมลายลักษณ์ภาคอีสานให้ครอบคลุมวรรณกรรมลายลักษณ์ภาคอีสานทุกประเภท
- ๔.๒ ตรวจสอบความแพร่หลายของวรรณกรรมทำนายภาคอีสานในวรรณกรรมประเภทมุขปาฐะ
- ๔.๓ ตรวจสอบการนำวรรณกรรมทำนายภาคอีสานไปใช้ในอดีตและปัจจุบัน

๕ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

๑. ทฤษฎีภาพสะท้อนของวรรณกรรม (Conception of the Mirror)

เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึง วรรณคดีเป็นคั่นฉ่องแห่งยุคสมัย ที่สะท้อนให้เห็นสังคมหลาย ๆ ด้าน เช่น ความสัมพันธ์ และความขัดแย้งของคน ชนชั้น สังคม^{๒๐} โดยผู้วิจัยจะเน้นในแนวทางวิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏในวรรณกรรม เนื่องจากว่าถ้าจะเน้นที่สถานภาพของคนเขียน กวีที่เขียนวรรณกรรมอีสานมักจะไม่ปรากฏชื่อ

๒. ทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

เป็นทฤษฎีที่ จูเลีย คริสตีวา (Julia Kristeva) ได้ประยุกต์ทฤษฎีภาษาศาสตร์ของเฟอร์ดีนัน เดอ โซส์ซัวร์ (Ferdinand de Saussure) กับทฤษฎีภาษาและวรรณคดีของมิคาเอล บัคติน (Mikhail Bakhtin)

---

^{๒๐} ตรีศิลป์ บุญขจร, *ด้วยแสงแห่งวรรณคดีเปรียบเทียบ* (พิมพ์ครั้งที่ ๒), กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓, ๙๒-๙๕.

Bakhtin) สหบทเชื่อว่า วรรณคดีสร้างขึ้นมาจากระบบสัญญาและขนบวรรณศิลป์ของวรรณคดีที่มีมาก่อนระบบสัญญา ขนบวรรณศิลป์ และวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อความหมายของตัวบท ตัวบทไม่ว่าจะเป็นประเภทวรรณคดีหรือไม่ใช่วรรณคดี ไม่ได้มีความหมายที่เป็นเอกเทศในตัวเอง แต่เป็นสหบท เป็นการหาสายสัมพันธ์ของตัวบทที่อ่านกับตัวบทอื่น ๆ จึงเป็นกระบวนการเคลื่อนผ่านตัวบทต่าง ๆ ไปสัมพันธ์กับตัวบทอื่น ๆ^{๒๑}

---

^{๒๑} เรืองเตี้ยวกัน, ๑๓๐-๑๓๒.

บทที่ ๓
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับต้นฉบับ

ผู้วิจัยจะศึกษาต้นฉบับเรื่องวรรณกรรมทำนายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับต้นฉบับที่ผู้วิจัยปริวรรต ดังนี้

ฉบับที่ ๑ หนังสือพญาอินทร์

ผู้แต่ง	ไม่ปรากฏ
ผู้จาร	ไม่ปรากฏ
อักษรที่จาร	อักษรธรรมอีสาน
ฉันทลักษณ์	ร้อยแก้ว
ปีที่จาร	ไม่ปรากฏ
ต้นฉบับ	วัดท่าสว่างศรีสำราญ บ้านนาทาม ตำบลนากว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
จำนวน	๑ ผูก ๖ ลาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับชื่อเรื่อง

หนังสือพญาอินทร์ เพราะเป็นหนังสือที่ลงมาจากปากฟ้า หรือเมืองพญาอินทร์นั่นเอง

เนื้อหา

เนื้อหากล่าวถึงคาถาป้องกันยักษ์ ๘ ตน โดยกล่าวว่าหากใครไม่เชื่อผียักษ์จะมากินสิ้น ถ้าบ้านเรือนใดไม่มีคาถาพระยาอินทร์นี้จักตาย ให้พากันรักษาศีล ๕ ศีล ๘ พังกรรมอย่าได้ขาดจะพ้นจากภัยพิบัติอย่าได้ยกตนข่มท่าน หนังสือนี้ลงมาแต่ปากฟ้า อนึ่งให้เคารพผู้เฒ่าผู้แก่ ให้ยำเกรงคนมีศีล ถ้าใครรู้แล้วไม่เชื่อ หรือปิดบังเอาไว้ จักรากลือตตาย หนังสือนี้ไปถึงที่ใดให้พากันเขียนไว้เคารพบูชา ผู้หญิงให้รับเอาด้วยมือเบื้องซ้าย ผู้ชายให้รับเอาด้วยมือเบื้องขวาแล้วอธิษฐาน

ฉบับที่ ๒ ไม่ปรากฏชื่อ

ผู้แต่ง	ไม่ปรากฏ
ผู้จาร	ไม่ปรากฏ
อักษรที่จาร	อักษรธรรมอีสาน
ฉันทลักษณ์	ร้อยแก้ว
ปีที่จาร	ไม่ปรากฏ
ต้นฉบับ	แม่บัวมี สุขคำภา หมู่ ๙ ตำบลนากว้าง บ้านนาทาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
จำนวน	๑ ผูก ๒ ลาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับชื่อเรื่อง

เนื้อหาหนังสือบอกเพียงว่ามาจากเมืองจำปา ใกล้กับเมืองไซซุนาค ไม่ปรากฏชื่อวรรณกรรม และมีขนาดสั้นแค่ ๒ ลานเท่านั้น เป็นไปได้ว่าผู้เขียนได้เขียนหรือจ้างเขียนเพื่อเป็นการป้องกันตัวจากภัยอันตรายที่ปรากฏในวรรณกรรมทำนาย จึงไม่จำเป็นต้องเขียนชื่อวรรณกรรมแต่อย่างใด

เนื้อหา

ถ้าใครเชื่อหนังสือนี้แล้ว จะพบผู้มีบุญ ถ้าใครมีหนังสือนี้ไว้ในบ้านเรือน ผู้นั้นจะอายุได้ ๑๐๐ ปี ถ้าใครไม่เชื่อหนังสือนี้จะตาย โดยไม่ทันได้พบผู้มีบุญในเดือน ๑๐ ขึ้น ๗ ค่ำ

ฉบับที่ ๓ วัตถุหินแตก

ผู้แต่ง	ไม่ปรากฏ
ผู้จาร	ไม่ปรากฏ
อักษรที่จาร	อักษรธรรมอีสาน
ฉันทลักษณ์	ร้อยแก้ว
ปีที่จาร	ไม่ปรากฏ
ต้นฉบับ	ฉบับวัดชมพู บ้านหนองหิน ตำบลหนองหิน อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
จำนวน	๑ ผูก ๑๓ ลาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับชื่อเรื่อง

วัตถุหินแตก เกิดจากการนำคำ ๒ คำมาผสมกัน คือ วัตถุ ซึ่งน่าจะเป็นภาษาบาลีหมายถึง เรื่อง เรื่องราว ส่วนคำว่า หินแตก มีที่มาจากมีหินไหลขึ้นและแตกออกปรากฏศิลาจารึกซึ่งเป็นพุทธทำนายปรากฏบนหินนั้น เมื่อรวมกันจึงชื่อว่า วัตถุหินแตก แปลว่า เรื่องราวที่เกิดจากการแตกของหินแตก

เนื้อหา

ในสมัยพุทธกาล เมื่อพระพุทธเจ้ายังไม่เสด็จปรินิพพาน พระองค์ได้เสด็จไปยังต้นไม้อรงคันหนึ่ง ครั้นนั้นศรีอริยมตโดยโพธิสัตว์ ได้มองเห็นสัตว์โลกจะประสบกับความทุกข์ในภายหน้า จึงเข้าไปถวายบังคมพระพุทธเจ้าสมณโคดม ว่า ในอนาคตสัตว์โลกจะประสบกับความทุกข์ ๑๐ ประการ และเกิดกสิยุมิเลือดไหลตั้งสายน้ำ

ประการ ๑ ยังมีตอยลูกหนึ่งชื่อว่า ขวยทวย มีพระฤาษีบำเพ็ญตบะอยู่บนภูเขาสูงนั้น ฤาษีมองเห็นความทุกข์อันใหญ่หลวงที่สัตว์โลกจะประสบพบเจอในอนาคต ก็อดไม่ได้ร้องไห้จนเลือดออกนัยน์ตา ฤาษีก็รำลึกถึงคำทำนายของพระพุทธเจ้าทั้ง ๒ พระองค์ และได้มาบันทึกไว้ นำมาอุปฐากสักการบูชาทุกค้ำ เข้าจักพันจากโภภย์ หากใครไม่เชื่อจะพบกับภัย ๑๐ ประการ คือ

๑. ทุกข์ที่ไม่อาจจกนับได้
๒. เกิดกสิยุมิเลือดไหลปานน้ำนอง
๓. จะเกิดทุพภิกขภัย อดอยากข้าวมากนัก

๔. ท้าวพญาจักษ์ใส่ทัณฑ์กรรม ปรับไหมเอาข้าวของไพร่บ้านชาวเมืองจำนวนมาก
  ๕. อันตรายจะเกิดขึ้นทั้งในน้ำและบนบก บนถนนหนทาง
  ๖. พ่อแม่ลูกจักษพลัดพรากจากกัน
  ๗. ไม่มีบ้านหลังใดที่มีผู้ชายเกิน ๕ คน
  ๘. คนจะโกรธง่าย ทำร้ายร่างกายลูกเมีย
  ๙. คนไม่ดำรงชีวิตอย่างชอบธรรม
  ๑๐. คนบาปประพาศีล ๕ ศีล ๘ จักตายหมด และไปตกนรกเวจี
- ฤษีร้องให้เพราะเหตุ ๑๐ ประการนี้

พระศาสนาล่วงไปได้ ๒๓๐๐ ปี กาบยี่ มีชายคนหนึ่งชื่อ กวานหวาน ไปทำไร่ พบหินลูกหนึ่ง พอเอาออกมาดูหินนั้นกลับแตกเป็น ๒ แผ่น จึงนำไปถวายเจ้าฟ้าตองใต้ จึงรู้ว่าเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้ง ๒ พระองค์ ที่ทำนายไว้กับโลกนี้ เทวดาได้เขียนไว้ แล้วนำลงมาয়ังโลกมนุษย์ เมื่อพระตถาคตปรินิพพานแล้ว ให้บุคคลในโลกนี้จงตั้งใจตั้งตัวอยู่ในหลักธรรม จักพ้นจากโภภภัยอันตราย เพราะว่าในปีเดือน ๑๐ จักเป็นอุบาทว์โรคาหนัก เทวดาจักลงมาดูโลก หากใครประพาศีล ๕ ศีล ๘ ฟังธรรม กระทำบุญให้ทาน สร้างสะพาน ขุดบ่อน้ำ สร้างศาลา ฟังคำทำนาย ได้เขียนไว้ในบ้านเรือนจักพ้นจากภัย ๑๐ ประการ ถ้าหากใครไม่เชื่อจะได้ทุกข์ ๑๐ ประการนี้

ตั้งแต่ปีเต้ายี่ แผ่นดินจะไหว ฝนตกจนมีดมัว

ปี กาบสันคนจักตายด้วยพยาธิโรคาจำนวนมาก

ปีฮวยเฮ้าคนจะพลัดพรากจากกัน

ปีฮวยเส็ดคนทั้งหลายจะตกโภภภัย ได้เคลื่อนย้ายไปสู่ต่างประเทศ

ปีเม็งไค่น้ำจักษ์ท่วมบ้านเมือง

ปีเม็งไจ้คนจักษพลัดพรากจากกัน

ปีกัตเป้า จะเกิดกสิยศ คีใหญ่ คนฆ่าฟันกัน

ปี กาบไจ้ เจ้าตนมีบุญจักษมาเกิด

บุคคลใดไม่เชื่อตำนานนี้จะถึงความหายนะ

ตั้งแต่เดือน ๑ ถึงเดือน ๕ ปี กาบเฮ้า ภัยจักษเกิดแก่คน ใครไม่เชื่อฝิยักจักษฆ่าคนบาป เว้นไว้แต่คนมีศีล ครั้งแรกฟ้าจักษผ่าสัตว์ ที่ ๒ ไฟจักษไหม้เมือง ที่ ๓ คนจักษตายด้วยพยาธิเลือดลงท้อง ที่ ๔ คนไม่ชอบธรรม จักษตายสิ้น ที่ ๕ คนจักษเป็นพยาธิไอเลือดออก ที่ ๖ คนจักษเป็นตุ่ม หิด และมะเร็ง ที่ ๗ ท้าวพญาจักษ์ใส่ทัณฑ์กรรมเอาสินไหมไพร่ฟ้าประชาชน ที่ ๘ จักษเป็นตุ่มตาย ที่ ๙ คนทั้งหลายอยู่เฉย ๆ ล้มตายเป็นจำนวนมาก ที่ ๑๐ คนผมเหลืองตาย

หากใครมีตำนานนี้ไว้อุปฐาก ฝิทั้งหลายจะมาดู จะไม่กระทำร้าย ครั้นใครไม่เชื่อตายไปจะตกนรก พ้นจากนรกแล้วจะเกิดเป็นสัตว์ ๕๐๐ ขาดิ พ้นจากสัตว์จะได้มาเกิดเป็นคน ๕๐๐ ขาดิ แต่มีอายุไม่ยืน เนื่องจากมีวิบากกรรมที่ยังไม่เบาบาง

พระพุทธเจ้าตรัสแก่พระศรีอริยเมตไตรยโพธิสัตว์ว่า ให้คอยดูการกระทำของชาวโลก พญาอินทาทิราชมีบัญชาให้ท้าวจตุโลกบาลมาเสียบโลกนาคินใจบาบให้เป็นที่ไปตามกรรมวิบากของเขา ให้เหลือไว้แต่คนใจบุญ ครั้นใครถูกเสือกัด งูกัด แมลงต่าง ๆ กัด ก็หากเป็นเพราะกรรมวิบากของเขา เป็นเพียงเทวดาส่งสัญญาณให้รู้ตัวเท่านั้น

ปีเม็งไค้ ผีจักมาทำร้ายแก่คนทั้งหลาย

ปีเป็กใจ้ จักมีสงครามใหญ่

ปีเต่าสี่ กาไล่ สะง่า ฮับมด ฮวยสัน คนในชมพูทวีปจักเกิดเป็นกสิยัค ฆ่าฟันกันจำนวนมาก

บัดนี้จะกล่าวถึงคนไม่เชื่อตำนานนี้ มีคนผู้หนึ่งไม่เชื่อตำนานนี้ กล่าวประมาทว่าตำนานนี้เป็นผีเป็นยักษ์ก็ไม่รู้ ทำให้คนในครอบครัวทั้ง ๓ คนเสียชีวิต เหตุตั้งนั้นหากคนใดเชื่อในตำนานจักพ้นจากโภภภัย คือว่า อุบาทว์ ๘ จำพวก ทั้งนี้จะมีเทวดาจำพวกหนึ่งมาดูแลโลก หากใครได้เขียนตำนานนี้ไว้ในบ้านเรือน มีความเชื่อทำบุญอุทิศหาเทวดา ท้าวจตุโลกบาล หากจะพ้นจากโภภภัยอันตราย

ฉบับที่ ๔ วัตถุหินแตก อักษรธรรมอีสาน จำนวน ๑ ผูก ๒๒ ลาน

ผู้แต่ง ไม่ปรากฏ

ผู้จาร ไม่ปรากฏ

อักษรที่จาร อักษรธรรมอีสาน

ฉันทลักษณ์ ร้อยแก้ว

ปีที่จาร ไม่ปรากฏ

ต้นฉบับ ฉบับวัดศรีเมืองคุณ บ้านเชียงพัง ตำบลนาคว่าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

จำนวน ๑ ผูก ๒๒ ลาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับชื่อเรื่อง

ข้อสังเกตของเรื่องคล้ายคลึงกับวัตถุหินแตกฉบับวัดชมพู อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

เนื้อหา

เนื้อหามีลักษณะคล้ายกับวัตถุหินแตก แต่มีสำนวนแตกต่างกัน และในตอนท้ายของเรื่องได้ยกตัวอย่างบุคคลผู้ทำตามวรรณกรรมทำนายนี้แล้วได้รับผลตอบแทนดี ซึ่งวัตถุหินแตกฉบับวัดศรีเมืองคุณนี้ได้เพิ่มกรณีตัวอย่าง ๒ ตัวอย่าง

ฉบับที่ ๕ หนังสือพญาอินทร์

ผู้แต่ง ไม่ปรากฏ

ผู้จาร ไม่ปรากฏ

อักษรที่จาร อักษรธรรมอีสาน

ฉันทลักษณ์ ร้อยแก้ว

ปีที่จาร	ไม่ปรากฏ
ต้นฉบับ	ฉบับวัดใต้สูงยาง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
จำนวน	๑ ผูก ๒๐ ลาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับชื่อเรื่อง

เป็นหนังสือที่มาจากคำสอนของพระอินทร์ ซึ่งมาจากสวรรค์ จึงเรียกว่า หนังสือพญาอินทร์
เนื้อหา

เริ่มแรกกล่าวถึง เดือนอ้ายถึงเดือน ๕ อุบัติเหตุต่าง ๆ จะเกิดขึ้น ให้รักษาศีล ภาวนา เคารพยำเกรงผู้เฒ่าผู้แก่ พระอินทร์จะมาเมืองมนุษย์เห็นหนังสืออยู่บ้านใคร จะมีลาภสักการะ คนไม่เชื่อจักตายเป็นล้านเป็นแสน ถ้าใครไม่มีหนังสือไว้ในเรือนจักรากลือตตาย ถ้ามีไว้ในเรือนจักมีอายุยืน ให้พากันรักษาศีล ภาวนา ถ้าใครอยากเห็นหน้าผู้มีบุญ ให้เขียนตำรานี้ไว้กับบ้านตน เมื่อเดือน ๕ ขึ้น ๕ ค่ำ พระอินทร์จะมาตรวจดูโลก หากไม่เห็นตำรานี้พระอินทร์จะทำให้รากลือต หากใครได้อ่านได้ฟังให้บอกต่อ ๆ กันไป

ปีกุน ขึ้น ๘ ค่ำ ผู้มีบุญจะมาปรากฏตัว และจักมาทำนุบำรุงศาสนาให้รุ่งเรือง

ปีกุน แผ่นดินจะไหว ๗ วัน ผียักษ์จะมากินคนหาศีลหาธรรมไม่ได้ หากใครไม่ฟังคำพญาอินทร์ ผียักษ์จะกินทุกคน ให้เขียนหนังสือนี้ไว้ บำรุงอุปัฏฐาก ภาวนา รับไตรสรณคมน์ รักษาศีล ๕ ศีล ๘ และให้พระสงฆ์เขียนไว้ทุกอาราม ให้รำลึกถึงคุณพญาธรรมิกราช จากนั้นในตำราบอกคาถาป้องกันผียักษ์ โดยให้ภาวนาทุกเช้าค่ำ ขณะนั่ง นอน และเดินทางไกล เว้นไว้แต่่นอนหลับ ให้รักษาศีล เว้นจากมิจฉาทีฐี เอาคุณแก้วทั้ง ๓ เป็นที่พึ่ง จักพ้นจากอุบัติเหตุร้ายทั้งปวง

ฉบับที่ ๒ พุทธทำนาย

ผู้แต่ง	ไม่ปรากฏ
ผู้จาร	ไม่ปรากฏ
อักษรที่จาร	อักษรธรรมอีสาน
ฉันทลักษณ์	ร้อยแก้ว
ปีที่จาร	ไม่ปรากฏ
ต้นฉบับ	วัดชมพู ตำบลหนองหิน อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
จำนวน	๑ ผูก ๑๔ ลาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับชื่อเรื่อง

ต้นฉบับเขียนเป็น ๑๑๑๑๑๑๑๑ ถ่ายถอดเป็น /พุทธทำนาย/ ออกเสียงว่า พุทธทำนาย ซึ่งลักษณะการออกเสียง “วา” สระอา มักจะหายไปเหมือนกับหลาย ๆ เช่น ทวาย อีสานออกเสียงเป็น ทวย สว่าง อีสานออกเสียงเป็น ส่วง ควาย อีสานออกเสียงเป็น ควย อ่วย อีสานออกเสียงเป็น อ่วย เป็นต้น

เนื้อหา

เริ่มแรกกล่าวถึงพระพุทธเจ้าเสด็จโปรดสัตว์ที่เมืองยวน เสด็จประทับใต้ต้นประดู่ใหญ่ แล้วทรงเยี่ยมพระโอรส พระอานนท์ทูลถามเหตุ พระพุทธองค์ตรัสว่าสถานที่แห่งนี้ในอนาคตจะเป็นเมืองอโยธยา มีพระมหากษัตริย์ทรงธรรม บำรุงพุทธศาสนา สืบสันตติวงศ์ถึง ๙๒๘ พระองค์ มีชาวต่างชาติ ๑๒ ภาษามาขึ้นต่อเมืองอโยธยา

ปี ๒๐๙๐ จะเกิดความโกลาหล จากนั้นพระพุทธเจ้าให้คาถาภาวนา เพื่อจะได้พบผู้มีบุญ และได้พ้นอันตราย

ปี ๒๓๗๐ ชาวล้านช้าง จีน มอญ จะเข้ามาหนองโสน และบ้านเมืองจะรวมเข้าด้วยกัน จาก ๗ หมู่บ้านรวมกันเป็นหมู่บ้านเดียว จาก ๗ หลังคาเรือนรวมกันเป็น ๑ หลัง

ปี ๒๓๘๔ ผู้คนจะไร้มนุษยธรรม ไม่รู้จักศีล ๕ ศีล ๘

ปี ๒๕๑๓ มีพญานักเลง (ผู้ครองนครเป็นครพาล) เข้าอโยธยา ปีนั้นพ่อแม่จะพลัดลูก ผัวเมียพลัดพรากจากกัน

ปี ๒๕๑๔ ปีมะแม ปีวอก ต่อกันจะเกิดโกลาหล กษัตริย์ไม่ทรงทศพิธราชธรรม ทำให้คนล้มตายจำนวนมาก เหลืออยู่เพียง ๕๐๐ คน สมณชีพรหมณ์เหลือเพียง ๗ รูป

จากนั้นกล่าวถึงพญา ๓ องค์จะรบกัน พระสหิง มาห้าม พญาทั้ง ๓ องค์นั้นเห็นพระสหิงแล้วถึงแก่ความตาย คนทั้งหลายพากันดีใจ จากนั้นอุปวัตินทรายทั้งหลายจะเกิดมีขึ้น ให้บุคคลเร่งทำบุญ ภาวนา จะได้เห็นหน้าผู้มีบุญในอนาคต

ปี ๒๔๑๖ คนจะตาย เมืองอโยธยาจะว่างเปล่า ๔ ปี ใครรอดตายได้ในปีกุน จะเห็นพญาธรรมิกราช ซึ่งพญาธรรมิกราชมีลูก ๒ คน มีหลาน ๑ คน เมื่อเสด็จมาพร้อมช้างเผือกงาคำ สูง ๙ ศอก ครั้งนั้นจะมียักษ์หมื่นตนนำหน้าช้างเผือกมากินคนใจบาป ปัจจุบันนี้ผู้มีบุญจำศีลอยู่ในถ้ำ

ร่อนถึงพญาอินทราชาเจ้า จึงนำเอาใบลานที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ มาบอกต่อ ๆ กันไป จะพบกับผู้มีบุญในเดือน ๑๐ ขึ้น ๕ ค่ำ ปีกุน ให้เขียนใส่ผ้าโพกหัว หรือเขียนไว้ในบ้าน ให้ภาวนา ป้องกันอุปวัตินทรายได้ จะได้พบผู้มีบุญ พระสงฆ์ให้เขียนไว้ทุกอาราม ถ้าไม่เชื่อจะถึงแก่ความตาย

เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ ๑,๐๐๐ ปี จะไม่มีพระอรหันต์ ปรินิพพานได้ ๒,๐๐๐ กว่าปี พญาธรรมิกราชจะมาก่อตามที่ทำนายไว้ คนจะตายในปีจอตอปีกุน ผู้มีบุญเป็นลูกกำพร้า ซึ่งเป็นพระศรีอริยมุต ไทยแบ่งภาคมาเกิด จะมาแต่เมืองล้านช้าง ผู้มีบุญจะมาในวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑ ค่ำ ปีกุน ปีมะเส็งถึงปีจอตอปีกุน ๗ วัน ๗ ค่ำ เทวดาเร่งฝ้ายกษ ๑,๐๐๐ กว่าตนมากินคนไร้ศีลธรรม ให้ป้องกันด้วยคาถาป้องกันยักษ์ หากใครไม่เชื่อคาถานี้ฝ้ายกษจะกิน และตกอบายทั้ง ๔

ฉบับที่ ๗ พุทธทำนาย

ผู้แต่ง	ไม่ปรากฏ
ผู้จาร	ไม่ปรากฏ
อักษรที่จาร	อักษรธรรมอีสาน
ฉันทลักษณ์	ร้อยแก้ว
ปีที่จาร	ไม่ปรากฏ
ต้นฉบับ	วัดศรีเมืองคุณ บ้านเชียงพัง ตำบลนากว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
จำนวน	๑ ผูก ๒ ลาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับชื่อเรื่อง

ฉบับนี้เขียนเป็น ๑๑๑๑๑๑๑๑ ถ่ายถอดเป็น /พุทธทำนาย/ ซึ่งเป็นการเขียนตามเสียงที่พูด เนื่องจากเสียงควบกล้ำ “วา” หากพูดในภาษาอีสานจะออกเสียงเป็น “ว” เพียงตัวเดียว ฉบับนี้จึงเขียนตามเสียงที่ออก

เนื้อหา

ภยันหน้าพุทธศาสนาอายุได้ ๒,๓๐๐ ปี ในปีจอ เดือน ๒ ๓ ๔ ผู้คนจะพลัดพรากจากกันในเมืองหลวง เมืองอยุธยาจะเกิดภัยต่าง ๆ ในเดือน ๒ ถึงเดือน ๕ ท้าวพญาจะถึงแก่ความตาย ให้เร่งทำบุญให้ทาน ปีจอ ปีกุน ปีชวด จักเกิดผีทำทุกแห่ง

พญาอินทราชา จะมาตรวจดูเมืองมนุษย์ ถ้าเห็นพุทธทำนายที่บ้านเรือนใคร ผู้นั้นจะมีอายุยืน ถ้าไม่เห็นจะเกิดอุบาทร เดือน ๕ ขึ้น ๑ ค่ำ เวลา ๐๙.๐๐ น. พญาจักมาดูคนใจบาป พระโพธิสัตว์จะมาแต่เมืองอยุธยา ชื่อว่าลูกกำพร้าฆ่าไม่ตาย ปีจอ ปีกุน ปีชวด จะมีอุบาทรมากมาย ผู้มีบุญจะมาโปรด ให้รักษาศีล ภาวนาอย่าได้ขาด เคารพยำเกรงผู้อาวุโสกว่าตัวเอง ถ้าเป็นสมณชีพราหมณ์ให้รักษาศีลสิกขาบทอย่างเคร่งครัด ถ้าไม่มีหนังสือนี้ในเรือนใด จะตกเลือดตาย ถ้ารู้แล้วปิดบังไว้ (โบราณสิ้นสุดข้อความเพียงเท่านี้)

ฉบับที่ ๘ หนังสือหิน

ผู้แต่ง	ไม่ปรากฏ
ผู้จาร	ไม่ปรากฏ
อักษรที่จาร	อักษรธรรมอีสาน
ฉันทลักษณ์	ร้อยแก้ว
ปีที่จาร	ไม่ปรากฏ
ต้นฉบับ	วัดชมพู บ้านหนองหินใหญ่ อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
จำนวน	๑ ผูก ๗ ลาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่องน่าจะสอดคล้องกับวรรณกรรมเรื่อง “วัดถุหินแตก” เนื่องจากในเนื้อเรื่องกล่าวว่ามีแผ่นหินตกลงมาที่หมู่บ้านจำนวน ๗ แผ่น แต่ในเนื้อเรื่องไม่ได้กล่าวถึงการแตกของแผ่นหิน จึงมีชื่อว่าหนังสือหินเท่านั้น

เนื้อหา

มีแผ่นหินตกลงมาจากเมืองสวรรค์ ๗ แผ่น ตกลงที่หมู่บ้านชะเหม และหมู่บ้านเสเกห์ ชาวบ้านนำมาไว้ที่วัด พระภิกษุ ๕ รูปอ่านดู จึงรู้ว่าเป็นคำทำนาย และประกาศให้คนรู้ทั่ว หากใครไม่เชื่อจะเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ปีระกาปีจอปีกุน จะไม่มีผู้ครองเมือง ปีจอ เดือน ๘ ทั้งแผ่นดินจะลุกเป็นไฟ ถ้ามีบุญจะไม่ถูกพิชพญานาค ให้ฟังคำทำนาย และหมั่นทำบุญ สุดท้ายบอกว่า ใครเขียนไว้กับตัว ๑ ใบ สามารถคุ้มครองตนเองได้ เขียน ๗ คุ้มครองได้ทั้งครอบครัว

ฉบับที่ ๙ อินทาทิราช / อินทาทิปติราช

ผู้แต่ง	ไม่ปรากฏ
ผู้จาร	ไม่ปรากฏ
อักษรที่จาร	อักษรธรรมอีสาน
ฉันทลักษณ์	ร้อยแก้ว
ปีที่จาร	ไม่ปรากฏ
ต้นฉบับ	วัดบ้านเหล่าแกม ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
จำนวน	๑ ผูก ๗ ลาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับชื่อเรื่อง

ข้อสังเกตของชื่อเรื่องน่าจะเป็นเรื่องอินทาทิราช เพราะในเนื้อหากกล่าวถึงหนังสือในลักษณะดังกล่าวถึง ๒ ครั้ง คือ “หนังสือกุอินทาทิปติราช” และ “หนังสือกุอินทาทิราช” ซึ่งมีความหมายคล้ายคลึงกัน คือ พระอินทร์ผู้เป็นราชาที่ยิ่งใหญ่ หรือ พระอินทราชาผู้ยิ่งใหญ่

เนื้อหา

เกิดความวิปริตขึ้นในสังคม คล้ายกับเนื้อหาของวรรณกรรมอีสานเรื่องกาละนบมือส่วย โดยลักษณะการนำเสนอเป็นการรำพึงรำพันว่า โอ นักปราชญ์กลับมาถือกระบี่เบื้องขอทาน คนบุญช่างจะมาแห่แหนตามคนบาป หมาจอกช่างจะได้นั่งเมือง เสนาทั้งหลายจะได้พายเลือดต่างน้ำตา หมาจิ้งจอกจะได้เป็นราชสีห์ ข้าวปลาจะหนีจากหนองน้ำ เหตุการณ์ทางสยาม (ไทย) จะวุ่นวาย เหตุการณ์ทางลาวจะร้อนแรง คนทั้ง ๑๒ ภาษาเข้าถืออาวุธเข้าทำร้ายกัน

หนังสือนี้กุพระยาอินทาทิปติ ได้เข้าสิงร่างชายผู้ทุกข์ไร้ แล้วบอกแก่คนทั้งหลายทั่วบ้านน้อยเมืองใหญ่ กษัตริย์ เศรษฐี นักปราชญ์ อาจารย์ ให้นำหนังสืออินทาทิราชเขียนไว้ทุกครัวเรือน อย่านำให้ภิกษุ

สามเณรซื้อช้างม้าวัวควาย อย่าให้คนทั้งหลายฆ่าสัตว์ ให้เอาใบลานมาคนละ ๑๐ ใบพร้อมกัน ทั้งชาวบ้าน และชาววัด ให้ตีแผ่นเงิน (หลาบเงิน) แผ่นทอง (หลาบทอง) เขียนคาถาพยาอินทร์ไว้

ฉบับที่ ๑๐ ไม่ปรากฏชื่อ

ผู้แต่ง	ไม่ปรากฏ
ผู้จาร	ไม่ปรากฏ
อักษรที่จาร	อักษรธรรมอีสาน
ฉันทลักษณ์	ร้อยแก้ว
ปีที่จาร	ไม่ปรากฏ
ต้นฉบับ	วัดสว่างท่าสี บ้านท่าสี ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
จำนวน	๑ ผูก ๗ ลาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับชื่อเรื่อง

สาเหตุที่ไม่ปรากฏชื่อเรื่อง สันนิษฐานได้ ๒ นัย คือ เพราะผู้จารเอกสารใบลานนี้ได้เขียนไว้ในลักษณะเป็นคาถาเพื่อป้องกันภัยอันตรายตามความเชื่อ ถ้าเขียนคาถาพยาอินทร์ไว้จะสามารถป้องกันยักษ์ และอุบัติภัยจากโรคต่าง ๆ เหมือนดังที่ตำนานพยาอินทร์ได้กล่าวไว้ จึงไม่มีความหมายใดที่จะเขียนชื่อเรื่องไว้นั่นเอง

เนื้อหา

กล่าวถึงปีพุทธศักราช ๒๔๖๖ ปีจอ มีหนังสือตกลงมาจากเมืองชั้น ให้เชื่อหนังสือนี้ ต่อไปจะได้เห็นคนเจ็บ ๑ ส่วน คนตาย ๑ ส่วน คนที่ไม่นับถือพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ พระรัตนตรัย จะเกิดอันตราย คนประพฤตินุจริต ประพฤติผิดในกุศลกรรมบถ ๑๐ จะต้องตายก่อนคนอื่นเขา ขอให้เชื่อหนังสือนี้ ถ้าไม่เชื่อปีจอต่อคุณ บ้านเรือนจะไม่มีอยู่ ผู้คนจะล้มตายเป็นจำนวนมาก ผู้ใดได้เขียนหนังสือนี้ ถ้าไม่บอกต่อคนอื่นจะมีความลำบาก

บทที่ ๔

อัตลักษณ์ร่วมวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน

บทนำ

พุทธทำนาย คือ การทำนายของพระพุทธเจ้า ซึ่งกล่าวถึงสภาพที่เสื่อมโทรมของสังคมในอนาคต วรรณกรรมพุทธทำนายที่ปรากฏในภาคอีสานมีหลายสำนวน ทั้งนี้เพราะพุทธทำนายได้แพร่เข้าสู่ภาคอีสานของไทย และมีนักปราชญ์ท้องถิ่นภาคอีสานได้แต่งเพิ่มเติม ทำให้พุทธทำนายท้องถิ่นภาคอีสานมีหลายสำนวน และมีหลายชื่อ รวมทั้งมีพลวัตมาจนถึงปัจจุบัน

พุทธทำนายในพระไตรปิฎกและอรรถกถา

ในพระไตรปิฎกพระพุทธองค์ไม่ได้ตรัสว่าศาสนาจักเสื่อมแต่ประการใด แต่พุทธองค์ตรัสว่า “ภิกษุพึงเป็นอยู่โดยชอบโลกจะไม่ว่างจากพระอรหันต์”^๑ ซึ่งหลักธรรมนั้นมีลักษณะสากล ไม่เลือกเวลาในการเข้าถึง แต่ถึงอย่างนั้นพระพุทธองค์ก็ตรัสในลักษณะเป็นการกล่าวถึงอนาคตของศาสนา ในตอนที่พระพุทธองค์กล่าวถึงการให้ทานแก่พระสงฆ์ (ภิกษุ ๔ รูป) มีอานิสงส์มากกว่าถวายเจาะจงเฉพาะรูป แม้ว่าในอนาคตพระสงฆ์ประพฤติผิดเพี้ยนจากพระธรรมวินัยหรือเป็น “โคตรภูสงฆ์”^๒ ก็ตาม การที่พระพุทธองค์ตรัสเช่นนี้ก็แสดงว่าพระพุทธองค์พยากรณ์ถึงอนาคตของพุทธศาสนาแล้วว่าในอนาคตจักเสื่อมสูญไปตามอายุที่เพิ่มขึ้นของพุทธศาสนา

การเสื่อมของพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎกนั้น พระพุทธองค์ไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดหรือลำดับขั้นตอนของการเสื่อมสูญ แม้แต่ในมหาสุบินชาดกก็ไม่มีกล่าวถึงลำดับขั้นตอนการเสื่อมของพุทธศาสนาว่าสิ่งใดเสื่อมก่อนสิ่งใดเสื่อมทีหลัง แต่ขั้นตอนการเสื่อมสูญนี้ปรากฏในคัมภีร์ชั้นหลังที่พระเถระแต่งขึ้นเพื่ออธิบายคำพูดของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในมหาสุบินชาดก หรือเรียกว่า อรรถกถามหาสุบินชาดก^๓ นั้นเอง ซึ่งอรรถกถามหาสุบินชาดกกล่าวอธิบายอย่างละเอียดในแต่ละข้อ แต่ไม่ได้กล่าวถึงศักราชที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ขึ้น เพียงแต่ว่าไม่ได้เกิดในสมัยของพระเจ้าปัสเสนทิโกศล แต่จะเกิดขึ้นในอนาคต

---

^๑ที.ม. ๑๓/๑๓๘/๑๓๘ (วิธีการอ้างอิงพระไตรปิฎก ผู้ศึกษาจะอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งพิมพ์พระไตรปิฎก และอรรถกถาต่อกัน ดังนั้นในการอ้างอิงจึงมี ๒ แบบ ถ้าเป็นพระไตรปิฎก ผู้ศึกษาจะอ้างอิงตัวย่อของคัมภีร์ และใช้ตัวเลข ๓ ตอน หมายถึง เล่ม/ข้อ/หน้า ส่วนอรรถกถา ผู้ศึกษาจะอ้างอิงตัวย่อของคัมภีร์ และใช้ตัวเลข ๒ ตอน หมายถึง เล่ม/หน้า)

^๒พระสงฆ์ที่ไม่เคร่งครัด ปฏิบัติผิดจากพระธรรมวินัย แต่ยังมีเครื่องหมายของภิกษุอยู่ เช่น ผ้าเหลืองผูกข้อมือหรือพันศีรษะ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพระสงฆ์อยู่ในกาลก่อนจะสิ้นศาสนา

^๓ช.ชา.เอกก.อ. ๕๖/๒๑๖-๒๓๖

นอกจากอรรถกถามหาสุบินชาตคแล้ว ยังมีอรรถกถาที่กล่าวถึงลำดับการเสื่อมสูญของพุทธศาสนา เรียกว่า “ปัญจอันตรายาน” ซึ่งปรากฏในคัมภีร์อรรถกถาบ่อยมาก คือปรากฏใน อรรถกถาสัมปสาทนียสูตร^๕ อรรถกถาพหุชาตูกสูตร^๖ อรรถกถาสัทธรรมปฏิรูปกสูตร^๗ อรรถกถาเอกนิบาต ทสกวรรค^๘ อรรถกถาพระอภิธรรมปิฎก สกนินทเทศ สัมโมหวิโนทนี^๙ อรรถกถาทั้งหมดกล่าวถึงการเสื่อมสูญของพุทธศาสนา ตามลำดับชั้น คือ

๑. **ปฏิเวธอันตรายาน** หรือ**อธิคมอันตรายาน** คือ การเสื่อมสูญของผลแห่งการปฏิบัติ คือ ภิกษุไม่สามารถปฏิบัติให้มรรคผลเกิดขึ้นได้ ซึ่งมีเพียงอรรถกถาเอกนิบาต ทสกวรรค^๘ เท่านั้นที่ระบุศักราช คือ เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ ๑,๐๐๐ จะเกิดเหตุการณ์นี้

๒. **ปฏิบัติอันตรายาน** คือ ภิกษุไม่สามารถทำให้มาน วิปัสสนา มรรค และผลบังเกิด รักษาเพียงให้ศีลบริสุทธิ์ ต่อมาไม่รักษาสิกขาบทเล็กน้อย^{๑๐} รักษาเพียงอาบัติปาราชิกเท่านั้น ต่อมาเมื่อภิกษุรูปสุดท้ายที่รักษาอาบัติปาราชิกทำลายศีลหรือสิ้นชีวิต ชื่อว่า ปฏิบัติอันตรายาน

๓. **ปริยัตินอันตรายาน** คือ การเสื่อมสูญของความรู้ด้านพุทธศาสนา โดยเริ่มจาก อภิธรรมปิฎกเสื่อมก่อน ต่อมาพระสุตตันตปิฎก และพระวินัยเสื่อมตามลำดับ จนกระทั่งหาบุคคลผู้ที่มีความรู้เพียงคาถา ๔ บาทไม่ได้ ชื่อว่า ปริยัตินอันตรายาน

๔. **ลึงคอันตรายาน** คือ ภิกษุบิณฑบาตด้วยอาการไม่สำรวม ตัดเย็บจีวรไม่ถูกต้องตามพุทธบัญญัติ ต่อมาเพียงแค่ผูกผ้าเหลืองที่คอและมือหรือผูกไว้ที่ศีรษะ มีภรรยาและประกอบอาชีพ (โคตรภูสงฆ์) เมื่อมีผู้มาทำบุญด้วย ก็ได้รับอานิสงส์เหมือนกับทำบุญกับพระสงฆ์สมัยที่พระพุทธเจ้ามีพระชนม์อยู่ เมื่อนักบวชเหล่านี้ทิ้งผ้าที่พันคอพันแขน หรือผูกไว้ที่ศีรษะเสีย ชื่อว่า ลึงคอันตรายาน

๕. **ธาตุอันตรายาน** คือ การดับสิ้นของพระอัฐิธาตุ กล่าวคือ เมื่อศาสนาทรุดโทรม พระธาตุที่ประดิษฐานอยู่ในที่ต่าง ๆ จะมารวมกันที่ใต้ต้นศรีมหาโพธิ์ รวมกันเป็นพระพุทธรูป แสดงปาฏิหาริย์และแสดงธรรมเทศนา จากนั้นเตโชธาตุก็ลุกไหม้พระอัฐิธาตุ ชื่อว่า ธาตุอันตรายาน^{๑๑}

^๕ที.ปา.อ. ๑๕/๒๔๙-๒๕๑

^๖ม.อุ.อ. ๒๒/๓๑๖-๓๒๐

^๗ส.นิ.อ. ๒๖/๖๓๔-๖๓๖

^๘อง.เอกก.อ. ๓๒/๑๖๗-๑๗๓

^๙อภิ.วิ.อ. ๘๗/๖๙๑-๖๙๕

^{๑๐}อง.เอกก.อ. ๓๒/๑๖๗-๑๗๓

^{๑๑}สิกขาบททุกชนิด ยกเว้นอาบัติปาราชิก ซึ่งอาบัติที่หนักที่สุด ที่ภิกษุละเมิดแล้วขาดจากความเป็นภิกษุ

^{๑๒}สรุปความจาก อง.เอกก.อ. ๓๒/๑๖๗-๑๗๓

ที่มาของพุทธทำนายภาคอีสาน

การทำนายความเสื่อมสูญของพุทธศาสนา อีสานน่าจะรับแนวคิดนี้มาพร้อมกับพุทธศาสนาที่เข้าสู่ล้านช้าง ดังปรากฏในศิลาจารึกและเอกสารโบราณอีสานทั่วไป ที่กล่าวถึงอายุของพุทธศาสนา ๕,๐๐๐ ปี^{๑๒}

เมื่อแนวคิดเรื่องการเสื่อมของพุทธศาสนาเข้าสู่ภาคอีสานแล้ว มีการแพร่กระจายเป็นพุทธทำนายสำนวนต่าง ๆ ตามความสามารถของกวีหรือปราชญ์ชาวบ้าน แต่ยังสามารถจับกลุ่มได้ ๓ กลุ่ม คือ พุทธทำนายที่ได้รับแนวคิดจากมหาสุบินชาดก พุทธทำนายที่ได้รับแนวคิดจากปัญญาอันตรธาน และพุทธทำนายท้องถิ่นที่ประยุกต์ทั้ง ๒ เรื่องแล้วผนวกแนวคิดแบบท้องถิ่นเข้าด้วยกัน กลายเป็นพุทธทำนายแนวประชาชน

กลุ่มพุทธทำนายภาคอีสาน

๑. พุทธทำนายที่ได้รับอิทธิพลจากมหาสุบินชาดก

พุทธทำนายที่ได้รับอิทธิพลจากมหาสุบินชาดกรวมถึงอรรถกถามหาสุบินชาดก ได้แก่

คำกลอนพุทธทำนาย ๑๖ ข้อ ของมหาสิลา วีระวงส์^{๑๓}

พุทธทำนาย สำนวนของจินดา ดวงใจ^{๑๔}

พุทธทำนายฉบับพระศรีวรวะที^{๑๕}

ซึ่งทั้งหมดนำโครงเรื่องมาจากมหาสุบินชาดก ฉบับมหาสิลา และฉบับจินดา ดวงใจ มีเนื้อหาเหมือนกัน ส่วนฉบับพระศรีวรวะที ซึ่งกล่าวว่าเป็นฉบับที่คัดลอกจากโบราณ มีสำนวนแตกต่างจากสำนวนมหาสิลา วีระวงส์ แต่ยังคงดำเนินเรื่องตามมหาสุบินชาดก

นอกจากนี้ยังมีเรื่องพยาปัสเสนที ซึ่งแม้ว่าชื่อจะบอกเป็นเรื่องของพระเจ้าปัสเสนทิโกศล แต่ในเนื้อหาไม่ได้กล่าวถึงความฝันของพระเจ้าปัสเสนทิโกศลเลย มีเพียงกล่าวถึงเรื่องความวิปริตของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตในบวว่าด้วยกาลเท่านั้น

^{๑๒} การกล่าวถึงพุทธศาสนามีอายุ ๕,๐๐๐ ปี ไม่ปรากฏในพระไตรปิฎก เนื่องจากหลักธรรมเป็นอกาลิโก คือไม่เลือกกาลสมัยที่จะบรรลุ หากปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ (ปฏิบัติตามอริยมรรคมีองค์ ๘) ก็สามารถบรรลุนิพพานได้ตลอดเวลา แต่ความเชื่อเรื่องพุทธศาสนาอายุ ๕,๐๐๐ ปี นั้นเป็นแนวคิดของอาจารย์ชั้นหลังที่เขียนคัมภีร์อรรถกถา

^{๑๓} ฉบับของมหาสิลา วีระวงส์ เดิมทีเป็นกลอนลำที่แต่งประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ต่อมานายคำดี สารผล นำมาพิมพ์เผยแพร่ ต่อมา พ.ศ. ๒๕๒๕ ชมรมวรรณกรรมอีสานนำมาตีพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง (ดารา กัลยา และ ดวงเดือน บุญยาวง, ๒๐๐๔ : ๑๐๓)

^{๑๔} จินดา ดวงใจ, พุทธทำนาย (ขอนแก่น : ขอนแก่นคลังนาธรรม, ม.ป.ป.) ฉบับของจินดา ดวงใจ ในหน้าคำนำจินดา ดวงใจ ได้เขียนขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งมีสำนวนเหมือนกันกับกลอนลำพุทธทำนายฉบับของมหาสิลา วีระวงส์

^{๑๕} พระศรีวรวะที, พุทธทำนาย (อุบลราชธานี : ศิริธรรมออฟเซ็ท, ๒๕๔๕)

๒. พุทธทำนายที่ได้รับอิทธิพลจากปัญญาอันตรธาน

การแต่งประเภทนี้ เป็นการแต่งเรียบลำดับความเสื่อมของศาสนาตามศักราชถ้วนพัน ประกอบไปด้วย วรรณกรรมเรื่องสังขมธาตุ สังกาศหลวง และพุทธทำนายสำนวนของน้อย ผิวพัน

๒.๑ สังขมธาตุ

ธาตุ หมายถึง การรวมกันของพระบรมสารีริกธาตุ กล่าวถึง เทวดาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า และทูลถามเรื่องพุทธศาสนาในอนาคต พระพุทธเจ้าตรัสว่าเมื่อพุทธศาสนาล่วงไป ๕๐๐ ปี ภิภษุณีจะหมดไป พุทธศาสนาล่วงไป ๑,๐๐๐ ปี พระอรหันต์จะหมดไป พุทธศาสนาล่วงไป ๒,๐๐๐ ปี จะหาบุคคลทรงจำพระไตรปิฎกไม่ได้ พุทธศาสนาล่วงไป ๓,๐๐๐ ปี จะหาภิกษุทำสังฆกรรมอุโบสถไม่ได้ พระพุทธศาสนาล่วงไปได้ ๕,๐๐๐ ปี จะหานักบวชผู้ทรงไตรจีวรไม่ได้ ภายหลังหมดสิ้นพระสงฆ์แล้ว พระอริยธาตุของพระพุทธเจ้าจะเสด็จออกมาจากที่ต่าง ๆ มาประชุมกัน ณ รัตนบัลลังก์ ใต้ต้นศรีมหาโพธิ์ มีพระอินทร์ พระพรหม ยม ครุฑ มนุษย์ กุมภภัณฑ์ คนธรรพ์ ยักษ์ เทวดา เข้าเฝ้า พระพุทธปฏิมาแสดงธรรม ๗ วัน ในวันที่ ๗ พระพุทธปฏิมา บังเกิดเป็นไฟลุกไหม้ เรียกว่า ธาตุนิพพาน ซึ่งถือว่าหมดสิ้นพุทธศาสนา

๒.๒ สังกาศ

สังกาศ คือ ศักราช กล่าวถึง พุทธประวัติกระทั่งปรินิพพาน และเล่าเรื่องจนกระทั่งสิ้นสุดศาสนา ซึ่งในตอนพรรณนาการสิ้นสุดศาสนานี้ ได้พรรณนาการสิ้นสุดตามแนวปัญญาอันตรธาน

๒.๓ พุทธทำนายพื้นเมืองหรือกาละนับมือส่วย

พุทธทำนายฉบับนี้เป็นสำนวนของ น้อย ผิวพัน เป็นพุทธทำนายที่เรียบเรียงขึ้นมาใหม่ โดยเรียบเรียงจากวรรณกรรมเรื่องสังขมธาตุ ไตรโลกวิณีจัญ และมหาสังกาศหลวง แต่เนื้อเรื่องยังดำเนินเรื่องตามสังขมธาตุอยู่^{๑๖}

๓. พุทธทำนายท้องถิ่น

แต่งขึ้นโดยได้รับอิทธิพลจากพุทธทำนายเรื่องต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาคอีสาน กลายเป็นพุทธทำนายแบบท้องถิ่น หรืออาจจะเป็นการประยุกต์ทั้งมหาสุบินชาดก และแนวคิดเรื่องปัญญาอันตรธานเข้าด้วยกัน เป็นวรรณกรรมพุทธทำนายแบบฉบับของอีสาน วรรณกรรมทำนายกลุ่มนี้ค่อนข้างที่จะกระจัดกระจายในภาคอีสาน ซึ่งผู้ศึกษาแบ่งกลุ่มได้ ดังต่อไปนี้

๓.๑ กลุ่มมีชื่อ “พุทธทำนาย”

พุทธทำนายกลุ่มนี้ มีชื่อว่าพุทธทำนาย เมื่อเทียบสำนวนแล้วมีเนื้อหากล้ายคลึงกับหนังสือพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา^{๑๗} กลุ่มนี้ศึกษาจากเอกสารโบราณ ๓ ฉบับ คือ พุทธทำนาย ฉบับวัดชมพู^{๑๘}

^{๑๖} น้อย ผิวพัน, พุทธทำนายพื้นเมืองหรือกาละนับมือส่วย (ขอนแก่น : คลังนาธรรม, ๒๕๒๖), คำนำ.

^{๑๗} พื้นเมืองกรุงศรีอยุธยา. พบที่วัดพระแท่น บ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี.

^{๑๘} พุทธทำนาย ฉบับวัดชมพู อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก ๑๔ ลาน.

พระพุทธทำนาย ฉบับวัดธาตุนาใหญ่^{๑๙} ซึ่งฉบับนี้มีสำนวนคล้ายคลึงกับฉบับวัดชมพู และ**พระพุทธทำนาย** ฉบับวัดศรีเมืองคุณ^{๒๐} เป็นพุทธทำนายขนาดสั้นเพียงแค่ ๔ ลาน ซึ่งตัดเนื้อหาตอนเมืองอยุธยาออกมาเป็นเนื้อหาตอนพญาอินทรีนำหนังสือมายังโลกมนุษย์ และจบลงแบบกระท่อนกระแท่นไม่ดีมากนัก

พุทธทำนายทั้ง ๓ ฉบับมีเนื้อหาย่างอย่างเดียวกัน คือ กล่าวถึงพระพุทธเจ้าเสด็จโปรดสัตว์ที่เมืองยวน^{๒๑} เสด็จประทับใต้ต้นประดู่ใหญ่ แล้วทรงแยมพระโอษฐ์ พระอานนท์ทูลถามเหตุ พระพุทธองค์ตรัสว่า สถานที่แห่งนี้ในอนาคตจะเป็นเมืองอยุธยา มีพระมหากษัตริย์ทรงธรรม บำรุงพุทธศาสนา สืบสันตติวงศ์ถึง ๙๒๘ พระองค์ มีชาวต่างชาติ ๑๒ ภาษามาขึ้นต่อเมืองอยุธยา

ปี ๒๐๙๐ จะเกิดความโกลาหล จากนั้นพระพุทธเจ้าให้คาถาภาวนา เพื่อจะได้พบผู้มีบุญ และได้พ้นอันตราย

ปี ๒๓๗๐ ชาวล้านช้าง จีน มอญ จะเข้ามาหนองโสน และบ้านเมืองจะรวมเข้าด้วยกัน จาก ๗ หมู่บ้านรวมกันเป็นหมู่บ้านเดียว จาก ๗ หลังคาเรือนรวมกันเป็น ๑ หลัง

ปี ๒๓๘๔ ผู้คนจะไร้มนุษยธรรม ไม่รู้จักศีล ๕ ศีล ๘

ปี ๒๕๑๓ มีพญานักเลงเข้าอยุธยา ปีนั้นพ่อแม่จะพลัดลูก ผัวเมียจะพลัดพรากจากกัน

ปี ๒๕๑๔ ปีมะแม ปีวอก ต่อกันจะเกิดโกลาหล กษัตริย์ไม่ทรงทศพิธราชธรรม ทำให้คนล้มตายจำนวนมาก เหลืออยู่เพียง ๕๐๐ คน สมณชีพรามณ์เหลือเพียง ๗ รูป

จากนั้นก็กล่าวถึงพญา ๓ องค์จะรบกัน พระสหิง มาห้าม พญา ๓ องค์นั้นเห็นพระสหิงแล้วถึงแก่ความตาย คนทั้งหลายพากันดีใจ จากนั้นอุปพันตรายทั้งหลายจะเกิดมีขึ้น ให้บุคคลเร่งทำบุญ ภาวนา จะได้เห็นหน้าผู้มีบุญในอนาคต

ปี ๒๔๑๖ คนจะตาย เมืองอยุธยาจะว่างเปล่า ๔ ปี หากใครรอดตายได้ในปีกุน จะเห็นพญาธรรมิกราช ๑ มีลูก ๒ คน มีหลาน ๑ คน เมื่อเสด็จมาพร้อมช้างเผือกงาคำ สูง ๙ ศอก ครั้งนั้นจะมียักษ์หมื่นตน นำหน้าช้างเผือกมากินคนใจบาป ปัจจุบันนี้ผู้มีบุญจำศีลอยู่ในถ้ำ

รื้อถึงพญาอินทรีราชเจ้า จึงนำเอาใบลานที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ มาบอกต่อ ๆ กันไป จะพบกับผู้มีบุญในเดือน ๑๐ ขึ้น ๕ ค่ำ ปีกุน ให้เขียนใส่ผ้าโพกหัว หรือเขียนไว้ในบ้าน ให้ภาวนา ป้องกันอุปพันตรายได้ จะได้พบผู้มีบุญ พระสงฆ์ให้เขียนไว้ทุกอาราม ถ้าไม่เชื่อจะถึงแก่ความตาย

เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ ๑,๐๐๐ ปี จะไม่มีพระอรหันต์ ปรินิพพานได้ ๒,๐๐๐ กว่าปี พญาธรรมิกราชจะมาเกิดตามที่ทำนายไว้ คนจะตายในปีจอต่อกปีกุน ผู้มีบุญเป็นลูกกำพร้า ซึ่งเป็นพระศรีอริยมุต ไตยแบ่งภาคมาเกิด จะมาแต่เมืองล้านช้าง ผู้มีบุญจะมาในวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑ ค่ำ ปีกุน, ปีมะเส็งถึงปีจอ แผ่นดินไหว ๗ วัน ๗ คืน เทวดาเร่งฝ้ายักษ์ ๑,๐๐๐ กว่าตนมากินคนไร้ศีลธรรม ให้ป้องกันด้วยคาถาป้องกันยักษ์ หากใครไม่เชื่อคาถานี้ฝ้ายักษ์จะกิน และตกอบายทั้ง ๔

^{๑๙} **พระพุทธทำนาย** ฉบับวัดธาตุนาใหญ่ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก ๑๗ ลาน.

^{๒๐} **พุทธทำนาย** ฉบับวัดศรีเมืองคุณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก ๔ ลาน.

^{๒๑} เมืองยวน น่าจะเป็นเมืองยวนหรือโยนก ซึ่งหมายถึง ล้านนาเชียงใหม่

๓.๒ กลุ่มกาลนั้บมือส่วย

กาลนั้บมือส่วย เป็นชื่อเรื่องวรรณกรรมพุทธทำนาย มีเนื้อหากล่าวถึงความวิปริตของ เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นตอนใกล้จะสูญสิ้นพุทธศาสนา และกล่าวจำแนกเมียประเภทต่างๆ รวมถึงพรรณนา สังคมในอุดมคติ^{๒๒}

เรื่องกาล หรือ กาลนั้บมือส่วย นี้มีหนังสือหลายเล่มตัดตอนมานำเสนอเฉพาะตอนวิปริตที่จะ เกิดขึ้นในตอนที่จะสิ้นสุดพุทธศาสนา เช่น บุญเกิด พิมพัวร์เมธากุล^{๒๓} พิมพ์เป็นหนังสือเรื่อง **พระญา ภูมิ ปัญญาของคนล้านช้างและไทอีสาน** และนำเรื่องกาลนั้บมือส่วยมาตีความ และสวิง บุญเจิม^{๒๔} พิมพ์เป็น หนังสือเรื่อง **กาลนั้บมือส่วย** แต่ในความเห็นของสวิงนั้น กาลนั้บมือส่วย เป็นหนังสือที่แต่งไว้ในผูก เดียวกัน ๖ เรื่อง หรือสวิง บุญเจิม กล่าวว่า “บั้น” คือ บั้นสาส์นสมที่คิด บั้นสมที่คิด บั้นสมที่อ่าว บั้นลีปสูญ บั้นบ้งรหัส และบั้นพยากรณ์

หนังสือที่นำเสนอกาลนั้บมือส่วย เฉพาะตอนเหตุการณ์วิปริตใกล้จะสิ้นสุดศาสนา

๓.๓ กลุ่มเกี่ยวกับพญาอินทร์

หนังสือกลุ่มนี้ เป็นเอกสารโบราณที่มีเนื้อเรื่องกล่าวถึงพญาอินทร์ หรือเป็นเอกสารที่พญาอินทร์ได้ นำมาไว้ในโลกมนุษย์ จึงตั้งชื่อว่า หนังสือพญาอินทร์ ผู้เขียนศึกษาจากต้นฉบับโบราณดังต่อไปนี้

^{๒๒}จวัช ปุณโณทก, “กาลนั้บมือส่วย” ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคอีสาน เล่ม ๑. (กรุงเทพฯ : มูลนิธิ สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, ๒๕๔๒), ๑๘๘-๑๙๐.

^{๒๓}บุญเกิด พิมพัวร์เมธากุล, **พระญา ภูมิปัญญาของคนล้านช้างและไทอีสาน** (ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์, ๒๕๓๙)

^{๒๔}สวิง บุญเจิม, **กาลนั้บมือส่วย** (อุบลราชธานี : ประชามติออฟเซท, ม.ป.ป.)

๓.๓.๑ หนังสือพญาอินทร์ ฉบับวัดท่าสว่างศรีสำราญ^{๒๕} ฉบับนี้เริ่มแรกกล่าวถึง คณาป้องกันยักษ์จำนวน ๘ ตน และกำชับว่าอย่าประมาท ให้เขียนคาถาไว้ทุกเรือน ถ้าไม่มีจักตาย ให้ รักษาศีล ฟังธรรมอย่าให้ขาด หนังสือพญาอินทร์นี้มาจากเมืองฟ้า ให้เคารพยำเกรงผู้เฒ่าผู้แก่ ถ้าใครเห็น แล้วไม่เชื่อจากรากเลือดตาย ให้เขียนคาถาไว้บูชาประจำเรือน แล้วภาวนา อย่าเก็บพริกในวันขึ้น/แรม ๗, ๘, ๑๔ และ ๑๕ คำ

๓.๓.๒ หนังสือพญาอินทร์ ฉบับวัดใต้สูงยาง^{๒๖} เริ่มแรกกล่าวถึง เดือนอ้ายถึง เดือน ๕ อุปัทพเหตุต่าง ๆ จะเกิดขึ้น ให้รักษาศีล ภาวนา เคารพยำเกรงผู้เฒ่าผู้แก่ พระอินทร์จะมาเมือง มนุษย์เห็นหนังสืออยู่บ้านใคร จะมีลาภสักการะ คนไม่เชื่อจกตายเป็นล้านเป็นแสน ถ้าใครไม่มีหนังสือไว้ใน เรือนจกรากเลือดตาย ถ้ามีไว้ในเรือนจกมีอายุยืน ให้พากันรักษาศีล ภาวนา ถ้าใครอยากเห็นหน้าผู้มีบุญ ให้ เขียนตำรานี้ไว้กับบ้านตน เมื่อเดือน ๕ ขึ้น ๕ คำ พระอินทร์จะมาตรวจดูโลก หากไม่เห็นตำรานี้พระอินทร์ จะทำให้รากเลือด หากใครได้อ่านได้ฟังให้บอกต่อ ๆ กันไป

ปีกุน ขึ้น ๘ คำ ผู้มีบุญจะมาปรากฏตัว และจักมาทำนุบำรุงศาสนาให้รุ่งเรือง

ปีกุน แผ่นดินจะไหว ๗ วัน ผีเสื้อยักษ์จะมากินคนหาศีลหาธรรมไม่ได้ หากใครไม่ฟังคำพญาอินทร์ ผีเสื้อยักษ์จะกินทุกคน ให้เขียนหนังสือนี้ไว้ อุปัญญา ภาวนา รับไตรสรณคมน์ รักษาศีล ๕ ศีล ๘ และให้ พระสงฆ์เขียนไว้ทุกอาราม ให้รำลึกถึงคุณพญาธรรมิกราช จากนั้นในตำราบอกคาถาป้องกันผียักษ์ โดยให้ ภาวนาทุกเช้าค่ำ นั่ง นอน เดินทางไกล เว้นไว้แต่นอนหลับ ให้รักษาศีล เว้นจากมิจฉาทิฐิ เอาคุณแก้วทั้ง ๓ เป็นที่พึ่ง จักพ้นจากอุปัทวันตรายทั้งปวง

หนังสือพญาอินทร์ ฉบับวัดใต้สูงยาง จังหวัดร้อยเอ็ด

๓.๓.๓ ตำนานพญาอินทร์โปรดโลก ปรีวรรตโดย สาร สาระทศนานันท์^{๒๗} เริ่มแรกกล่าวถึงให้พากันทำบุญ รักษาศีล สมบัติต่าง ๆ จะเกิดมีขึ้นหลังจากบุคคลกระทำคุณความดีแล้ว ใครอยากเห็นผู้มีบุญหรือพญาธรรมิกราช หรือในอนาคตกาลอยากเกิดร่วมศาสนาพระศรีอารีย์ ให้พากัน เขียนหนังสือนี้พร้อมคาถา เพราะพญาอินทร์จะมาเลียโลกดูเมืองมนุษย์ ถ้าไม่เห็นหนังสือที่บ้านเรือนใคร จักทำให้ถึงแก่ความตาย คือ ให้รากเลือด ให้นอนหลับตาย ถ้าใครเชื่อ จะเจริญ ปัจจะเข้าสู่ปีกุน พญาอินทร์

^{๒๕} หนังสือพญาอินทร์ ฉบับวัดท่าสว่างศรีสำราญ อำเภอเมือง อุดรธานี อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก ๖ ลาน.

^{๒๖} หนังสือพญาอินทร์ ฉบับวัดใต้สูงยาง อำเภอเมืองสรวง ร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก ๒๐ ลาน.

^{๒๗} สาร สาระทศนานันท์, ตำนานพญาอินทร์โปรดโลก (เลย : วิทยาลัยครูเลย, ๒๕๓๐).

จะมาดูโลกมนุษย์ ถ้าไม่ประพตฺในศีลธรรม จะตายด้วยรากเลือด หรือนอนหลับตาย จะทำให้ฆ่าฟันกันตาย ให้บอกหนังสือเรื่องนี้ต่อ ๆ กันไป

หนังสือนี้ เขียนด้วยแผ่นทองคำ นำมาจากเมืองฟ้า ด้วยความเมตตาที่พระอินทร์มีต่อชาวโลก ที่จะเกิดอุบัติเหตุร้ายต่าง ๆ ในอนาคต ผู้ใดเชื่อเขียนใส่ผ้าพันหัว เขียนใส่ใบลานติดไว้ผ้านบ้าน พวกกันจตจำคาถาภาวนาทุกเช้าค่ำ จักพ้นจากอุบัติเหตุร้ายทั้งปวง

พระพุทธเจ้าปรินิพพานไป ๑,๐๐๐ ปี โลกจะไม่มีพระอรหันต์ ๒,๐๐๐ กว่าปี มีผู้มีปัญญาอวดตัวว่าตนเป็นศาสดาเอกของโลก เป็นพญาธรรมิกราชจะมาบำรุงศาสนา คนทั้งหลายจักฆ่าฟันกันมาก ปีมะแมวอก ระกา ออย่าประมาท ปีกุนแผ่นดินจักไหว ๗ ครั้ง ผีเสื้อตัวหนึ่งออกมากินคนไม่มีศีลธรรม ดังนั้นกุพญาอินทราชาจึงส่งสารมนุษย์ในโลก จึงพากันเขียนหนังสือนี้อย่าได้ขาด จตจำคาถา ป้องกันผีเสื้อยักษ์ ให้ท่องบ่นสาธยาย ทำบุญทำทาน รักษาศีล เคารพผู้เฒ่าผู้แก่ จะพ้นจากอุบัติเหตุร้ายทั้งปวง สุดท้ายบอกว่า หากใครได้ยินได้ฟังอย่าปิดบังอำพรางไว้ จะได้กุศลยิ่งกว่าทำบุญมหากฐิน

หนังสือกลุ่มพญาอินทรีนี้ ตัดตอนมาจากพุทธทำนาย โดยตัดตอนกล่าวถึงการพยากรณ์เมืองกรุงศรีอยุธยาออก แล้วกล่าวถึงคำพยากรณ์ที่พระพุทธเจ้าได้เทศนาไว้ โดยพระอินทร์เป็นผู้บันทึกคำพยากรณ์นี้ไว้ แล้วนำมาบอกแก่ชาวโลก หนังสือกลุ่มนี้จึงมีชื่อที่เกี่ยวข้องกับพระอินทร์

๓.๔ กลุ่มพุทธทำนายเบ็ดเตล็ด

คือพุทธทำนายกลุ่มที่มีชื่อเรื่องไม่ชัดเจน และเนื้อหาไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ ประกอบไปด้วย

๓.๔.๑ ไม่ปรากฏชื่อ ฉบับของแม่บัวมี สุคำภา^{๒๘} ซึ่งฉบับนี้มีข้อความเพียง ๒ ลานเท่านั้น มีเนื้อหาเพียงสั้น ๆ กล่าวว่า หนังสือมาจากเมืองจำปา ใกล้กับเมืองไชยนาศ ถ้าอยู่กับคนใดจะปลอดภัย ปีมะเส็งเดือน ๑๐ ผู้คนจะล้มตายเป็นอันมาก และจะพบผู้มีบุญ

๓.๔.๒ หนังสือหิน ฉบับวัดชมพู^{๒๙} กล่าวว่า มีแผ่นหินตกลงมาจากเมืองสวรรค์ ๗ แผ่น ตกลงที่หมู่บ้านชะเหม และหมู่บ้านเสภะ ชาวบ้านนำมาไว้ที่วัด พระภิกษุ ๕ รูปอ่านดู จึงรู้ว่าเป็นคำทำนาย และประกาศให้คนรู้ทั่ว หากใครไม่เชื่อจะเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ปีระกาปีจอปีกุน จะไม่มีผู้ครองเมืองปีจอ เดือน ๘ ทั้งแผ่นดินจะลุกเป็นไฟ ถ้ามีบุญจะไม่ถูกพิษพญานาค ให้ฟังคำทำนาย และหมั่นทำบุญ สุดท้ายบอกว่า ใครเขียนไว้กับตัว ๑ ใบ สามารถคุ้มครองตนเองได้ เขียน ๗ คุ้มครองได้ทั้งครอบครัว

^{๒๘}ไม่ปรากฏชื่อ. ฉบับของแม่บัวมี สุคำภา บ้านนาทาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ๑ ผูก ๒ ลาน.

^{๒๙}หนังสือหิน. ฉบับวัดชมพู อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก ๗ ลาน.

๓.๕ พุทธทำนาย ฉบับปู่ชิมณิรัตน์ (ส้มเต๋ตรุง) หรือฉบับภูค้อสามเณรคำ

หนังสือกลุ่มนี้ ประกอบไปด้วย ๒ เล่ม ซึ่งมีเนื้อหาลักษณะเดียวกัน โดยกล่าวว่า หนังสือนี้คือหนังสืออินทร์ตก มาจากเมืองอัตตะปือ ถ้าบุคคลใดเห็นแล้วรีบบอกคนอื่นให้ทราบ ในปีจอปีกุนจะมีงูพิษบนศีรษะกัดฉกคนถึงแก่ความตาย ปีจอ ขึ้น ๘ ค่ำ ห้ามตักน้ำในคลองอาบกิน หลังพระอาทิตย์ตก พญายมราชจะพ่นพิษใส่เมืองมนุษย์ ปีจอกรุงเทพฯจักพังหลายตอนไก่อชัน แล้วบอกคาถา เพื่อเขียนไว้ที่ประตูบ้าน หรือ โปกษีระ จะหลุดพ้นจากภัยอันตราย

มนุษย์ในโลกทำบาปมาก พระอินทร์จึงสั่งให้เกิดโรคร้ายและอุปัทวเหตุต่าง ๆ เกิดขึ้นกับมนุษย์เพื่อเป็นการลงโทษ ในระหว่างปีจอถึงปีกุน บุคคลผู้ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า และรู้จักทำนายแล้ว บอกต่อ ๆ กันไป จะพ้นจากภัยอันตรายดังกล่าว

นอกจากหนังสือดังกล่าวนี้แล้ว ยังพบก้อนศิลาจารึกที่ตกลงมาจากฟ้า ในก้อนศิลาเขียนว่า “พระกัศสปเถระกล่าวว่า ในปีระกอ ปีจอ ปีกุน จะเกิดอุปัทวภัยอันตรายนานัปการ” แล้วกล่าวในตอนท้ายว่า “ถ้าผู้ใดเชื่อถือศรัทธาให้บูชากราบไหว้ เล่าให้ผู้อื่นฟังหรือพิมพ์แจกจ่ายให้คนอื่นรับรู้ ประรณาสิ่งไฉะสมใจทุกประการ”

พุทธทำนายกลุ่มนี้จัดเป็นพุทธทำนายกลุ่มใหม่ เนื่องจากว่าในข้อความเอกสารดังกล่าว มีลักษณะคล้ายกับเป็นหนังสือลูกโซ่ที่ให้อ่านต้องเขียนต่อ ผู้ศึกษาได้พบต้นฉบับพุทธทำนายฉบับนี้ตามร้านถ่ายเอกสารการทั่วไป เพื่อเตรียมรอไว้ให้คนสั่งพิมพ์

พุทธทำนายรูปแบบต่าง ๆ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ชื่อเรื่องต่างกัน และเนื้อหาเหมือนกัน โดยฉบับหนึ่งมีข้อความด้านล่างว่า “จากภูค้อของสามเณรคำ” ซึ่งสามเณรคำรูปนี้ ไม่ทราบว่าเป็นสามเณรรูปใด แต่ในปัจจุบันมีผู้กล่าวอ้างว่าเป็น

สามเณรคำ คือ พระอาจารย์ทองใบ ปญญาโโล^{๓๐} ซึ่งในหนังสือ “เณรคำตัวจริง เทวดาเดินดิน : ผู้มาจากตำนาน ๒” กล่าวถึงพุทธทำนายฉบับคัมภีร์ใบลาน อักษรธรรม จากภูก้อสามเณรคำ

หลวงปู่เณรคำ หรือพระอาจารย์ทองใบ ปญญาโโล
ผู้อ้างว่าเป็นเณรคำ ณ จำปาสัก กลับชาติมาเกิด

แม้ยังไม่ทราบว่าเป็นใคร แต่พุทธทำนายฉบับนี้ เป็นพุทธทำนายที่ได้รับอิทธิพลจากหนังสือพญาอินทร์ หรือคำทาย หรือพุทธทำนายจากเอกสารใบลาน ก่อนที่จะแปรรูปมาเป็นหนังสือในลักษณะเป็นจดหมายโลกโซ่อย่างแท้จริงในปัจจุบัน

อัตลักษณ์ของวรรณกรรมทำนายภาคอีสาน

พุทธทำนาย กลุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากมหาสุบินชาตคและปัญจอันตรธาน ไม่มีปัญหาในเรื่องที่มาและการวิเคราะห์ตีความ แต่พุทธทำนายกลุ่มที่ ๓ ซึ่งเป็นพุทธทำนายแบบท้องถิ่นนั้น มีอัตลักษณ์ที่ร่วมกันอยู่ ๓ เรื่อง คือ

เรื่องที่ ๑ เกิดความโกลาหลขึ้นในสังคมเริ่มตั้งแต่ปีชวดถึงปีกุน และความโกลาหลจะปะทุขึ้นในปีจอเลยเข้าสู่ปีกุน ผู้คนจะล้มตายเป็นจำนวนมาก

เรื่องที่ ๒ ท่ามกลางความโกลาหลที่เกิดขึ้นในปีกุน จะปรากฏผู้มีบุญ หรือพญาธรรมิกราช มาปราบยุคเข็ญ

^{๓๐} การกล่าวอ้างดังกล่าว ผู้เขียนหนังสือกล่าวย้อนกลับไปยังอดีตชาติ โดยกล่าวว่า “เณรคำ” หรือ “เณรคำ ณ จำปาสัก” คือลูกศิษย์ของสมเด็จพระเจ้าจัน ต่อมามาเณรคำมรณภาพ ภาพปัจจุบันจึงมาเกิดเป็นพระอาจารย์ทองใบ ปญญาโโล หรือหลวงปู่เณรคำ

เรื่องที่ ๓ แนวทางการป้องกันยักษ์และโรคร้ายไข้เจ็บ อุบัติวันตรายต่าง ๆ ในระหว่างเกิดความโกลาหลหรือทางรอดจากความโกลาหล และหนทางที่จะพบผู้มีบุญ

๑. จอต่อกุน : กสิยุก

จอต่อกุน คือ ปีจอคาบเกี่ยวมาถึงปีกุน จะเกิดความโกลาหลเป็นอย่างมาก ซึ่งความโกลาหลนี้จะเริ่มขึ้นตั้งแต่พุทธศานาล่วงไปได้ ๒,๐๐๐ ปีเป็นต้นไป ปีจอต่อปีกุนนี้เป็นลักษณะสากล คือ ไม่บอกศักราชที่จะเกิดเหตุการณ์ความโกลาหลขึ้น สามารถที่จะเกิดขึ้นได้ทุกปีจอต่อปีกุน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ลูกจะพลัดแม่ แม่จะพลัดลูก ผัวจะพลัดเมีย เมียจะพลัดผัวแล ปีวอกปีประกาปีจอต่อกัน จะมีตมเห็นเดือนเห็นตะวันเลย เทวดาให้ผีเส็กและยักษ์ให้มากินคนใจบาปหมดสิ้น แลคนที่ศีล ๕ ศีล ๘ มิได้แลก็จะตายหมดแล...”

(อธิบาย - คนในครอบครัวจะพลัดพรากจากกัน ปีวอก ปีประกา ปีจอ ติดต่อกัน จะมีตมตมไม่เห็นแสงพระอาทิตย์เลย เทวาทจะให้ยักษ์มากินคนใจบาป และคนไม่รักษาศีล จนสิ้น

(พุทธทำนาย ฉบับวัดชมพู ลานที่ ๗)

“...พระภิกษุสงฆ์ทั้งหลายก็ให้เขียนหนังสือพระพุทธิเจ้าทำนวยไว้ทุกอารามนั้นเถิด ก็จะได้กันโดยภัยอันตรายทั้งปวงก็ดี แลความไข้ก็หาย แลที่นี้ภาวนาได้บุญไม่ตายแล ดีร้ายก็จะได้เห็นกันในปีประกาแลปีจอปีกุนนี้แล ให้เร่งรักษาศีลตัวเถิด...”

(อธิบาย - ภิกษุสงฆ์ให้พากันเขียนหนังสือพุทธทำนายไว้ทุกวัด จะป้องกันอันตรายทั้งปวง หรือจะภาวนาก็จะบังเกิดบุญกุศล จะดีหรือร้ายก็จะได้เห็นกันในปีประกา ปีจอ ปีกุนนี้ ให้เร่งรักษาศีล)

(พุทธทำนาย ฉบับวัดชมพู ลานที่ ๗-๘)

“...ในปีประกาปีจอปีกุน แต่เท่าก็มีคนกินพารา ไม่มีคนจะเฮ็ดจะทำทานทานทั้งหลายเออย คอยดูเทอญ ต่อปีกุนเดือน เดือน ๘ เห็นทั้งแผ่นดินจนไฟไหม้แผ่นดินฮ้อนนั้ก ลุมกุ่มกันตายในท้องแผ่นดิน ผัวเมียจักฟันกันตายแล้ว...”

(อธิบาย - ปีประกา ปีจอ ปีกุน จะไม่มีคนให้ทาน ปีกุน เดือน ๘ แผ่นดินจะเกิดไฟไหม้แผดเผา กันตายในแผ่นดิน ผัวและเมียจะฆ่าฟันกันตาย)

(คำทำนาย ฉบับวัดชมพู ลานที่ ๕)

“ตั้งแต่ปีจอปีกุนถึงปีชวด จักมีอุบาทว์ต่าง ๆ แล ให้จำศีลให้ทานแล้วให้อุทิศาแผ่ผายยายหยาดน้ำไปเถิงพญาอินทร์พญาพรหมทั่ววงจุโลกแลเทวดาก็ได้เห็นหน้าผู้มีบุญในปีจอปีกุนต่อกันผู้มีบุญจักมาเฝ้าสัตว์ทั้งหลาย”

(อธิบาย - ปีกุนถึงปีชวด จะมีอุบาส์ต่าง ๆ จึงให้ท่านรักษาศีลอุทิศส่วนกุศลถึงพญาอินทร์ พญาพรหม ท้าวจตุโลกบาล และเทวดาทั้งหลาย จะได้เห็นหน้าผู้มีบุญในปีจอตอปีกุน)

(พุทธทำนาย ฉบับวัดศรีเมืองคุณ ลานที่ ๒)

ปีจอตอปีกุน ไม่ใช่เรื่องเฉพาะที่ปรากฏในวรรณกรรมพุทธทำนายเท่านั้น แนวคิดดังกล่าวนี้ยังแพร่กระจายอยู่ตามวรรณกรรมทำนาย (ทำนายสถานที่) เช่น ตำนานเมืองชายฟอง กล่าวว่า “ปีระกาปีจอตอปีกุนจักบังเกิดเป็นเล็กคนโจรผิดเถียงกัน” จากนั้น “ในปีระกาปีจอตอปีกุนนั้นท่านผู้มีบุญจักมาโมดสัตว์ทั้งหลาย บ่อย่าชะแล”^{๓๑} แสดงให้เห็นว่าเรื่องปีจอตอปีกุนนี้ เป็นเรื่องที่แพร่หลายมากในวรรณกรรมอีสานโดยทั่วไป ทั้งนี้ในวรรณกรรมคำสอน ก็ปรากฏเรื่องดังกล่าว เช่น

ศิษย์บ่ย่าน	ย่าแห่งครุบา
สังขารมา	อาจารย์ย้อไว้
ฝนและลม	เดือนแปดสองหน
ฝนและลม	ปนกันพอฮ้อย
นาคบ่ฮ้อย	ใ้ให้น้ำเจ็ดหัว
เจ้าหัว-จัว	เถรยายพิกาศ
เจ้าโอवास	ทรงศาสนา
ปีระกา	<u>จอกุนต่อไว้</u>
ผลหมากรักไม้	บังเกิดเป็นแมง ^{๓๒}

(ถอดความ - ลูกศิษย์จะไม่เกรงกลัวครูบาอาจารย์ วันปีเดือนอาจารย์ย่นย้อไว้ ปีใดเดือน ๘ สองหน น้ำมาก ฝนและลมมาก ปีระกา ปีจอตอปีกุน ต่อกันผลไม้จะบังเกิดมีแมลงกิน)

ในเรื่องปีจอตอปีกุนนั้น น่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางพุทธศาสนาเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะสังคมไทยรับรู้เรื่องเรื่องความหมายของปีต่าง ๆ แล้วในจารีกนนครชุม ซึ่งกล่าวว่า

“อันหนึ่งโสดนับแต่ปีสถาปนาพระมหาธาตุนี้ไปเมื่อหน้าได้เก้าสิบเก้าปีถึงในปีกุน อันว่าพระไตรปิฎกไตรนี้จักหายแล หากคนจักรู้แท้แลมิได้เลย ยังมีคนรู้คั้น สเล็กสน้อยไซ้.....เมื่อจักสิ้นศาสนาพระพุทธเป็นเจ้าที่สุดทั้งหลายอันปีชวดเดือนหกบุรณมีวันเส ไทยวันระวายสัน วันไพสาขฤกษ์...”^{๓๓}

^{๓๑}“ตำนานเมืองทรายฟอง” ใน ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๙ (กรุงเทพฯ : กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๔๕), ๒๖๔.

^{๓๒}พระอริยานุวัตร (อารี เขมจารี), ภาพพระมุนี, (มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, ๒๕๓๓), ๗-๘.

^{๓๓}ประชุมจารึก ภาคที่ ๘ จารึกสุโขทัย (กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, ๒๕๔๘), ๖๑-๖๒.

ปีกุนที่ปรากฏในศิลาจารึก คือปีที่พระไตรปิฎกจะหายไป และเมื่อศาสนาจะสิ้นลง ศาสนาจะสิ้นลงในเดือนหกปีชวด ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่า แนวคิดเรื่องปีกุนนั้น เป็นปีที่มีความโกลาหลอย่างมาก และศาสนาจะสิ้นสุดในปีชวด ซึ่งหลักฐานที่ปรากฏในศิลาจารึกนครชุมก็ยังไม่ชัดเจนว่าส่งอิทธิพลถึงอาณาจักรใกล้เคียงหรือไม่ อย่างไร แต่ผู้ศึกษาพบหลักฐานเพิ่มเติมใน “**ปัญญาพุทธศักราชวรรณา**” ในปัญญาสชาดก^{๓๔} ซึ่งกล่าวถึงเหตุการณ์หลังจากปี พ.ศ. ๒,๐๐๐ เป็นต้นไปจะเกิดความโกลาหลในสังคม เริ่มตั้งแต่ปีชวดเป็นต้นไปถึงปีกุน และในปีกุนจะปรากฏผู้มีบุญมาปรากฏตัว ดังต่อไปนี้

“...สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ทรงแสดงธรรมะแก่ภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เมื่อพระตถาคตปรินิพพานในปีมะเส็ง ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ศาสนาจักดำรงอยู่ถ้วน ๕,๐๐๐ พรรษา เมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๕๐๐ ปี ภิกษุณีก็หมด เมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๑,๐๐๐ ปี พระศาสนาหมด เมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๒,๐๐๐ ปี จะมีพระราชเจ้าผู้ปราศจากธรรม ทำลายล้างพระศาสนาของพระตถาคต กระทำกุศลให้เกิดขึ้นเป็นการใหญ่ มหาอุปัทวต่าง ๆ ก็จะมีบังเกิดขึ้นแก่ประชาชนชาวโลก จักปรากฏตั้งพยากรณ์นี้ ครั้นล่วงไปบุคคลผู้ทรงธรรมก็จะละทิ้งธรรมเสีย ในปีกลุ่นั้น ปัจจามิตรจะกระทำไมตรีจิตทอดสนิทคิดขำมิตรของตนเสีย บุคคลผู้เป็นบัณฑิตจะกลับกลายเป็นคนอันธพาลดุจนกใบ้ และเป็นคนลามกประกอบแต่อกุศลกรรม ถืออาวุดคอยแต่จะประหัตประหารซึ่งกันแลกัน ยังมหาชนทุกแหล่งให้ถึงซึ่งความพินาศ เมื่อถึงปีเถาะพวกอันธมิจักกระทำอันตรายแก่พระศาสนา แลย่ำยีพระศาสนา มหาชนจักถือเอาแต่ข้างมิถฉาทิฐิ ตามพวกอันธมิจำไปหมด ถึงปีมะโรง หมอกแห่งความตายจักปรากฏแก่มหาชนเป็นอันมาก ถึงปีมะเส็งพวกอันธมิจักได้รับความสุข คนซึ่งเป็นบัณฑิตตามชนบทต่าง ๆ จักถึงซึ่งความเป็นคนยากจนซึ้งใจ ถึงปีมะเมีย พวกประชาชนพลเมืองจักพากันทิ้งเหย้าเรือนเคหสถานเข้าหาป่าเป็นที่อยู่ บ้านจะกลายเป็นป่า ป่าจะกลายเป็นบ้าน จะปรากฏในกาลข้างหน้า ถึงปีมะแม ประชาชนต่างจะได้รับมหันตทุกข์ ต้องจากบุตรภรรยาสาธุจรไปในต่างทิศถึงปีวอก สมณะ พราหมณาจารย์จักพากันทิ้งอาวาสสถานพากันไปเร้นอยู่ตามอรัญประเทศถึงปีระกาชาวโลกทั้งปวงจักเร้าร้อนดุจไฟไหม้ ถึงปีจอบุตรจักฆ่าบิดาและบรรพชาฆ่าฟันกันเองถึงปีกุนพระราชแลมหาอำมาตย์ทำวพญาทั้งปวงจะต้องเคาะพนบนอบต่อคนอนาถาบ้านเมืองจักเจริญขึ้น **ในปีกุนนั้นจักได้เห็นผู้มีบุญ** เมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๒,๒๕๐ ปี เอกศกนั้น **ประชาชนจักได้เห็นผู้มีบุญปฏิการ** แล้วผู้มีบุญปฏิการก็หมดไปเบื้องหน้าแต่นั้น เมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๓,๐๐๐ ปี การประชุมแห่งอุโบสถของอนาคาธิกบุคคลจักสิ้นไป...”^{๓๕}

ปัญญาพุทธศักราชวรรณา ที่ปรากฏตอนท้ายของปัญญาสชาดก ซึ่งมีอิทธิพลต่อล้านช้างอย่างมาก ทั้งนี้เพราะล้านช้างรู้จักปัญญาสชาดกดีจนกระทั่งสามารถนำมาแต่งเป็นวรรณกรรมตามแบบฉบับของล้าน

^{๓๔} ปรากฏในปัญญาสชาดกฉบับกรมศิลปากร แต่ไม่พบว่ามีปรากฏในปัญญาสชาดกภาคเหนือ

^{๓๕} **ปัญญาสชาดก เล่ม ๒**, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๔๙), ๖๙๙-๗๐๐.

ช่างได้ ดังนั้นแนวคิดเรื่องจอตอกุณนี้ล้านช้างและอีสานจึงน่าจะได้รับแนวคิดมาจากปัญญาสชาตก ในตอนที่กล่าวถึงปัญจพุทธศักราชวรรณานี้

พุทธทำนายบางฉบับความสับสนกันไปบ้าง เพราะความโกลาหลจะปรากฏขึ้นจากปีจอตอกุณล่วงเลยเข้าสู่ปีชวด เช่น

“ตั้งแต่ปีจอตอกุณถึงปีชวด จักมีอุบาทว์ต่าง ๆ แล ให้จำศีลให้ทานแล้วให้อุทิศแผ่ผ้ายายหยาดน้ำไปถึงพญาอินทร์พญาพรหมทั่ววงจตุโลกแลเทวดาก็ได้เห็นหน้าผู้มีบุญในปีจอตอกุณต่อกัน”

(พุทธทำนาย ฉบับวัดศรีเมืองคุณ ลานที่ ๒)

“คั่นว่าถึงปีจอตอกุณปีชวดต่อกันจักเกิดมีผีทำทุกแห่ง”

(อธิบาย – ครั้นถึงปีจอตอกุณ ปีชวด จะเกิดผีทำทุกแห่ง)

(พุทธทำนาย ฉบับวัดศรีเมืองคุณ ลานที่ ๒)

“คั่นได้ ๓ ปี โภยภัยอันตรายทั้งปวงแต่ปีจอตอกุณก็จะพลัดพรากจากที่อยู่ ให้เร่งกระทำบุญให้ทานจำศีลภาวนาอย่าได้ประมาท ผู้มีบุญท่านก็จะมาในปีจอตอกุณปีชวดต่อกัน”

(อธิบาย – ครั้นได้ ๓ ปี ในปีจอตอกุณจะพลัดพรากจากกัน ให้เร่งทำบุญรักษาศีล ผู้มีบุญท่านจะมาในปีจอตอกุณปีชวด ต่อกัน)

(พุทธทำนาย ฉบับวัดชมพู ลานที่ ๑๓)

“ตั้งแต่เดือนอ้ายไปถึงปีชวดหนังสือใบนี้ให้ไว้ทุกเดือนเทอญ พญาอินทเจ้าฟ้าจักลงมาเยี่ยมดูหนังสือใบนี้คั่นว่าเดือนใดบมิดังนั้นจักเป็นคนตายต่าง ๆ จักฮากเลือดตายไปแล”

(อธิบาย – ตั้งแต่เดือน ๑ ไปถึงปีชวด ให้เขียนหนังสือไว้ทุกบ้านเรือน พญาอินทร์จะมาเยี่ยมหากบ้านเรือนใดไม่มีหนังสือนี้จะอาเจียนเป็นเลือดตาย)

(หนังสือพญาอินทร์ ฉบับวัดใต้สูงยาง ลานที่ ๕)

ในเรื่องของปีจอตอกุณ และเลยไปถึงปีชวดนี้ จะเกิดขึ้นโดยในตำราไม่ได้บอกว่าจะเกิดขึ้นในศักราชใดเช่นกัน และผู้ศึกษาสันนิษฐานว่าแนวคิดเรื่องเหตุการณ์ร้าย ๆ ที่จะเกิดขึ้นในปีจอตอกุณและปีชวดนี้ ได้ส่งผลต่อกันของอีสาน ซึ่งกล่าวถึงเรื่องร้าย ๆ ปีชวด ดังนี้

“เดือน ๑๑ ออก ๘ คำ คนทั้งหลายจักข้า เกิดกุลี ผียักษ์หลวง หนวันตก จักมีอันตายแก่คนทั้งหลาย จัดตายมาก ทั้งงัวควายจักเป็นพยาธิ ขุนนางจักรบเลี้ยวกัน เป็นศึกในอากาศแล”^{๓๖}

^{๓๖} วัช ปุณโณทก, “ปักกะทินปี (ปฏิทินปีนักษัตร) : ปุมโหร” ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคอีสาน เล่ม ๘ (กรุงเทพฯ : มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, ๒๕๔๒), ๒๖๑๕.

(อธิบาย - เดือน ๑๑ ขึ้น ๘ ค่ำ คนจ๊กฆ่ากัน เกิดกลียุค ผีหลวงที่อยู่ด้านตะวันตกจะมาทำอันตรายต่อคนจำนวนมาก ทั้งวัวควายก็จะเป็นโรค ขุนนางข้าราชการก็จะต่อสู้กัน)

เรื่องปีศาจต่อคุณในปัจจุบัน ยังเป็นเรื่องราวที่ประชาชนชาวอีสานยังหวาดกลัวกันอยู่ในปัจจุบัน แม้ว่าจะอธิบายไม่ได้ว่าเกิดจากสาเหตุใด แต่ประชาชนผู้สูงอายุในภาคอีสานจะกลัวปีศาจต่อปีคุณในทุก ๆ รอบ

๒. พญาธรรมิกราช/ผู้มีบุญ : ผู้นำทางพ้นภัย

พญาธรรมิกราช หรือผู้มีบุญ คือ พระมหากษัตริย์ที่ทรงทศพิธราชธรรม ในวรรณกรรมพุทธทำนาย ผู้มีบุญจะปรากฏตัวท่ามกลางเหตุการณ์ร้ายต่าง ๆ กำลังจะผ่านพ้นไป หลังจากการปรากฏตัวของผู้มีบุญแล้ว ศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกครั้ง

วันที่พญาธรรมิกราชจะมาปรากฏตัวนั้น ในพุทธทำนายกล่าวไม่ตรงกันทุกฉบับ บางฉบับกล่าวว่า “...ถ้าผู้ใดพบแล้วให้บอกเล่าสืบ ๆ ไป ก็จะได้เห็นผู้มีบุญในวันประหัสขึ้นค้ำหนึ่งปีคุณนั้นแล...”^{๓๗} ในชั้นหลังอย่างกลอนลำมหาสิลา วีระวงส์ บอกว่า “เริ่มแต่เค้าเดือนสี่ปีคุณ ไผ่มีบุญจั่งสิเห็นหน่อพระธรรมเนอบ้า”^{๓๘}

เรื่องการปรากฏตัวของผู้มีบุญนี้ปรากฏใน *ปัญญาพุทธศักราชวรรณ* ใน ปัญญาสชาติก กล่าวถึงผู้มีบุญจะบังเกิดหลัง พ.ศ. ๒๒๕๐ แต่หลังจากการปรากฏตัวและผู้มีบุญได้สิ้นบุญไป พุทธศาสนาก็จะเข้าสู่สภาวะที่เลวร้าย หรือจะเริ่มเสื่อมสูญไปอีกครั้ง ดังนี้

“...เมื่อศาลาล่วงไปได้ ๒,๒๕๐ ปี เอกศกนั้น **ประชาชนจักได้เห็นผู้มีบุญญาธิการ แล้วผู้มีบุญญาธิการก็หมดไปเบื้องหน้าแต่นั้น** เมื่อศาลาล่วงไปได้ ๓,๐๐๐ ปี การประชุมแห่งอุโบสถของอนาคาริกบุคคลจักสิ้นไป...”^{๓๙}

ในพุทธทำนาย ผู้มีบุญหรือพญาธรรมิกราช เป็นชายกำพร้าฆ่าไม่ตาย มาจากเมืองล้านช้าง หรือบางฉบับบอกว่าผู้มีบุญจะมาแต่วันออก ซึ่งก็คืออาณาจักรล้านช้างนั่นเอง นอกจากนี้พุทธทำนายฉบับวัดชมพู (จังหวัดร้อยเอ็ด) ได้กล่าวว่า ผู้มีบุญคือพระศรีอริยเมตไตรย

“หนังสืออันนี้มาแต่สวรรค์เทวโลกเป็นเที่ยงแท้หนา ถ้าผู้ใดรู้หนังสือสมเด็จพระชินสีห์ให้รู้ว่า **พระเมตไตรยแบ่งภาคลงมาเกิด**ในเมืองศรีอยุธยา ล่วงมาแต่เมืองล้านช้าง เป็นกำพร้าฆ่าไม่ตาย”

(พุทธทำนาย วัดชมพู ลานที่ ๑๑)

^{๓๗} พุทธทำนาย ฉบับวัดชมพู ลานที่ ๑๑

^{๓๘} ตารา กลยา และ ดวงเดือน บุญยาวง, เรื่องเดิม, ๑๑๒.

^{๓๙} ปัญญาสชาติก เล่ม ๒, เรื่องเดิม, ๗๐๐.

“ท่านผู้มีบุญจะมาแต่เมืองล้านช้าง แล้วพระองค์ชมเชื่อนั่นไกล คือว่าแม่นพญาธรรมิกราช กลับชาติลงมาแต่เมืองสวรรค์เทวโลก **คือพระศรีอาริย์เมตไตย**แบ่งภาคลงมาเกิดเมืองคน”

(พุทธทำนาย วัดชมพู ลานที่ ๑๒-๑๓)

การกล่าวอ้างว่าผู้มีบุญคือพระศรีอาริย์เมตไตยแบ่งภาคลงมาเกิด เป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้ผู้มีบุญว่าจะมีความสามารถปกป้องและคุ้มครองภัยอันตรายจากยักษ์ หรืออุปัทวเหตุได้ เพราะแนวคิดที่ปรากฏทั่วไปเรื่องโลกพระศรีอาริย์นั้น เป็นโลกที่สมบูรณ์ทุกอย่าง ประชาชนภาคอีสานจึงเชื่อ ศรัทธา และทำตามที่หนังสือพุทธทำนายบอก เพื่อจะพบพระศรีอาริย์กลับชาติมาเกิด

๓. การสร้างหนังสือ : การป้องกันและทางรอด

หนังสือในที่นี้คือ หนังสือที่เล่าเรื่องเกี่ยวกับการทำนายเรื่องนั้น ในที่มีมี วัตถุประสงค์ และพุทธทำนาย ตำนานพญาอินทร์ อย่างเรื่องพุทธทำนายนี้พระอินทร์เล็งเห็นว่าผู้มีบุญจะมาแก้ไขภัยที่เกิดขึ้น และก่อนที่ผู้มีบุญจะมาจะมียักษ์มาก่อนผู้มีบุญ และกินคนไม่มีคาถา ไม่รู้จักศีลธรรมประพฤติดิจจากหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า พระอินทร์กลัวว่าคนในโลกมนุษย์จะไม่ทราบข่าวจึงลงมาโปรดมนุษย์ด้วยการเขียนหนังสือไว้ให้มนุษย์อ่าน และในหนังสือนั้นมีการบอกคาถาเพื่อป้องกันผียักษ์ผีมาร พร้อมกับกล่าวโทษของการไม่เชื่อ คือ จะตายด้วยรากเลือด (บางฉบับบอกว่าวันที่จะรากเลือดด้วย) และให้เขียนเรื่องนี้ไว้กับบ้านกับเรือนป้องกันผียักษ์ และถ้าใครรู้หนังสือพญาอินทร์หรือพุทธทำนายดังกล่าวจะได้เห็นหน้าผู้มีบุญ

อานิสงส์การสร้างหนังสือโบราณ ในแบบแผนที่ปรากฏในวรรณกรรมอานิสงส์ ประเภทอานิสงส์ การเขียนหนังสือนั้น มีการบอกอานิสงส์ค่อนข้างที่จะชัดเจนในเรื่องของอนาคตหรือเป็นเรื่องของชาติหน้า และผูกพันกับหลักพุทธศาสนาเป็นหลัก คือ ได้รับอานิสงส์เป็นสวรรค์ ทิพยสมบัติ และนิพพาน ดังที่ผู้ศึกษาได้สรุปอานิสงส์ที่เกี่ยวเนื่องกับการเขียนหนังสือ ดังต่อไปนี้

สลองเวสสันดร กล่าวว่า บุคคลผู้ใดได้เขียนได้สร้าง ก็จักบรรลุนิเวศด้วยธรรมเทศนาของพระศรีอาริย์ในอนาคต^{๕๐}

สลองปิฎก กล่าวว่า ผู้ใดได้เขียนอักษรตัวหนึ่ง มีอานิสงส์นับไม่ได้ จะได้เป็นพญาอินทราธิราช ๙ อสงไขย จะได้เป็นพญาอินทร์ ๙ อสงไขย เมื่อเกิดเป็นมนุษย์จะเกิดในตระกูลกษัตริย์ และพราหมณ์ แม้เกิดมาในภพชาติใด ก็มีรูปงาม เสียงเพราะ หูทิพย์ ตาทิพย์ ฟันงาม ปัญญาแก่กล้า^{๕๑}

^{๕๐}สรุปความจาก “สลองมหาเวสสันดรชาดก” ใน **เทศนามหาชาติ ลำพระเวสสันดรชาดก** (ม.ป.ท. : ม.ป.ป.), ๒๑๑. (เอกสารภาษาลาว)

^{๕๑}สรุปความจาก **สลองปิฎก** ฉบับวัดชมพู อำเภอเมืองสรวง ร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก ๑ ลาน.

สลองสังฆอมธาตุ กล่าวว่า ผู้ใดได้เขียนจะได้บุญนับไม่ได้ ผู้นั้นพระพุทธเจ้ายกย่องว่า คือพญาอินทร์ลงมาใช้ชาติ^{๔๒}

สลองบัวระพันระ กล่าวว่า บุคคลใดได้เขียนบัวระพันระ จักเป็นพญาและพระอรหันต์องค์หนึ่ง จักได้เป็นพญาจักรวรรดิราชปราบได้ทั้ง ๔ ทวีป และปรารถนาอันใดจักสมดังปรารถนา^{๔๓}

สลองแปดหมื่นสี่พันชั้น กล่าวว่า บุคคลใดได้เขียนจะสามารถลบล้างอกุศลกรรมที่เคยทำมาในอดีตได้ทั้งหมด เว้นไว้แต่บาป ๕ ประการ คือ อนันตริยกรรม^{๔๔}

แต่ก็มีเห็นอันสงฆ์การเขียนหนังสือในปัจจุบันชาติ คือ สลากวิชาสูตร ที่กล่าวว่า หากใครได้เขียนไว้ แม้อักขระตัวเดียวก็ดี จะไม่ตายด้วยสัตว์เดรัจฉาน, โรคพยาธิต่าง ๆ และยักษ์ทั้งหลายมีความเอ็นดู^{๔๕}

ดังนั้น เรื่องอันสงฆ์การสร้างหนังสือ จะสังเกตเห็นว่า หากเป็นวรรณกรรมเรื่องยาว เช่น เวสสันดรแปดหมื่นสี่พันชั้น บัวระพันระ สังฆอมธาตุ จะมีผู้หนึ่งเป็นอันสงฆ์สำหรับเทศน์บอกอันสงฆ์การอ่าน การเขียน และการฟัง เรื่องดังกล่าว อันสงฆ์จะไม่พิสดารมากนัก และอันสงฆ์เป็นเรื่องอนาคต หรือได้รับอันสงฆ์เป็นสวรรค์ ทิพยสมบัติ และมีนิพพานเป็นที่สุด แต่วรรณกรรมที่มีผู้เดียวจบ และไม่มีเนื้อหาวรรณกรรมมากนัก อันสงฆ์จะพิสดารและมีอันสงฆ์อยู่ในปัจจุบัน เป็นการป้องกันภัยอันตรายจากอุปัทวเหตุเป็นส่วนใหญ่

^{๔๒} สรุปลความจาก **ฉลองสังฆอมธาตุ** ฉบับวัดชมพู จังหวัดร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก ๑ ลาน.

^{๔๓} สรุปลความจาก **สลองบัวระพันระ** ฉบับวัดโพธิเจติยาราม อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก ๑ ลาน.

^{๔๔} สรุปลความจาก **ฉลองแปดหมื่นสี่พันชั้น** ฉบับวัดโพธิเจติยาราม อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก ๑ ลาน.

^{๔๕} ชญาณนทร์ แสงศรีจันทร์, (หัวหน้าโครงการ), **โครงการการปริวรรตเอกสารโบราณอีสาน : กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี** (อุบลราชธานี : โครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี, ๒๕๔๙), ๙๗ - ๑๐๑.

บทที่ ๕

อิทธิพลวรรณกรรมทำนายนายภาคอีสาน

วรรณกรรมทำนายนายภาคอีสาน มีการแพร่กระจายในภาคอีสานตั้งแต่สมัยอดีต จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ซึ่งส่งผลต่อวรรณกรรมและวิถีชีวิตของคนอีสานจำนวนมาก ซึ่งผู้วิจัยแบ่งออกอิทธิพลของวรรณกรรมทำนายนายเป็น ๓ ประเด็น ดังต่อไปนี้

อิทธิพลต่อวรรณกรรมลายลักษณ์อีสาน

อิทธิพลวรรณกรรมทำนายนายที่ปรากฏในวรรณกรรมลายลักษณ์ คือ ร่องรอยของวรรณกรรมทำนายนายที่ปรากฏในวรรณกรรมลายลักษณ์เรื่องต่าง ๆ ในภาคอีสานที่ไม่ใช่วรรณกรรมทำนายนาย ดังนี้

๑. วรรณกรรมของพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท)

วรรณกรรมของพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท) เรื่อง สิริจันโทวาทยอดคำสอน เป็นการกล่าววิจารณ์พุทธทำนายนายที่ปรากฏในภาคอีสาน ซึ่งน่าจะทำให้เกิดความตื่นกลัวกันเป็นอย่างมาก จนกระทั่งพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท) ได้แต่งสิริจันโทวาทยอดคำสอน ได้กล่าวถึงพุทธทำนายนายในลักษณะที่ไม่เห็นด้วย ดังนี้

เฮาจักเล่าซี้บอกคำกลอน	เป็นคำสอนพุทธโธสั่งไว้
เฮาหากได้ในแบบโบราณ	เป็นนิทานหนังสือของเก่า
เพิ่นช่างเว้าคือตั้งทำนายนาย	คือเพิ่นทนายซี้มาปางนี้
มาจำจ้เฮาเกิดเฮาเห็น	มันเป็นเช็ญของสัตว์ทั่วโลก
บ่ควรโคกจิดง้อเสียใจ	เพิ่นอยู่ไกลเหิงมายังพ้อ
น่าจิดง้อคำบอกคำทนาย	คำทำนายนายมีมาดังนี้
เพิ่นกล่าวซี้เป็นข้อขำขำ	ปีเดือนล้าสองพันปลายเศษ
พระเทศน์ไว้กายสร้อยเบิ่งเอา	หญิงของเขามีผิวแต่น้อย
นางหล้าซ้อยมีลูกสิบสามปี	บ่เคยมีแต่หลังแต่ก่อน
คนหัวด่อนแปลงเพศเป็นสาว	คนสำอาวสำลูงสำป่า
ใจแก่กล้ากุมเล่าสำหลาน	เป็นสมภารหัวตาเจ้าวัด
ฮีตบ่คัดซี้มั่งจ้าวควาย	เลี้ยงไว้ขายกำไรกินค่า
เจ้าตนสำทรงเพศเป็นสมณ	ใจนิยมเงินคำซ้อจ่าย
เว้าคำหล่ายลือลือกอำพราง	ใจจิดจางในธรรมมีมาก ^๑

^๑พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท), สิริจันโทวาท ยอดคำสอน และภาพพระมุนี (โยสธร : จีอฮะการพิมพ์, ๒๕๓๘), ๑๒๘.

(อธิบาย - เราจะแสดงพุทธโอวาท ซึ่งได้มาจากหนังสือเก่าโบราณ ซึ่งเหมือนเป็นพุทธทำนาย ซึ่งทายปัจจุบัน ว่าเมื่อถึงปีพุทธศักราชสองพันกว่า หญิงสาวจะแต่งงานตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี คนหัวหงอกทำท่าเหมือนหญิงสาว คนอายุปูนลูงก็กลับมาจีบสาวรุ่นหลาน เป็นบรรพชิตก็ไม่ประพฤติตามจารีต ซื่อวัควายไวย ขาย นิยมวัตถุข้าวของเงินทอง แสดงมุสาวาท เห็นห่างจากหลักธรรม)

ข้อวิจารณ์ที่พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ กล่าววิจารณ์นั้น พระอุบาลีคุณูปมาจารย์เห็นว่าเป็นเรื่องตลก แต่ในระดับชาวบ้านยังเป็นที่หัวนวิตก (เห็นว่าตัวหัวใจสะดุ้ง) แต่พุทธทำนายที่พระอุบาลีคุณูปมาจารย์รับรู้ และวิจารณ์คือพุทธทำนายฉบับที่เรียกว่า “กาลนัมมื่อส่วย” หรือ “บั้นกาล” ในวรรณกรรมเรื่อง “พญาปัสเสนท์” ซึ่งกล่าวถึงความวิปริตที่จะเกิดขึ้นก่อนที่จะสิ้นสุดศาสนา ซึ่งพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ไม่ได้กล่าววิจารณ์พุทธทำนายฉบับร้อยแก้วที่อยู่ในกลุ่มตำนานพญาอินทร์ พุทธทำนาย (พื้นเมืองกรุง) แต่อย่างไร

นอกจากพระอุบาลีคุณูปมาจารย์จะกล่าววิจารณ์พุทธทำนายไว้ในสิริจินโทวาทายอดคำสอนแล้ว ยังมีบทแก้พุทธทำนายในวรรณกรรมเรื่องพญาปัสเสนท์อีก โดยกล่าวว่า

	เป็นคำเฝ้า	อาจารย์ตั้งแต่เก่า
เพิ่นหาก	ทวยแต่งไว้	ภายหน้าบ่อนบ่เห็น
อันว่า	คนกายซ้อย	ฟังคำคิดว่าแม่น
พากัน	ตกใจย่าน	เฮฮ่านไปทุกแห่ง
ย่านแต่	มาพบพ้อ	คำเฝ้าเพิ่นกล่าวสอน ไว้นั้น
อันที่	ความจริงแท้	คำบุฮานเว้าบ่แม่น ^๒

(อธิบาย - เป็นคำผู้เฒ่า อาจารย์แต่เดิม ที่ท่านแต่งหลอกไว้ คนที่เกิดภายหลังนึกว่าใช่ พากันตกใจกลัวจะเจอเหมือนดังที่ท่านแต่งข้อความหลอกไว้ แท้ที่จริงแล้วคำโบราณกล่าวนั้นไม่จริง)

แนวความคิดของพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ เป็นแนวคิดใหม่ที่อิงอยู่กับคัมภีร์หลักทางพุทธศาสนา ที่ไม่ใช่พุทธศาสนาแนวประชาชน จึงยึดหลักในพระไตรปิฎกเป็นสำคัญ โดยท่านเห็นว่าความเจ็บไข้ได้ป่วย ฝนแล้ง น้ำท่วม พระสงฆ์ประพฤติผิดในวินัย กษัตริย์ไม่ทรงทศพิธราชธรรม เด็กไม่ยำเกรงผู้สูงอายุ ลูกศิษย์ไม่ยำเกรงครูอาจารย์ เป็นของที่มีอยู่ประจำโลก เกิดก่อนหน้าพระพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วย (ของหมูนีมีประจำในโลกเฮานี้ ก่อนแต่พระพุทธเจ้าก็โดยด้ามตั้งเดี๋ย) และพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ ยังกล่าวว่า ศาสนายังมั่นคง ใครทำบุญอะไรยังได้กุศลเหมือนเดิม (ศาสนาบ่ห่อนส่วย ใผทำบุญได้คือเก่า)

๒. อิทธิพลในวรรณกรรมผู้มีบุญ

พุทธทำนายท้องถิ่น ติดอยู่ในกลุ่มของหนังสือผู้มีบุญ ซึ่งเป็นลักษณะจดหมายลูกโซ่ ที่เกิดขึ้นในภาคอีสาน โดยผู้ศึกษามีความเห็นว่า วรรณกรรมพุทธทำนายท้องถิ่นกลุ่มนี้ เกิดขึ้นก่อนที่จะเกิดผีบุญใน

^๒พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท), เรื่องเดิม, ๑๘.

ภาคอีสาน และการอ้างพุทธทำนายกลุ่มนี้มาใช้ในการเมืองน่าจะเกิดขึ้นในสมัย พ.ศ. ๒๔๔๔-๒๔๔๕ นี้เอง เพราะก่อนหน้านี้อาจเกิดกบฏสาเกตังงั้งขึ้น ซึ่งกบฏสาเกตังงั้งนั้นได้กล่าวอ้างว่าตนเป็นเงื่อนหาญเท่านั้น^๓ แสดงให้เห็นว่าคติการอ้างความชอบธรรมเป็นพุทธธรรมมิกราชยังไม่เกิดขึ้นในสมัยนั้น

เรื่องของผู้มีบุญ และพุทธธรรมมิกราชนั้นแพร่กระจายในอาณาจักรล้านนาและล้านช้างจนกระทั่งถึงอีสาน โดยเฉพาะในล้านนาได้กล่าวถึงพุทธธรรมมิกราชหรือตนบุญมาปราบยุคเข็ญ ปรากฏในวรรณกรรมทำนายล้านนาถึง ๗ เรื่อง^๔ แต่ล้านนาไม่ได้ใช้แนวคิดเรื่องนี้ในทางการเมืองเหมือนภาคอีสาน

สังเกตได้อีกอย่างหนึ่ง คือ แม้ว่าจะพบหนังสือพุทธทำนายประเภทนี้มาก แต่ก็พบว่าเป็นลักษณะกระท่อนกระแท่น ไม่มีแบบแผนในการกล่าวจบ และอ่านไม่ได้เนื้อความมากนัก แต่ในเนื้อความนั้นไม่ได้กล่าวชื่อบุคคลที่จะมาเป็นพุทธธรรมมิกราชเลย มีเพียงพงศาวดารฉบับวัดบ้านแท่นเท่านั้นที่พูดแบบกำกวมว่า “จักได้เห็นหน้าพุทธธรรมมิกราชตนบุญกว้างอันจักเกิดมาภายหลัง”^๕ (พงศาวดาร ลานที่ ๖) ซึ่งคำว่าบุญกว้างไม่ได้หมายถึงชื่อของคน แต่เป็นคุณลักษณะของผู้มีบุญหรือกษัตริย์

ผู้เขียนสันนิษฐานว่า การนำเรื่องดังกล่าวมาเป็นข้อสนับสนุนในการก่อกบฏเพราะส่วนหนึ่งของผู้มีบุญเป็นผู้ที่ผ่านบวชเรียนมาแล้ว ซึ่งน่าจะได้อ่านวรรณกรรมเหล่านี้มาแล้ว ผู้บุญจึงแสวงหาเครื่องมือในการก่อความชอบธรรมให้ตนเอง จึงมีการประยุกต์วรรณกรรมพุทธทำนายเหล่านี้เสริมแต่งเป็นคำบอกเล่า และเขียนใหม่ แต่ที่พบวรรณกรรมที่เกี่ยวกับพุทธทำนายขนาดสั้นตามวัดต่าง ๆ ประมาณ ๑ แผ่น ผู้เขียนก็สันนิษฐานว่า ไม่ได้เกิดจากการแพร่กระจายข่าวของผู้มีบุญ หรือไม่ได้เกิดจากต้นฉบับที่กบฏผู้มีบุญเขียนขึ้น แต่หากเกิดจากการกลัวผียักษ์ จึงเขียนเพื่อป้องกันในลักษณะเป็นของขลังเสียมากกว่า และยังปรากฏชัดในคำทาย ฉบับวัดชมพู กล่าวว่

“ผู้เขียน ๑ แผ่น จะกุมตัวได้ เขียนได้มีอายุยืนยาวได้ฮ้อยปี เขียนได้ ๗ แผ่น กุมได้ทั้งคร้วเฮือน หัวพ่อแม่พี่น้องเป็นประการ”

(อธิบาย - ใครเขียน ๑ แผ่น จะคุมครองตัวเองได้ มีอายุยืนได้ ๑๐๐ ปี เขียนได้ ๗ แผ่น คุมครองได้ทั้งครอบครัว พ่อแม่พี่น้องทุกคน)

(คำทำนาย ฉบับวัดชมพู ลานที่ ๗)

^๓ ธีรวัช ปุณโณทก, **พื้นเวียง : การศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรมอีสาน**, เอกสารวิจัย สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๓๕.

^๔ ตูลาภรณ์ แสนปรน, **การศึกษาวรรณกรรมทำนายของล้านนา**, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์ สาขาภาษาและวรรณกรรมล้านนา (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐), ๑๔๕.

^๕ **พงศาวดาร**, อธิราชย์ นันขันตี ปวิรรต, ฉบับวัดบ้านแท่น อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี

^๖ ในวรรณกรรมอีสานทั่วไปจะพบคำว่า “บุญกว้าง” อธิบายลักษณะของตัวละครเอก หรือกษัตริย์เสมอ เช่น “คนบ่เคยเห็นหน้าหลอนมาถามข่าว บาบ่าวท้าวบุญกว้างบ่ปากนำ” (ปรีชา พิณทอง, ม.ป.ป. : ๘๕) บุญกว้างในที่นี้ หญิงสาวใช้อธิบายลักษณะของท้าวภักดี และ “ค้นว่าไฟเฮียมขึ้นลิเอาหยั่งตั้งเสียง บ่กว่าพระพ่อเจ้า **บุญกว้าง**ว่ามา” (ปรีชา พิณทอง, ม.ป.ป. : ๗๘) กวีใช้อธิบายคุณลักษณะของพญาขอม

ดังนั้น เราจึงเห็นหนังสือพญาอินทร์ และพุทธทำนาย แบบกระท่อนกระแท่น บางฉบับไม่สมบูรณ์ เพราะเขียน ๑ แผ่น สามารถคุ้มครองตัวเองจากผียักษ์ได้ เขียน ๗ แผ่น สามารถคุ้มครองได้ทั้งครอบครัว และบางฉบับก็ไม่เคร่งครัดในวิธีการจดจาร เนื่องจากผู้จารอยากจะทำตรงไหนก็สามารถจับได้เลย เช่น พุทธทำนาย ฉบับวัดศรีเมืองคุณ จังหวัดอุดรธานี

“...พุทธศักราชได้สองพันปีไปหน้า ปีมะเส็ง มะเมีย ไปถึงปีจอนันจักมิตช้วน ๗ คิน เทวดาทั้งหลายจักพาเอาผียักษ์ผีเสื้อมากินคนใจบาปอันเขาอยู่ในศีล ๕ ศีล ๘ กับทั้งพระภิกษุอันอยู่ในศีลสิกขาบทสองร้อยยี่สิบนวนี่แล นิฎฐิต์ ก็แล้วท่อนี้แล วิชาแล้วยามแกล่ใกล้สี่เที่ยง แลเจ้าเอย เขียนหนังสือตาบตีปานใดแล้วแนวเขียนบ่เบิ่งแต่หนังสือ ทางเณรน้อยมาเขียนนำแล แลน้อยช้อยเขียนหนังสือบตีปานใดแล้วแนวตาหาเบิ่งแต่สาวสำน่อยคอยทางอยู่ต้ายวัดตาช้อยกับเณรพองก็หากเหลียวพุ้นพีเหล็กจารช้อยบ่แกวงกวย”

(อธิบาย - ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๐๐๐ เป็นต้นไป ปีมะเส็ง มะเมีย ถึงปีจอนันจักมิตช้วน ๗ วัน ๗ คิน เทวดาจะพากันมากินคนที่ไม่รักษาศีล ๕ ศีล ๘ ภิกษุที่ไม่รักษาศีล จบเพียงเท่านี้ เขียนเสร็จเวลา .... เขียนไม่เป็นเท่าไร เณรมาเรียนหนังสือด้วย ข้าพเจ้าเขียนหนังสือไม่ดีเท่าไร ตามัวแต่มองดูสาวน้อยใกล้ ๆ วัด เมื่อมองดูไปดูมา ทำให้วัดเหล็กจารไม่คล่องแคล่ว)

(พุทธทำนาย ฉบับวัดศรีเมืองคุณ ลานที่ ๓-๔)

พุทธทำนายเกิดจากคัมภีร์อรรถกถา และส่งผ่านปัญญาสชาดก แพร่กระจายเป็นพุทธทำนายสำนวนต่าง ๆ และมาเป็นพุทธทำนายแบบท้องถิ่นอีสาน ที่ส่งอิทธิพลต่อคนอีสานอย่างมาก ทั้งกลอนลำและปักษะหิน การที่วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวแพร่หลายนั้น ไม่ได้เกิดการเกิดผีบุญในภาคอีสาน เพียงแต่เป็นการประจวบเหมาะที่ผีบุญหาข้อส่งเสริมตัวเอง เพราะแม้ว่าจะปรากฏหนังสือพญาอินทร์ พุทธทำนาย หรือคำทำนาย ปรากฏตามวัดทั่วไปในภาคอีสาน วรรณกรรมก็ไม่ได้อ้างชื่อบุคคลให้ได้รับความชอบธรรมในการเป็นพญาธรรมิกราชเลย ดังนั้นวรรณกรรมกลุ่มพุทธทำนายที่ปรากฏในวัดต่าง ๆ จำนวนมากนั้น เพราะอานิสงส์ของการจดจารว่าจะพ้นจากอุปัทวันตราย ปลอดภัยจากผียักษ์ และจะได้เห็นหน้าผู้มีบุญ

๓. พุทธทำนาย ฉบับปู่ชิมณีรัตน์ (สัมเต็รูง) หรือฉบับภูค้อสามเณรคำ

หนังสือกลุ่มนี้ ประกอบไปด้วย ๒ เล่ม ซึ่งมีเนื้อหาอย่างเดียวกัน โดยกล่าวว่า หนังสือนี้คือหนังสืออินทร์ตก มาจากเมืองอัตตะปือ ถ้าบุคคลใดเห็นแล้วรีบบอกคนอื่นให้ทราบ ในปีจอนันจักมิตช้วนจะมีงูพิษบนศีรษะกัดฉกคนถึงแก่ความตาย ปีจอนัน ๘ คำ ห้ามตักน้ำในคลองอาบกิน หลังพระอาทิตย์ตก พญาอมราชจะพันพิษใส่เมืองมนุษย์ ปีจอนันเทพจักพังทลายตอนไก่ขัน แล้วบอกคาถา เพื่อเขียนไว้ที่ประตูบ้าน หรือโพกศีรษะ จะหลุดพ้นจากภัยอันตราย

มนุษย์ในโลกทำบาปมาก พระอินทร์จึงสั่งให้เกิดโรคร้ายและอุบัติเหตุต่าง ๆ เกิดขึ้นกับมนุษย์เพื่อเป็นการลงโทษ ในระหว่างปีจอถึงปีกุน บุคคลผู้ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า และรู้จักทำนายนแล้ว บอกต่อ ๆ กันไป จะพ้นจากภยันตรายดังกล่าว

นอกจากหนังสือดังกล่าวนี้แล้ว ยังพบก๊อมนศิลาจารึกที่ตกลงมาจากฟ้า ในก๊อมนศิลาเขียนว่า “พระกัศสปเถระกล่าวว่า ในปีระกอ ปีจอ ปีกุน จะเกิดอุบัติภัยอันตรายนานัปการ” แล้วกล่าวในตอนท้ายว่า “ถ้าผู้ใดเชื่อถือศรัทธาให้บูชากราบไหว้ เล่าให้ผู้อื่นฟังหรือพิมพ์แจกจ่ายให้คนอื่นรับรู้ ประรณาสิ่งไฉะสมใจทุกประการ”

พุทธทำนายกลุ่มนี้จัดเป็นพุทธทำนายกลุ่มใหม่ เนื่องจากว่าในข้อความเอกสารดังกล่าว มีลักษณะคล้ายกับเป็นหนังสือลูกโซ่ที่ให้อ่านต้องเขียนต่อ ผู้ศึกษาได้พบต้นฉบับพุทธทำนายฉบับนี้ตามร้านถ่ายเอกสารการทั่วไป เพื่อเตรียมรอไว้ให้คนสั่งพิมพ์

จากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้พบพุทธทำนายฉบับนี้ทั่วไปในภาคอีสาน ได้แก่ พบที่ศาลเจ้าพ่อมอดินแดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และศาลปู่ตา บ้านกู่ อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และอุโบสถ วัดศรีมงคลใต้ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งการกระจายของพุทธทำนายฉบับนี้มีเป็นจำนวนมาก เนื่องจากในตอนท้ายของหนังสือเล่มนี้นั้นมีลักษณะเป็นจดหมายลูกโซ่อย่างชัดเจน คือ

“ข้าพเจ้าได้พบหนังสือเล่มนี้โดยบังเอิญ เมื่ออ่านดูแล้วเกิดความเลื่อมใสศรัทธาจึงได้พิมพ์แจกเป็นกุศลทาน ซึ่งในใจความหนังสือมีอยู่ว่า

วันหนึ่งในโบสถ์ของวัดศิริประสูประตินาถ ได้มีหลวงพ่องค์หนึ่งนั่งสวดมนต์อยู่ ในเวลานั้นก็มีงูตัวหนึ่งได้เลื้อยออกมาจากหน้าพระพุทธรูป หลวงพ่อก็ได้เห็นงูตัวนั้นก็เกิดอาการกลัว หลังจากนั้นงูได้กลายเป็นมนุษย์ในรูปของพราหมณ์แล้วก็พูดคุยกับหลวงพ่อกว่า “เจ้าไม่ต้องกลัวและตกใจ เจ้าจงฟังข้าพเจ้า ๆ คือพญานาคราชและได้จุติ ณ วัดแห่งนี้เพื่อบำบัดปัดเป่าความชั่วร้ายและคนบาป คนที่ทำกรรมไว้มากจะให้พินาศหายไปจากโลกนี้ และเจ้าจงประกาศให้คนได้รู้ทั่วว่า ผู้ใดนำเรื่องของข้าพเจ้าไปพิมพ์แจก ๑,๐๐๐ ใบ ภายใน ๑๕-๓๐ วัน ผู้นั้นจะมีโชคลาภ มีความสุข ความเจริญ คิดสิ่งใดสมปรารถนาทุกประการ และถ้าผู้ใดได้อ่านอย่าคิดว่าเป็นการหลอกลวงหรือไม่เชื่อ และผู้ใดคิดจะพิมพ์ก็ต้องพิมพ์แจกภายใน ๑๕-๓๐ วัน อย่าคิดพิมพ์ผิดวันประกันพรุ่ง หรืออ่านแล้วฉีกทิ้ง มันผู้นั้นจะมีเรื่องและภัยพิบัติเกิดขึ้นต่อผู้นั้น อ่านแล้วอย่าทิ้งให้พิมพ์หรือแจกจ่ายต่อ ๆ ไป หรือเก็บไว้สวดมนต์เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว...”

วรรณกรรมทำนายฉบับนี้ ได้รับอิทธิพลจากหนังสือพญาอินทร์ วัตถุหินแตก และพุทธทำนายจากเอกสารโบราณ ก่อนที่จะแปรรูปมาเป็นหนังสือในลักษณะเป็นจดหมายลูกโซ่ในลักษณะของปัจจุบัน เพราะในตอนท้ายกล่าวถึงตัวอย่างของบุคคลผู้ทำตามและไม่ทำตามหนังสือทำนายเล่มนี้ ทำให้เห็นตัวอย่างที่

ชัดเจนมากกว่าตัวอย่างที่ปรากฏในวรรณกรรมทำนายนเรื่องวัตถุหินแตกมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อจำนวนพิมพ์ของวรรณกรรมทำนายนฉบับมากขึ้นและแพร่กระจายไปยังสถานที่ต่าง ๆ มากขึ้นด้วย

๔. อิทธิพลในวรรณกรรมอีสานทั่วไป

ในวรรณกรรมอีสานได้ปรากฏมีอิทธิพลของวรรณกรรมทำนายนปรากฏอยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งจะขอยกตัวอย่างอิทธิพลในวรรณกรรม ๓ เรื่อง คือ พญาปัสเสนที่ ดำนานเมืองชายพอง และกาพย์พระมนี

วรรณกรรมเรื่องพญาปัสเสนที่นำเรื่องกาลมาไว้ในบทที่ ๑ ต่อจากปณามคาถา ซึ่งเรื่องกาลนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรมกาลนับมือส่วย^๗ ซึ่งที่ปรากฏแบบนี้อาจจะเนื่องจากว่า พญาปัสเสนที่นั้นเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ๑๖ ข้อ ซึ่งเป็นที่มาของพุทธทำนาย ๑๖ ข้อของพญาปัสเสนที่นั่นเอง

ส่วนตำนานเมืองชายพองนั้น แม้ว่าจะเป็นวรรณกรรมประวัติศาสตร์ หรือตำนานเมือง แต่ปรากฏมีอิทธิพลวรรณกรรมทำนายนในเรื่องของปีจอต่อกันปรากฏ ดังนี้ **“ปีระกาปีจอจักบังเกิดเป็นเลิกคนโจรผิดเถียงกัน”** จากนั้น **“ในปีระกาปีจอต่อกันนั้นท่านผู้มีบุญจักมาโคตสัตว์ทั้งหลายบ่ออย่าชะแล”**^๘

ส่วนกาพย์พระมนี ได้กล่าวถึงความวิปริตของสังคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ศิษย์บ่ย่าน	ย่าแห่งครุบา
สังขารมา	อาจารย์ย่อไว้
ฝนและลม	เดือนแปดสองหน
ฝนและลม	ปนกันพอฮ้อย
นาคบ่น้อย	ให้น้ำเจ็ดหัว
เจ้าหัว-จิว	เถรยายพิกาศ
เจ้าโอवास	ทะรงศาสนา
ปีระกา	จอจนต่อไว้
ผลหมากไม้	บังเกิดเป็นแมง ^๙

(อธิบาย - ลูกศิษย์จะไม่เกรงกลัวครูบาอาจารย์ วันปีเดือนอาจารย์ย่อย่อไว้ ปีใดเดือน ๘ สองหนน้ำมาก ฝนและลมมาก ปีระกา ปีจอ ปีกุน ต่อกันผลไม้จะบังเกิดมีแมลงกิน)

^๗พญาปัสเสนที่ (พระนคร: โรงพิมพ์การพิมพ์พาณิชย์, ๒๔๙๙), ๒-๙.

^๘“ตำนานเมืองทรายพอง” ใน ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก เล่ม ๙ (กรุงเทพฯ : กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๔๕), ๒๖๔.

^๙พระอริยานุวัตร (อารี เขมจารี), กาพย์พระมนี, (มหาสารคาม : อภิชิตการพิมพ์, ๒๕๓๓), ๗-๘.

อิทธิพลในวรรณกรรมมุขปาฐะ

วรรณกรรมมุขปาฐะที่กล่าวถึงพุทธทำนาย คือ กลอนลำ ซึ่งมี ๒ ลักษณะที่มีเรื่องพุทธทำนาย ซึ่งแต่งโดยมหาสิลา วีรวงส์ ซึ่งได้โครงเรื่องมาจากมหาสุบินชาดกและได้แต่งเพิ่มเติมความเชื่อท้องถิ่นลงไปอีก เช่น ความเชื่อเรื่องปีจอตอกุน

ความเชื่อเรื่องจอตอกุน ในวรรณกรรมทำนายภาคอีสานได้ส่งอิทธิพลต่อวรรณกรรมมุขปาฐะ ซึ่งมีกลอนลำจำนวนหนึ่งกล่าวถึงเรื่องปีจอตอกุน เช่น กลอนลำพุทธทำนาย และพุทธศาสนา ๒ ลำโดยบุญเพ็ง ฝไฝวชัย

... จอตอกุน สี่เต็ดฮ้อนรังกาข้าผัดว่า	ฮอดปีจอตอกุนข้าผัดข้าผัดยักข์ผีสาง
ข้าทางเมืองอากาศ	ข้าคนเป็นหมากผีตาชิวหมกข้าวตดหมา
ข้าต้นยาทางเมืองพล	ข้าว่าคนกินคนสถานี่คำกลิ้ง
จักสิสิ่งแนวใต้ใต้แต่ข้า	ศาสนานับมือซ่อนความไว้ฆ่ากัน
เดี๋ยวนี้ใกล้สิจันวันหวั่นเข้ามาหา	พอถึงปีรังกาส่วนจอตอกุนว่า
กุนบ่ทันมาใกล้เป็นไปฮ้อยอย่าง	ซูมือนี่มันต่างซอมเบ็งเต๋อพี่น้องฝูงท่านว่าไป...

(บุญเพ็ง ฝไฝวชัย : พุทธทำนาย)

(อธิบาย - ปีจอตอกุนจะเต็ดร้อนถึงปีระกา ถึงปีจอตอกุนข้าผัดยักข์มาทางอากาศ ลือว่าคนเป็นโรคอหิวาตกโรคจนกระทั่งได้กินยาเป็นข้าวหมกกับเครื่องตดหมา ลือว่ามีต้นยาอยู่อำเภอพล ข้าลือว่าคนกินคนอยู่สถานี่คำกลิ้ง ไม่รู้จะตรงดูสิ่งใดกันแน่ ศาสนานับวันแต่จะหมดไป คำพูดต่าง ๆ ก็เริ่มมากขึ้น เดี่ยวนี้ยิ่งวุ่นวาย แค่ออกถึงปีระกา ก็วุ่นวายแล้ว ขนาดปีจอตอกุนยังไม่มาถึงก็วุ่นวายขนาดนี้ ขอให้ดูไปเถิด)

...ศาสนาจ้อ จอกุน สี่มาฮอด	พ่อเมืองกำพร้าว้าสหายผ้านั่งเมือง
ฟังเอาเรื่อง บั้นศาสนาพุทธ	ใกล้สิสุดสองพัน เค็งกันไปเรื่อย
มาเค็งศาสนา มันสิเกิดอุบาทว์	สิเกิดเพชฌฆาตฆ่าฟันกันกิน
สัตว์ที่อยู่ในดิน สิยังพอไถ่	บ้านน้อยบ้านใหญ่ กะสิทอนโฮมกัน
ซิเกิดฆ่าเกิดฟัน จอกุน นั้นแล้ว	คั่นบ่อเงินบ่อแก้ว กะหรือบ่อทองคำ...

(บุญเพ็ง ฝไฝวชัย : พุทธศาสนา ๒)

(อธิบาย - ศาสนากระชั้นชิดเข้ามา พ่อเมืองซึ่งเป็นคนกำพร้าว้าได้ครองเมือง มากกล่าวถึงเรื่องศาสนาพุทธ ใกล้จะสิ้นสุด ๒๐๐๐ จะเข้าครึ่งศาสนาไปเรื่อย ๆ ครั้นมาถึงครึ่งศาสนา จะเกิดอุบาทว์ เป็นมโหฬาร สัตว์ในดินจะไม่เหลือสักตัว หมู่บ้านต่าง ๆ จะรวมกัน จะเกิดฆ่าฟันกันในปีจอตอกุน)

ทัศน์ของมหาสิลา วีระวงศ์ ผู้แต่งกลอนลำพุทธเจ้าแก้ความฝันพญาปัสเสนที่ ๑๖ ข้อ แม้ว่าจะนำมาจากมหาสุบินชาดก แต่มหาสิลาได้เพิ่มเติมแนวคิดท้องถิ่นเรื่องจอตอกุนไปด้วย เช่น

พระกัเลยตรัสเทศน์ สอนสั่งราชา   บอกว่าศาสนาล่วงไปภายหน้า
จวนถึงสองพันห้าเดือนสี่ปีจ่อ   คนสี่ได้มาอชิงกันยาดแย่ง^{๑๐}
(อธิบาย - พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาสั่งสอนพระราชาว่า เมื่อศาสนาล่วงได้ ๒๕๐๐ ตรงกับเดือน ๔ ปีจ่อ คนจะมาเบียดเสียดเยื่อแย่งกัน)

ไผ่ก็ไปพบพันโลกเปลี่ยนเวียนหมุน   ขอมเบิ่งเต๋อปีกุนหมุ่นขุนภายซ้อย
อันว่าฝูงเด็กน้อยทารกขึ้นใหม่   สี่ได้เป็นผู้ใหญ่สำเร็จการผ่านฟ้าเป็นน่ายากหัว
(อธิบาย - ใครก็ไปไม่ได้ คอยดูเกิดปีกุนขุนนางในภายหน้า ฝูงหนุ่มสาวที่พึ่งโตจะได้เป็นใหญ่ อย่างน่าชื่น)

ในคราวนั้นจักมีโจรผู้ย้ายลงยาดชิงนาง   สาวสนมในปางสิแล่นนำชายชู้
เป็นดังงูเขียวให้อยากนอนนำลูกไก่   ขอมไปหลายมันหากนับมือพ้อจอตอกุน^{๑๑}
(อธิบาย - ในครั้งนั้น โจรผู้ร้ายก็จะลักลอบกับสนมในวัง เหมือนดังงูเขียวอยากจะทำเสพสมกับลูกไก่ ดูไปหลายอย่างหากจะเห็นในปีจอตอปีกุน)

จะสังเกตเห็นว่าความโกลาหลต่าง ๆ มีการสั่งสมมาเรื่อย ๆ และจะปะทุขึ้นในปีจ่อ ล่วงเลยเข้าถึงปีกุน ก่อนที่ผู้มีบุญจะมาปรากฏตัว เหตุการณ์ปีจอตอกุนนี้มีความพยายามจากหมอลำที่จะอธิบายเหตุการณ์ปีจอตอกุนที่เกิดเหตุการณ์ความโกลาหล คล้ายกับว่าเหตุการณ์ร้ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสังคมไทยนี้ มักจะเกิดปีจอตอปีกุนเสมอ โดยที่หมอลำเคน ดาเหลา ได้ลำไว้ในกลอน “จอตอกุน”^{๑๒} โดยกลอนลำมุ่งกล่าวเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อปีจอตอกุน ในอาณาจักรสุโขทัยอยุธยา เป็นหลัก ดังต่อไปนี้

เหตุการณ์ปีจอตอกุนครั้งที่ ๑   คนไทยย้ายหนีจากเมืองจีน
เหตุการณ์ปีจอตอกุนครั้งที่ ๒   เกิดฝนแล้ง ข้าวยากหมากแพง
เหตุการณ์ปีจอตอกุนครั้งที่ ๓   ฟ้าผ่าพนมเปญกลางวันไม่มีฝน, เกิดอหิวาตกโรคที่ลพบุรี
เหตุการณ์ปีจอตอกุนครั้งที่ ๔   สุโขทัยอ่อนน้อมต่อกรุงศรีอยุธยา
เหตุการณ์ปีจอตอกุนครั้งที่ ๕   เสียพระศรีสุริโยทัย

^{๑๐} ดารา กัลยา และดวงเดือน บุนยารว, มหาสิลา วีระวงศ์ ชีวิตผู้ข้า My life อัตชีวประวัติ คำกลอนพุทธทำนาย ๑๖ ข้อ และกลอนลำในชุมปี ๒๔๘๗ (เวียงจันทน์ : โรงพิมพ์มณฑลมหาสารคาม, ๒๐๐๔), ๑๐๔.

^{๑๑} เรื่องเดิม, ๑๑๔.

^{๑๒} เป็นการเขียนผิด เนื่องจากเนื้อหาของกลอนลำ เป็นเรื่องของปีจอตอกุนโดยตรง

เหตุการณ์ปีจอต่อกุนครั้งที่ ๖ เสียเมืองแก่พม่า และเกิดอหิวาตกโรคที่เมืองสุพรรณ นอกจากจะกล่าวถึงเหตุการณ์ร้าย ๆ ที่เกิดขึ้นในปีจอต่อกุนแล้ว หมอลำเคน ดาเหลา ยังได้ลำโจทก์ (ลำถาม) หมอลำฝ่ายหญิง (ไม่ทราบว่าเป็นใคร) ว่านอกจากนี้มีจอต่อกุนปีไหนบ้างที่เกิดเหตุการณ์ร้าย ๆ ที่สำคัญ ดังข้อความต่อไปนี้

“...ตอนเรื่องนาโคห้าวเดินมาปากช่อง   เขาเอ็นจิวลำพองแมนจอดีแล้วเจ้าเชิญเว้าต่อไป
 อีกกับไทยพม่ามาจูดกรุงศรี   เจ้ากรุงธนบุรีแมนจอดีแท้
 จอกุนไฉฝรั่งแย้เอาดินคีนคอบ   เชิญนางบอกเบิ่งคู่จาให้สู่ฟัง
 ให้เจ้าตั้งลำจอต่อกุน   ถ้าหากคุณมีกลอนว่ามาเดื่อน้อง...”

(อธิบาย - ตอนที่ช่างเดินมาถึงปากช่อง จนกระทั่งเรียกวัวลำพอง เป็นปีจอใด อีกทั้งตอนพม่ามาเผากรุงศรีอยุธยา เจ้ากรุงธนบุรีหนีมาได้ นั่น เป็นจอใดแน่ ปีจอใดที่ฝรั่งเข้ามาแย่งชิงเอาแผ่นดินคีน ของเชิญนาง (หมอลำฝ่ายหญิง) ได้พูดให้ฟัง ให้เธอขับลำจอต่อกุน ถ้าหากเธอมีความรู้จริงว่ามาคู่สิ)

RT.3116 **ลำโล่พญชชนะ:** เคน ดาเหลา

1. ลำโล่พญชชนะ	ลำไก่พูดกัน (1)	2. ลำยาวธาตุนมล้ม	ลำบาปกรรมให้โทษ
ลำหลายภาษา (1)	ลำไก่พูดกัน (2)	ลำบรรยายพระพุทธศาสนา	ลำพัฒนาการเกษตร (1)
ลำหลายภาษา (2)	ลำเกษตรการเลี้ยงสัตว์ (1)	ลำ 2500 ประชุมศาสนา	ลำพัฒนาการเกษตร (2)
	ลำเกษตรการเลี้ยงสัตว์ (2)	ลำศาสนาจอต่อกุน	

ลำศาสนาจอต่อกุน (กุน) โดย เคน ดาเหลา

อิทธิพลวรรณกรรมทำนวยภาคอีสานได้ส่งอิทธิพลต่อทั้งวรรณกรรมลายลักษณ์และวรรณกรรมมุขปาฐะ ซึ่งในปัจจุบันยังส่งอิทธิพลต่อการถือปฏิบัติของประชาชนทั่วไป ดังจะเห็นได้จากจำนวนพิมพ์แต่ละครั้งที่ปรากฏในตอนท้ายของคำทำนาย คือจำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม และให้พิมพ์ภายใน ๑ เดือนเท่านั้น อีกทั้งปริมาณหน้ากระดาษเพียง ๘-๑๐ หน้าเท่านั้น จึงคาดว่ายอดจำนวนพิมพ์จะมีจำนวนมาก

บทที่ ๖

สรุป

วรรณกรรมทำนายเกิดจากคัมภีร์อรรถกถาหาสุบินชาตค และส่งผ่านปัญญาสชาตค แพร่กระจาย เป็นพุทธทำนายสำนวนต่าง ๆ จนกระทั่งผสมผสานเป็นวรรณกรรมทำนายแบบท้องถิ่นอีสาน ที่มีอัตลักษณ์ ร่วมในเรื่องของการเสื่อมของชนชั้นในสังคม การเกิดกตัญญูเป็นมโหฬาร พลาดพรากจากกันในช่วงปัจฉิม ต่อคุณและเลยถึงปัจฉิม ซึ่งในระหว่างที่เกิดความโกลาหลนั้นก็บังเกิดผู้มีบุญมาปราบยุคเข็ญ ซึ่งผู้มีบุญนั้น เรียกว่าพญาธรรมิกราช ซึ่งบุคคลที่จะพบพญาธรรมิกราชได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่ได้อ่านได้ฟังวรรณกรรมทำนาย มาก่อน และหากอ่านหากฟังไม่มีความเชื่อแล้วจะเกิดอุปัทวต่าง ๆ ถึงขั้นเสียชีวิต หากเชื่อแล้วบอกต่อ หรือเขียนไว้กับตัวกับบ้านเรือนหรือสวดสาธยายจะสามารถป้องกันอุปัทวต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้

วรรณกรรมทำนายส่งอิทธิพลต่อคนอีสานอย่างมากทั้งในวรรณกรรมลายลักษณ์ ในลักษณะการ ผลิตซ้ำ นำมาเล่าใหม่ หรือนำเสนอในลักษณะที่ไม่เห็นด้วย และมุขปาฐะประเภทกลอนลำ ซึ่งจะนำเสนอ เรื่องความฝันของพระเจ้าปดุงเสนาทโกศลและนำเสนอเรื่องความโกลาหลของปัจฉิมต่อกัน

การที่วรรณกรรมทำนายแพร่หลายนั้น ไม่ได้เกิดการเกิดผีบุญในภาคอีสาน เพราะมีความชัดเจนว่า เป็นการเขียนเพื่อป้องกันผีภัย เพียงแต่เป็นการประจบเหมาะที่ผีบุญหาข้อส่งเสริมตัวเอง เพราะแม้ว่าจะ ปรากฏหนังสือพญาอินทร์ พุทธทำนาย หรือคำทำนาย ปรากฏตามวัดทั่วไปในภาคอีสาน วรรณกรรมก็ไม่ได้ อ้างชื่อบุคคลให้ได้รับความชอบธรรมในการเป็นพญาธรรมิกราชเลย ดังนั้นวรรณกรรมกลุ่มพุทธทำนายมี ปรากฏในวัดต่าง ๆ จำนวนมากนั้น เป็นเพราะอานิสงส์ของการจดจารหรือการเขียนว่าจะพ้นจาก อุปัทวันตราย ปลอดภัยจากผีภัย และจะได้เห็นหน้าผู้มีบุญ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. เปรียบเทียบวรรณกรรมทำนายภาคอีสานกับวรรณกรรมทำนายล้านนา
๒. เปรียบเทียบวรรณกรรมทำนายอีสานกับวรรณกรรมทำนายที่ปรากฏในประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว

บรรณานุกรม

- เกวลิน ภูมิภาค. **ความเชื่อทางศาสนาและลัทธิที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนของชาวอีสาน.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๓.
- โครงการปริญญาเอกโทศึกษา. **“การสำรวจและสรุปข้อมูลเกี่ยวกับโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.”** เอกสารโครงการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การสำรวจสถานภาพองค์ความรู้จากคัมภีร์โบราณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เสนอที่โรงแรมนิเวศพัฒนา จังหวัดมหาสารคาม, ๒๒-๒๓ กันยายน ๒๕๔๔. (อัดสำเนา)
- จินดา ดวงใจ. **พุทธทำนาย.** ขอนแก่น : ขอนแก่นคัลนนานาธรรม, ม.ป.ป.
- จุม จินตาทด. **สมาตตงสาน.** เวียงจันทน์ : หอสมุดแห่งชาติ, ๑๙๖๘.
- ชฎานนท์ แสงศรีจันทร์ และคณะ. **โครงการการปริวรรตเอกสารโบราณอีสาน : กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี.** อุบลราชธานี : โครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, ๒๕๔๙.
- เทพพร มั่งธานี. **การวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์เถรวาทในมหาสุบินชาดก.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศาสนาเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๒.
- เทศนามหาชาติ ลำพระเวสสันดรชาดก.** ม.ป.ท. : ม.ป.ป. (เอกสารภาษาลาว)
- ธรรมรักขิต. **“พระบูรพาจารย์ สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (ติสโส อ้วน) ผู้นำความเจริญสู่แดนอีสานรูปที่ ๒”** วารสารปัญญา ๑๐,๔๙ (มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๔๕) : ๕ - ๘.
- _____ . **“พระบูรพาจารย์ สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (ติสโส อ้วน) ผู้นำความเจริญสู่แดนอีสานรูปที่ ๒”** วารสารปัญญา ๑๐,๕๐ (สิงหาคม - กันยายน ๒๕๔๕) : ๕๕ - ๕๘.
- ธวัช ปุณโณทก. **การอ่านจารึกสมัยต่าง ๆ.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑.
- _____ . **วรรณกรรมภาคอีสาน.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗.
- _____ . **พื้นเวียง : การศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรมอีสาน.** เอกสารวิจัย สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.
- _____ . **“ปักกะทีนปี (ปฏิทินปีนักษัตร) : ปุมโหร”** ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคอีสาน เล่ม ๘ กรุงเทพฯ : มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, ๒๕๔๒.
- _____ . **“กาลนับมือส่วย วรรณกรรมศาสนา”.** สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคอีสาน เล่ม ๑. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, ๒๕๔๒.
- ดารา กัลยา และดวงเดือน บุณยวง, **มหาสิลา วีระวงส์ ชีวิตผู้ขำ My life อัตชีวประวัติ คำกลอนพุทธทำนาย ๑๖ ข้อ และกลอนลำในชมพูปี ๒๔๘๗.** เวียงจันทน์ : โรงพิมพ์มณฑลอุดรราช, ๒๐๐๔.

- ตรีศิลป์ บุญขจร. **ด้วยแสงแห่งวรรณคดีเปรียบเทียบ.** (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- ตุลาภรณ์ แสนปรน. **การศึกษาวรรณกรรมทำนายนของล้านนา.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาภาษาและวรรณกรรมล้านนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๕๐
- น้อย ผิวพันธ์. **พุทธทำนายพื้นเมืองหรือกาละนั่มมือส่วย.** ขอนแก่น : คลังนันทารธรรม, ๒๕๒๖.
- บาหยัน อิมสำราญ. “พุทธทำนายมอญและพุทธทำนายไทย จากชาตคสู่วรรณกรรมของกลุ่มชน.” **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร** ๒๓,๑ (มิถุนายน – พฤศจิกายน, ๒๕๔๓) : ๑๓๑ – ๑๕๕.
- บุญเกิด พิมพ์วรรณธากุล. **พะหย้า ภูมิปัญญาของคนล้านช้างและไทอีสาน.** ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์, ๒๕๓๙.
- ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนานิกเชก เล่ม ๙.** กรุงเทพฯ : กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, ๒๕๔๕.
- ประชุมจารึก ภาคที่ ๘ จารึกสุโขทัย.** กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, ๒๕๔๘.
- ปรีชา พิณทอง. **ย่าสอนหลาน.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. อุบลราชธานี : ศิริธรรมออฟเซ็ท, ๒๕๓๔.
- ปัจจรี ศรีโชค. **การศึกษาวิเคราะห์หลักการสอนเรื่องคะลำในวรรณกรรมเรื่องสร้อยสายคำ.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.
- ปัญญาสชาตค เล่ม ๒,** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๔๙.
- พระพุทธิสารมณี (สุนันท์ สุภาจาโร). **วรรณกรรมคำสอนอีสาน.** ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, ๒๕๔๙.
- พระมหาบุญชู ภูศรี. **การศึกษาโลกทัศน์แบบพุทธของชาวอีสานในวรรณกรรมเรื่อง ส้มฮอมธาตุ.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.
- พระศรีวรเวที. **พุทธทำนาย.** อุบลราชธานี : ศิริธรรมออฟเซ็ท, ๒๕๔๕.
- พระอริยานุวัตร (อารี เขมจารี). **ภาพย์พระมณี.** มหาสารคาม : อภิชิตการพิมพ์, ๒๕๓๓.
- พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท). **ยอดคำสอน.** ธนบุรี : สาส์นสวรรค์, ๒๕๑๓.
- _____. **สิริจันโทวาท ยอดคำสอน และภาพย์พระมณี.** ยโสธร : จี้อะการพิมพ์, ๒๕๓๘.
- พรรณเพ็ญ เครือไทย (บรรณาธิการ). **วรรณกรรมพุทธศาสนาในล้านนา.** เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม, ๒๕๔๐.
- พัฒน์ เพ็งผลา. **ชาตคกับวรรณกรรมไทย.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๐.
- ภัสสรฯ พินจันติก, ผู้พิมพ์เผยแพร่. **คัมภีร์โบราณอักษรธรรมจากกุ้อของสามแณรคำ.** ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- มาณพ นักการเรียน. “พุทธทำนาย” ใน **ลานปัญญา.** ๖, ๒ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๔๙) : ๔๘-๕๕.

- มัลลวีร์ ดอกแก้ว. วรรณกรรมท้องถิ่น เรื่อง พุทธทำนาย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต โปรแกรม
วิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๔๒.
ไม่มีชื่อคนเขียน. หนังสือพุทธทำนาย ข้อความจากปู่เกษมณรัตน์ (สัมเด็จรุ่ง). ม.ป.ท., ม.ป.ป.
สาร สารทัศนันทน์. ตำนานพญาอินทร์โปรดโลก. เลย : วิทยาลัยครูเลย, ๒๕๓๐.
สวิง บุญเจิม. กาละนับมือส่วย. อุบลราชธานี : ประชามติออฟเซต, ม.ป.ป.
_____. ธรรมสร้อยสายคำ. อุบลราชธานี : ประชามติออฟเซต, ม.ป.ป.
ลีลา วีระวงส์. พงศาวดารลาว แต่บุราณถึง ๑๙๖๔. เวียงจันทน์ : หอสมุดแห่งชาติ, ๒๐๐๑.
สุนัด โพธิสาน และหนูไซ พุมมะจัน. ประวัติศาสตร์ลาว. เวียงจันทน์ : โรงพิมพ์แห่งรัฐ, ๒๐๐๐.
สุนัด โพธิสาน. ความเป็นมาของพุทธศาสนาในลาว. มหาสารคาม : สถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม
อีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๐๐๖. (อัดสำเนา)
สุภณ สมจิตศรีปัญญา. รายงานการวิจัย เรื่อง วิเคราะห์วรรณกรรมอีสานเรื่องสังฆอมธาตุ. มหาสารคาม
: ภาควิชาภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูมหาสารคาม, ๒๕๓๗.
สุวิทย์ ธีรศาสตร์. “กบฏผู้มีบุญอีสาน ๒๔๔๔-๔๕ กับจดหมายลูกโซ่ฉบับแรกของเมืองไทย”
ศิลปวัฒนธรรม ๒๘, ๑ (พฤศจิกายน ๒๕๔๙) : ๘๒-๙๕.
อุดม บัวศรี. กาละนับมือส่วยหรือพุทธทำนาย. ขอนแก่น : ศูนย์วัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัย ขอนแก่น,
๒๕๓๕.
_____. ฮีตสิบสองคองสิบสี่และพุทธทำนาย. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, ๒๕๔๙.

ใบลาน

- ฉลองปีฎก. ฉบับวัดชมพู ตำบลหนองหิน อำเภอเมืองสรวง ร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก.
ฉลองสังฆอมธาตุ. ฉบับวัดชมพู ตำบลหนองหิน จังหวัดร้อยเอ็ด อักษรธรรมอีสาน ๑ ผูก.
ฉลองบัวระพันระ. ฉบับวัดโพธิเจติยาราม ตำบลหนองผือ อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด อักษรธรรม
อีสาน ๑ ผูก.
ฉลองแปดหมื่นสี่พันขันธุ์. ฉบับวัดโพธิเจติยาราม ตำบลหนองผือ อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด อักษร
ธรรมอีสาน ๑ ผูก.

ภาคผนวก

การปรีวรรตวรรณกรรมทำนายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ฉบับที่ ๑

หนังสือพญาอินทร์แล

วัดท่าสว่างศรีสำราญ บ้านนาทาม ตำบลนากว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี

ถาน ๑

- ๑/๑ นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส กสฺสทฺเตเต นามสา
- ๑/๒ เยเลนทรเปล้ง นรานล้ง อหัง วันทามิ ๓ ทีคำสั่งหिनรกสันติ
- ๑/๓ โภจนาราปฺลา พญาสับพันนราถาคาไหว้พญาธรรมเจ้ามาเมื่อพญา
- ๑/๔ อินลงมาอดเฮาจึงถวายเป็น ๒ นมมสกลา จ ๒ นามกทาจ ๒ นิ คน
- ๒/๑ ภาวนาแล ๒ กำมโต เม็ดต่อกำมปเจถานัน กมมปาวิจฺจติณชนีอาวนา
- ๒/๒ อายปลายมกำทั้งหลายแล ๒ ปญจสัพพะเจโตปาปวินาสันตฺจันปีจฺปลายแล
- ๒/๓ ๒ สตฺุโร พุทฺทธำโม ธำมัตสังฆโม สังคัต พุทฺธกันตัง ธัมมังกันตัง สังฆังกันตัง
- ๒/๔ พุทฺธังบังลัับ ธมฺม บังลัล สังคังบังลัับ พุทฺธธอตฺ ธมฺโม อัด สังฆธอตฺ พุทฺธเว ธมฺโมเว

ถาน ๒

- ๑/๑ สงฺฆเทเทกฺมาตฺมากทิต ธมฺโมรานิพพานัน ธมฺมปรานิพพานัน ทั้ง ๒ ซ่อนี้
- ๑/๒ ภาวนาเข้าสู่ีรพพาน ๒ พุทฺธกันตัง ธัมมังกันตัง สังฆังกันตัง พุทฺธ
- ๑/๓ พุทฺธธัต ธมฺโมธมฺมัต สงฺฆสังฆัต พุทฺธธเมสาหาสาปากาตังมาบัง
- ๑/๔ กำหนำแห่งผู้เข้า ธมฺโมเมสาหาสาปากาลังมาทั้งกำหลังแห่งผู้เข้าสังเม
- ๒/๑ สาทไปสากาลัง มากำซ้ายแลกำขวาแห่งผู้เข้า พุทฺธธลวม ธมฺโมกั้ง สงฺฆ
- ๒/๒ ตฤตฺติณฺสูตติ สัพพะยักขาปารายันตฺ ๑ ซ่อนี้ภาวนากันยักษ ๔ ตน
- ๒/๓ ตัวแล หิริธอตฺตปฺปาสา สัมปันนา สุกาธมฺมาสันโต สัปปุริสา
- ๒/๔ โลเก เทวธมฺมาตฺวิเลติ ซ่อนี้ภาวนากันยักษ ๘ ตนตัวแล ยกมา

๒/๕ ลังมิต ตปาป็นวินาสันตุ ซ่อนี่ภาวนาทุกแทนแลฯ ไผอย่าได้ประมาทเทอญ

ลาน ๓

- ๑/๑ คันว่าไผบ่เชื่อคำกูอินทาทิราช ผียักษ์ลงมากินเสี้ยงชะแล อัน ๑ หน่อพระเจ้า
 ๑/๒ เกิดมาดำดั่งหมึกลานไปหมิ่นโต ก็ควรแพงใจหมิ่นดั่งตาตนนั่นเทอญ คัน
 ๑/๓ ไผได้ยีนคำคาถากูนี้แล้วให้ใส่ใจอุปฐากฮักษาไว้ชูย้าว
 ๑/๔ ชูเฮือนเทอญ คันว่าเฮือนโตบมีตำนานคาถาพญาอินทร์นี้จักตายไปบ่อย่าชะแล
 ๒/๑ อัน ๑ ให้ท่านทั้งหลายพร้อมกันรักษาศิล ๕ ศิล ๘ เข้าวัดฟังธรรมอย่าให้ขาดนั้นเทอญ ก็จักพัน
 ๒/๒ พยาริโทษภัยอันตรายนั้นแล อัน ๑ อย่าได้ข่มท่านยอตวันนั้นเทอญ อัน ๑
 ๒/๓ อย่าได้ประมาทหยาดทานนั้นเทอญ อันนี้หนังสือพญาอินทร์เจ้าฟ้าดาว
 ๒/๔ ลงมาแต่ฟ้า ลงมาให้คนทั้งหลายได้เห็นหน้าแห่งกษัตริย์มหาราช ปางเมื่อ

ลาน ๔

- ๑/๑ เพ็นสมภารในปีได้นั้นบ่คลาดบ่คลาชะแล อัน ๑ ให้คัมรพยำแยงผู้เฝ้าผู้แก่
 ๑/๒ อัน ๑ คนน้อยให้ยำผู้มีศีลกว่าตนนั้นเทอญ คันไผเห็นแล้วยังเชื่อคำแท้
 ๑/๓ ผียักษ์จักลงมากินบ่คลาดบ่คลา คันว่าไผฮู้แล้วยังอำไว้ก็จักตายฮาก
 ๑/๔ เลือดบ่อย่าชะแล คันว่าหนังสืออันนี้ไปฮอดที่ใด ให้พากันเขียนไว้ไหว้นบุงชา
 ๒/๑ ชูย้าวชูเฮือนนั้นเทอญ คันว่าเมื่อใด...หัวแล้วจึงภาวนาก้เป็นคำอายแก่หมู่
 ๒/๒ เทวดาเจ้าทั้งหลายแล อัน ๑ ให้ ... ๗ คำ ๘ คำ ๑๔ คำ ๑๕ คำ
 ๒/๓ นั้นให้ดี... อย่าได้เด็ดหมากเผ็ด อย่าได้จิ้งนั้นเทอญ ไผ
 ๒/๔ อย่าได้ว่าบ่ฮู้บ่มีนั้นเทอญ หนังสือพญาอินทร์เจ้าฟ้าเอาลงมาแต่ปี

ลานที่ ๕

- ๑/๑ เต่าสี่เดือน ๑๐ แรม ๕ คำ นี้ชะแล คันว่าผู้หญิงให้ฮับเอามือกำขา ผู้ชายให้ฮับเอา
 ๑/๒ มือกำซ้ายแล้วหือไว้บนหัวแล้วให้อธิษฐานเอาเทอญ อันนี้แม่่น
 ๑/๓ คาถาไหว้พญาธรรมเจ้าปางเมื่อพญาอินทาลงมาฮอดเฮาแล้วจึงถวาย
 ๑/๔ พรแลทานบารมีมาระวังแวดล้อม สิลบารมีล้อมไว้ระวังดี นเซขา
 ๒/๑ บารมีผาบหลาวแหลมแลหอกดาบ ปัญญาบารมีผาบหน้าไม้แลปืนไฟ วิริย
 ๒/๒ บารมียืนตั้งต่อ ขันติบารมีก็ไว้เป็นเวียง สัจจบารมีเลียนระวังเป็น
 ๒/๓ ต้าย ทานบารมีผาบหน้าไม้แลปืนไฟค้อนแลก้อนดิน เมตตา
 ๒/๔ บารมีหยาดยายไปทุกแห่ง อุเบกขาบารมีผาบหอกดาบแลหลาวแหลม ขอแก่พระจอม

สถานที่ ๖

- ๑/๑ แพงแก่นไต้แทบเค้าไม้พาราณสี ผุงหมู่ปัญญาบารมีขอให้มาระวัง
๑/๒ แวดล้อมอยู่ลีลา ๆ นิพพาน ปัจจโย โหตุ ๐๓

ฉบับที่ ๒

ไม้ปรากฏชื่อ

บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ ๙ บ้านนาทาม ตำบลนากว้าง อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี

ถาน ๑

- ๑/๑ หนังสือนี้มาแต่เมืองจำปา แคมเมืองไซซุนาค หนังสือนี้เป็นแก่นทอง
- ๑/๒ ตกอยู่ที่คน คนใดแล้วขอให้พ้นจากอนตายทั้งมวลเทอญ สาธุ สาธุ
- ๑/๓ ภควา อันว่าพระพุทเจ้าให้หา

ถาน ๑

- ๑/๑ ถ้าผู้ใดเชื่อหนังสือนี้แล้ว ให้เขียนไว้ในเฮือนจะพบท่านผู้มีบุญ จะลงมา
- ๑/๒ เกิด ท่านจะประสงค์ให้พ่อแม่อุปัชฌาย์อาจารย์ผู้มีศีล.(ซำรุด)..จะลงมา
- ๑/๓ ....ในเมืองมนุษย์ ถ้าผู้ใดหนังสือนี้อยู่ในเฮือนอยู่บ้านผู้นั้นมีอายุได้ฮ้อยปี ถ้า
- ๑/๔ ผู้ใดไม่เชื่อหนังสือนี้จะตายจากไม่เห็นไม่พบท่านในเดือน ๑๐ ขึ้น ๗ ค่ำ

ถาน ๑

- ๑/๑ พระพุทเจ้าสำแดงเทศนาธรรมพระวินัยต่าง ๆ
- ๑/๒ แต่ปีมะเส็งต่อไปจงไว้ในเดือน ๑๐ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือนยี่ จงล้มตายพลัดพรากกัน
- ๑/๓ ไฟไหม้ทุกแห่งทุกหน สมณชีพรามณเณในปีมะเส็งจะพบท่าน
- ๑/๔ ผู้มีบุญจะลงมาเกิดเมืองมนุษย์ โศกเศร้าสสารเคราะห์กัณใจบาปพยาย

ฉบับที่ ๓

วัตถุหินแตก

วัดชมพู บ้านหนองหินใหญ่ ตำบลหนองหิน อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ลานที่ ๑

- ๑/๑ ๑ นโมตสสตุ สรรสิกขัตคนซีพระชอนกานยั้งแคตีหลีแล ที่นี้ข้าจกกล่าวตำนานพระเจ้า ๒ พระองค์ทำนวยทวยไว้แต่ก่อนนั้นแล ตั้งแต่พระเจ้าโคตมเฮายังไปได้เข้าสู่นิรพาน
- ๑/๒ นั้นแล เจ้าสั่งสอนคนแลเวทดาทั้งหลายนั้นแล ยังมีในวัน ๑ พระเจ้าเข้าไปสู่ไม้ฮังตัน ๑ แล้วก็นั่งอยู่ ฮ่มไม้ตันนั้นก็กล่าวคำห่อ ว่า วุยสุวา แลว่าไม้ตันนั้นเป็นอันประเสริฐ
- ๑/๓ นักเหตุว่าปางเมื่อพระเจ้าประสูตออกจากท้องแม่มาก็ดี เมื่อพระเจ้าจักนิรพานก็ดี พระเจ้าก็เอาไม้ตัน นั้นเป็นนิมิตแล เจ้าเกิดมาแล้วเจ้าก็นิรพานไปในไม้ตัน
- ๑/๔ นั้นแล เหตุตั้งนั้นจึงว่าไม้ตันนั้นประเสริฐกว่าไม้ทั้งหลายเพื่ออันแล ปางเมื่อพระเจ้านั่งอยู่ฮ่มไม้ฮัง ตันนั้น ดั่งนั้น ส่วนดั่งอริยมตไต่ยโพธิสัตว์เจ้าก็หลังเห็นสัตว์โลกทั้งมวล ท่านก็เห็น
- ๒/๑ ทั้งหลายเกิดมาในชมพูทีปเฮานี้ก็จักได้ต้องทุกข์กายหน้ามากนักแล ด้วยแท้พระเจ้าจักให้เป็นเหตุ แก่กรรมเทศนาแห่งสัพพัญญูเจ้าแล้วจักเข้าไปสู่เค้าไม้ฮังตันนั้นก็นั่งอยู่สำราญ
- ๒/๒ แห่งตนนั้นแล คั้นว่าโพธิสัตว์เจ้าเข้าไปสู่พระเจ้าจักให้เป็นเหตุแก่กรรมเทศนาแห่งสัพพัญญูเจ้า ก็ กล่าวว่ ข้าแต่สัพพัญญูเจ้าตนประเสริฐ ผู้ข้า
- ๒/๓ ก็มาหลังเห็นสัตว์โลกคือว่าคนอยู่ในโลกนี้ คือว่า ๕,๐๐๐ วัสสานี้แล สัตว์ทั้งหลายฝูงนั้นจักต้องทุกข์ กายหน้า ๕ ประการแท้ตีหลีแล ทุกข์ทั้งหลายฝูงนั้นจักได้นั้นจักได้จา ปางเมื่อสัตว์
- ๒/๔ ทั้งหลายเกิดมาได้ต้องทุกข์ ๑๐ ประการ คือว่า กลียุคเล็กใหญ่จักฆ่าฟันกันตายพอเลือดไหลปาน น้ำนองก็มีแล ประการ ๑ ยังมีตอยลูกหนึ่งคือว่า

ลานที่ ๒

- ๑/๑ ขวายนายชายลิ่งว่าดังนี้ ยังมีเจ้ารัสสีตน์ ๑ อยู่ดอยลูกนั้นท่านหลังเห็นสัตว์โลกทั้งหลายจักต้องทุกข์หลายประการต่าง ๆ ภายหน้าแต่นั้นท่านก็ยิ่งอดูกูร์ณาสัตว์ทั้งหลายมากนัก ท่านก็กล่าววว่า ขวายนายดั่งนั้น เป็นคำไทย
- ๑/๒ เขาว่าควรอดูเห็นอ ว่าดั่งนั้นเห็นแล เจ้ารัสสีตน์นั้นก็อดบ่ได้ก็ฮ้องให้เถิงเชิงพอเลือดตาออกเห็นแล เหตุว่าท่านได้เห็นสัตว์ทั้งหลายได้ต้องทุกข์หลายประการ
- ๑/๓ ต่าง ๆ เห็นแล นัยยะ ๑ ท่านก็เห็นสัตว์ทั้งหลายอันอยู่ดอยลูกนั้น แลมีนิกเอียงเป็นเค้าแก่สัตว์ทั้งหลายฝูงอื่นเห็นแล ยังมีสัตว์ตัว ๑ คือว่ากามาเบียดเบียนแก่สัตว์ทั้งหลายให้ต้องทุกข์หลายประการ
- ๑/๔ ต่าง ๆ เห็นแล ประการ ๑ ท่านก็เห็นสัตว์ทั้งหลายอันอยู่ในดอยลูกนั้นก็แตกแพ่งไปมามากนัก ดั่งนั้น คั้นเห็นเกิดมีแก่สัตว์ทั้งหลายอันอยู่ในที่นั้นแล โภภักยพยาธิเกิดมีแก่สัตว์ทั้งหลายอันอยู่ในชมพูที่ปดั่งนั้นก็ยิ่งอดู
- ๒/๑ กูร์ณาสัตว์ทั้งหลายมากนัก ก็อดบ่ได้ก็ฮ้องให้เพื่ออันแล อัน ๑ ตั้งแต่ปีเต่าไจ้นั้น ตั้งแต่เดือน ๕ เมื่อหาท้าวพญาเสนาอามาตย์ฝูงน้อยใหญ่ทั้งหลายบ่อยู่ตามธรรมคำสอนพระเจ้าแลตั้งแต่
- ๒/๒ เดือน ๕ เมื่อหน้านั้นคนทั้งหลายจักตายอยากข้าวมากนักแล ประการ ๑ คนทั้งหลายจักตายด้วยพยาธิทั้งหลายต่าง ๆ ธรรมะ ๑๐ ประการประมาทเสีย เขาจักได้ต้องทุกข์สืบประการ
- ๒/๓ นั้นแล คั้นว่าคนบาบนั้นตายก็จักได้ไปตกรนรกซะแล ในปัจจุบัน ภาวะอันจักพันพยาธิโภภักยฝูงนี้ให้คนทั้งหลายเชื่อใสในแก้ว ๓ ประการแลฟังธรรมเทศนา
- ๒/๔ แห่งสัพพัญญูเจ้าทั้ง ๒ พระองค์ก็ทำนวยไว้นั้นแล มาแต่มีมาเขียนไว้ไว้วันบพุชอุปัฏฐากทุกคำเช้าวันคืนก็ดี คิดเถิงคุณแก้ว ๓ ประการใจไว้ ๆ ก็หากจักได้พ้นจากโภภักย ๑๐ ประการนั้นแล ผู้ใด

ลานที่ ๓

- ๑/๑ บ่ได้เชื่อใสในตำนานอันนี้ก็จักพบเคราะห์สืบประการก็หากผากภูเกิดมีแก่บุคคลละผู้นั้นแล กล่าวมานี้ก็หากเป็นคำสอนแห่งสัพพัญญูเจ้าทั้ง ๒ พระองค์หากทำนวยทวยไว้แล
- ๑/๒ แต่ก่อนนั้นแล ตั้งแต่ไปหน้าเขาจักกล่าวทุกข์สืบประการให้แจ้งก่อนแล ทุกข์อันเป็นปฐมหัวที่นั้นบ่อาจจักนับบ่ได้ฮ่ำเพิงดูฮ่ำนี้ทุกคนเทอญ อันถ้วน
- ๑/๓ ๒ นั้นบ้านเมืองในชมพูที่ปดั่งนี้เป็นกลียุคเลิกลใหญ่พอเลือดไหลปานน้ำนองก็มีแล ทุกข์อันถ้วน ๓ นั้นคนทั้งหลายจักตายอยากข้าวมากนัก และทุกข์อันถ้วน ๔ นั้นท้าวพญาจักใส่ทัณทกรรม
- ๑/๔ คือว่าไหมเอช้าวของแก่ไพร่น้อยช้อยไทจักเอาเบี้ยแลเงินค่ามากนักแล ทุกข์อันถ้วน ๕ นั้นอนตายก็จักเกิดมีแก่คนทั้งหลายคือว่า มีในน้ำในบกในหนทาง แลทุกข์อันถ้วน ๖ นั้นพ่อแม่
- ๒/๑ แลผิวเมียลูกเต้า จักพลัดพรากจากกันมากนักแล ทุกข์อันถ้วน ๗ นั้นเฮือนหลังใดจักมีพ่อชายพอ ๕ คน ก็หาบ่ได้แล ทุกข์อันถ้วน ๘ นั้นคนทั้งหลายบังเกิดใจฮ้ายมากนักแลจักตียังลูกเมียเขามากนักแล

- ๒/๒ ทุกข์อันถ้วน ๙ นั้นคนผู้บ่ชอบธรรมคำสอนสัพพัญญูเจ้า ๒ องค์เทศนาไว้วันนี้ก็จักตายด้วยฮา
 เลือดคอกออกแล ทุกข์อันถ้วน ๑๐ นั้นคนผู้ใจบาปเป็นต้นว่าลักเอาข้าวของท่านมาเป็นของ
 ๒/๓ ตัว เครื่องปลูกของฝั่งเป็นต้น เขาจักตายไปหมด เหตุว่าไฟนรกจักไหม้หัวใจเขาเท่ายังหลออยู่แต่คน
 บุญรักษาศีล ๕ ศีล ๘ นั้นแล เหตุวันนั้นพระรัศสีตนอยู่ดอยลูกนั้นชื่อว่า
 ๒/๔ ขวายนวายน ท่านหลังเห็นกลียุคจักเกิดมีแก่คนทั้งหลายภายหน้าตั้งนั้น ท่านจักฮ้องให้เพื่ออันแล อัน
 ว่าขวายนวายนนั้นมียอดจึงได้ชื่อว่าดอยขวายนวายน เพื่ออันแล ท่านรัศสีให้ปฐมหัวที่นั้น ท่านได้เห็น
 คนทั้งหลายบ่พึงธรรม

ลานที่ ๔

- ๑/๑ คำสอนพระเจ้าเทศนาตั้งไว้วันนี้เขาบ่ฮู้จักบุญคุณหันแล ให้ถ้วน ๒ นั้นท่านเห็นคนทั้งหลายบ่คมรพ
 ยำแยงแก้ว ๓ ประการ คือว่านักบวช บ่ยำแยงครูบาอาจารย์แลลูกหลานบ่ยำแยงผู้เฒ่าผู้แก่
 ๑/๒ พ่อแม่ปู่ย่าตายายแห่งตนนั้นแล ให้ถ้วน ๓ นั้น ท่านหลังเห็นคนทั้งหลายบ่กระทำบุญฮู้ท่อกกระทำ
 แต่บ่าปฆ่าสัตว์ ลักเอาข้าวของท่านมาเป็นของตัวนั้นแล ให้ถ้วน ๔ นั้นท่านหลังเห็น
 ๑/๓ บ้านเมืองในชุมพู่ที่บ่จักเป็นโกลาหลจักฆ่าฟันกันมากนักแล ให้ถ้วน ๕ นั้นท่านหลังเห็นคนทั้งหลาย
 จักต้องทุกพลัดพราวจากกันด้วยโภยภัยหลายประการต่าง ๆ ก็มีแล ให้ถ้วน
 ๑/๔ ๖ นั้นท่านหลังเห็นคนทั้งหลายจักตายอยากข้าวมานักก็มีแล ให้ถ้วน ๗ นั้นท่านหลังเห็นคน
 ทั้งหลายจักตายไปตคนรคนั้นแล ให้ถ้วน ๘ ท่านหลังเห็นคนทั้งหลายจักกระทำเวรแก่กันมากนักก็มี
 แล ให้ถ้วน
 ๒/๑ ๙ นั้นท่านหลังเห็นคนทั้งหลายในโลกนี้ฆ่าเชือกฆ่าฟันกันด้วยโลหตณหาหลายประการต่าง ๆ ก็มี
 แล ให้ถ้วน ๑๐ นั้นท่านหลังเห็นคนทั้งหลายในโลกนี้จักฆ่าฟันกันไปมามากนัก จักพลัดพราวจาก
 กันแล จักตายไปในน้ำในบก
 ๒/๒ มากนักแล ท่อได้กระทำบุญรักษาศีลภาวนาพึงธรรมเทศนาแห่งสัพพัญญูเจ้าไปใจไว้ ๆ ก็จึงพ้นจาก
 โภยภัยทั้งปวงในชาตินี้ชาติหน้าบ่อย่าชะแล
 ๒/๓ ให้ฮีบกระทำบุญเทอญ ในปีเปกียี่แลปีกาเฮ้านั้น ท่อจักล่วงพยาธินักแล ในเดือน ๓ เพ็ง ยาม
 เทียงวัน สังกาศได้พันปลาย ๖ ร้อยตัว ศาสนาพระเจ้าอันล่วงไปได้ ๒ พัน
 ๒/๔ ปลาย ๖ ร้อย ๗๐ วัสสานั้น ยังมีชาวเจ้าตน ๑ ชื่อว่า มะชบาตุ ตนนี้มีในเมืองวิเทหราช มาถึงปีนั้น
 สังกาศได้ ๒ พันปลาย ๓ ร้อยปีแล ปีกกาบยี่นั้นยังมีชายผู้ ๑ เป็นกวานจิงใส่ชื่อ

ลานที่ ๕

- ๑/๑ มั่นว่ากวานหวานว่าอันแล มันอยู่บ้านอัน ๑ ชื่อว่าบ้านสิงซึ่งหวานว่าอัน บ้านอันนั้นชื่อว่าขวายน
 ทวาย ไทยเขียนว่าอัน มันลุมมาสร้างนากิน มันผู้นั้นชื่อว่ากวานหวานว่าอัน มันหนีไปโฮ่จึงเห็นหิน
 ลูก ๑ หิน

- ๑/๒ ลูกนั้นเป็นจาริกอยู่ไฮ้หันแล มั่นก็เอาออกมาดูพลอยเล่าแตกถ่องเป็น ๒ แผ่น มั่นก็เห็นหนังสือเลขหากอยู่ในหินลูกนั้นเป็นอันงามนัก มั่นอ่านดูพลอยบ่ตก บ่อาจจักสู้ไฉน
- ๑/๓ อรรถอันนั้นหันแล ยามนั้นจึงลือชาผากฎไปชูแห่งแล ยามนั้นคำอันนั้นก็จึงเข้าไปฮอดสินขางนา ผู้หนึ่ง มั่นอยู่ในเมืองขางนาหันแล ส่วนดั่งสินขางนาผู้นั้นมันเป็นหมอ
- ๑/๔ แต่ก่อน มั่นเป็นขุนพิจารณาเจ้าฟ้าตองใต้ไฉนมั่นจึงพิจารณาตัวเลขอันนั้น มั่นก็รู้ร้อร้ออันนั้นเป็นอันเล็กแลบนักมั่นฮู้แล้วก็ไหว้เจ้าฟ้าว่าอรรถธรรมทั้งมวลอันมี
- ๒/๑ ในหินลูกนั้นบ่ใช่ปุ่กษณะแลหากเป็นคำสอนพระเจ้า ๒ พระองค์ คือว่าอริยมเมตโดยแลพระโคตมแห่งเฮานี้แล เจ้าทั้ง ๒ พร้อมกันกระทำนวยทวยไว้กับโลกนี้ตายอย่าประมาท
- ๒/๒ เสียเป็นบาปแล ฮ้อยว่าเทวดาทั้งหลายแต่มีเขียนไว้จึงเอาลงมาไว้ บุญเฮามีจึงได้ชะแล เขาทั้งหลายควรที่เอาออกไว้ให้คนทั้งหลายฮู้เห็นเทอญ แล้วจ้อจำไว้ในท้องชู้คน
- ๒/๓ เทอญ คั้นว่าผู้ใดฮู้เห็นแล้วแต่มีเขียนไว้ให้วันบ่อปุ่กษากบุงาทุกคำเข้าวันคินเทอญ เหตุว่าหลงสือนี้มีในหน้าหินลูกนั้นพระเจ้า ๒ พระองค์หลังเห็นเจ้ารัสสีตนอยู่
- ๒/๔ คอยชื้อว่าชวยทวยนั้นให้อำไฮ้ไปมาพ้อเล็ดตาออกนั้นแล เมื่อนั้นพระรัสสีอริยมเมตโดยโพธิสัตว์เจ้าหลังเห็นอันนั้นแล้ว ก็สังเวชในใจ จึงไปสู่พระเจ้าแล้วก็ไหว้พระเจ้าว่าดังนี้

ลานที่ ๖

- ๑/๑ ฆนเต ข้าไหว้สัพพัญญูเจ้า ข้าก็หลังเห็นสัตว์โลกฝูงอยู่ในสงสารนี้จักได้ต้องทุกอันได้นั้นจา ว่าอันเมื่อนั้นพระพุทธเจ้าตนหาทุกข์บ่ได้ อันแก่กว่าสัตว์โลกทั้งหลายกล่าวว่า ท่านจงเอาคำเฮาจักกล่าว
- ๑/๒ นี้ไปหน้าเทอญ คั้นว่าพระตถาคตนิรพานไปแล้วดั่งนั้น บุคคลหญิงชายทั้งหลายจึงตั้งใจฟังธรรมคำสอนแห่งพระตถาคตนี้จึงพร้อมกันจ้อจำไว้ใจไว้ ๆ ไปตาม
- ๑/๓ ธรรมนองคลองฮี้ตอย่าผิดแผกคลองธรรมดั่งนั้น บุคคลหญิงชายทั้งหลายฝูงนั้นก็จักพ้นจากโภยกัยอนตายทั้งหลายทั้งมวลในชาติแลชาติหน้าก็จักได้เอาตนเมื่อเกิดในชั้นฟ้าบ่
- ๑/๔ ออย่าดีหลีแล เหตุว่าในปีเดือน ๑๐ นั้นจักเป็นอุบาทว์โรคามากนักแล หากจักฮู้เมื่อนั้นเทอญ ยามนั้นเทวดาทั้งหลายจักลงมาพ้อโลกหลังดูบุคคลผู้ใดได้ เอาบูรณเป็นแก่นเป็นสาร
- ๒/๑ แก่ตณดั่งนั้น คือว่ารักษาศีลฟังธรรมคำสอนพระเจ้าเทศนาไว้นั้นแล กระทำบุญคือว่าให้ข้าวน้ำเป็นทานนั้นแล้วแลกายชิวเป็นทาน ชูคน้ำบ่อก่อศาลาให้เป็นทานแก่คนทั้งหลายให้มีใจชมชื่นยินดีดั่งนั้น
- ๒/๒ ภายหลังชื้อฟังคำสอนพระเจ้าหากทำนวยทวยไว้นั้น บุคคลผู้ใดได้มาแต่มีเขียนไว้ในย่าวเฮือนแล้วแลให้วันบ่อปุ่กษานั้นจักพ้นจากโภยกัย ๑๐ ประการทั้งมวล
- ๒/๓ แลบุคคลผู้ใดบ่เชื่อตำนานอันนี้เขาทั้งหลายฝูงนั้นก็จักต้องทุกข์ ๑๐ ประการดั่งกล่าวแล้ว แต่ภายหลังนั้น คั้นว่าเขาตายก็ได้ไปนรกบ่อย่าชะแลผู้ใดเห็นแล้ว

๒/๔ แลฟั้งยังตำนานอันนี้อ่าได้เอาไว้ให้รู้ให้เห็นชู้คนให้บอกชู้คนเทอญ คั้นว่าฮู้แล้วให้จ้อจำไว้ให้เชื่อ
เมื่อหน้าแท้เทอญ คั้นว่าบุคคลผู้ใดบ่เชื่อเมื่อหน้าก็จักจิบหายไปบ่ดี

ลานที่ ๗

- ๑/๑ แท้ดีหลีแล ตั้งแต่ปีเต่ายี่เมื่อหน้าภรรยาหน้าโลกนี้ก็จักขำเชือกเยือกเป็นความห่อว่าชาวทวยษัณฐิ
เป็นคำไทเฮาว่า แม่แผ่นดินไหวนั้นแล บ้านนั้นโลกจักแพงเพิงเพเป็นดังฝนตก
- ๑/๒ ลมมีดมัวมาไปมานั้นแล ในปีกาบสันนั้นฟ้าจักผ่าคนแลจักตายด้วยพยาธิมากนักแล ในปีฮวยเข้า
นั้นคนทั้งหลายจักพลัดพรากจากกันมากนักแล ในปีฮวยเส็ดนั้น
- ๑/๓ คนทั้งหลายจักมีโภยภัยก็ตกเมืองประเทศต่างแล ในปีเม็งไค้นน้ำจักท่วมบ้านเมืองแล ในปีเม็งไจ้น
คนจักพลัดพรากจากกันนั้นแล ในกัตเป่า ๒ ปีนั้นจักมีกลียุค
- ๑/๔ เส็กใหญ่จักฆ่าฟันกันตายมากนัก ในปีกาบไจ้นเจ้าตนมีบุญจักเกิดมาเมืองมินชะแล ถัดนั้นยังมี
บ้านอัน ๑ ชื่อว่าซีซอน ว่าดังนั้นยังมีภูตตน ๑ ท่านอยู่ในบ้านที่นั่นสูงได้ ๒ วาศิบ ล่วงขวางได้ ๕
- ๒/๑ คีบเป็นอันหนักหนา ตัวก็เป็นเพศดังลิงคมีเทื่อนั้นก็เป็นดังเปรตนั้นก็มีแล เมื่อท่านเกิดมากล่าวว่ากู
นี้มาโผดสัตว์โลกทั้งหลายให้พ้นจากโภยภัยทั้งหมดว่าอันแล อันนี้มีอยู่ในสังกาศได้ พ้นปลาย
๓๐๐๐ ฮ้อย
- ๒/๒ ปีแล ตำนานอันนี้มีในหินลูกนั้นแตกออกเป็นสองเสียง ก็จึงเห็นตำนานในหินลูกนั้นแลจาปากปีปาก
ฟ้าขาวกว้างสอง ลางเทือกายเป็นฝนเป็นลมมากนักมีดมัว
- ๒/๓ แลอธิบายว่าคนทั้งหลายท้าวพญาเป็นต้นว่ามีใจบ่ฉลาดเพื่อใจเกิดศรัทธามากนักแล ลางเทือกเป็นใจ
กล้าแข็งนัก แลกระทำบาป ๕ ประการมากนัก เหตุดังนั้น
- ๒/๔ คนทั้งหลายในชมพูทวีปมีจิตใจบ่เสมอกันบ่หมั่นบ่เที่ยง เหตุดังนั้นคนทั้งหลายในชมพูทวีปนี้ลางเทือก
เป็นทุกข์มากนัก บุคคลผู้ใดบ่เชื่อตำนานอันนี้ก็จิบหายตายด้วยพยาธิทั้งหลายผู้นี้มีแล

ลานที่ ๘

- ๑/๑ แต่นั้นเมื่อหน้าเดือน ๑๐ เท่าเดือน ๕ ปีกาเข้า โภยภัยจักเกิดมีแก่คนทั้งหลายมากนักแล ผู้ใดบ่เชื่อ
ตำนานอันนี้ฝឹยจักออกมาฆ่าคนบาปให้จิบหายเสียเสียก่อนแล เท่าวัน
- ๑/๒ ไว้แต่ผู้มีศีลนั้นแล บุคคลหญิงชายทั้งหลายมักใคร่อยากพ้นจากโภยภัยดังนั้นให้รักษาศีลฟังธรรม
อันเป็นคำสอนพระเจ้าเทศนามาเทอญหากจักพ้นจากโภยภัยทั้งหมด
- ๑/๓ แลเหตุปฐมหัวที่นั้นฟ้าจักผ่าสัตว์แลคนตายมากนัก ถ้วน ๒ นั้นจักไฟจักไหม้เมืองแล ถ้วน ๓ นั้นคน
จักตายด้วยพยาธิเจ็บท้องลงเลือดแลถ้วน ๔ นั้นคนบ่ชอบธรรมจักตายไป
- ๑/๔ เสียงแล ถ้วน ๕ นั้นคนจักเป็นพยาธิไอเลือดก็ออกแล ถ้วน ๖ นั้นคนจักเป็นตุ่มแลหิดแม่เฮ้งไฟนั้น
แล ถ้วน ๗ นั้นท้าวพญาจักใส่ทัณฑ์กรรมแก่ไพร่เอาเงินคำ

- ๒/๑ ข้าวเปลือกข้าวสารของเลี้ยงของดูนั่นแล ถ้วน ๘ นั้นคนจักเป็นตุ่มตายมากนักละ ถ้วน ๙ นั้นคนทั้งหลายหากอยู่หากล้มตายมากนักละ ถ้วน ๑๐ นั้นคนทั้งหลายข้าผอมเหลืองตายมากนักรักมีแล ดีท้อให้เชื่อในตำนาน
- ๒/๒ อันนี้ไว้ทุกคน ผู้ใดบ่เชื่อแล้วประมาทเสียหากบ่ดีแล บุคคลผู้นั้นแลผู้ใดมาแต่มีมาเขียนตำนานอันนี้ไว้ในเฮือนอุปัฏฐากรักษาไว้ ฝึทั้งหลายมาดูเห็นตำนานธรรมพระเจ้า
- ๒/๓ เขาบ่กระทำฮ้ายแก่บุคคลผู้นั้นได้แล อันนี้พระเจ้าเทศนาสอนคนทั้งหลายให้กระทำบุญก็จึงได้ถึงนิรพานแล บุคคลผู้ใดบ่เชื่อแท้เป็นใจบาป ตายก็ได้ไปตกรนรก
- ๒/๔ บ่สงกัแท้แล คั้นว่าพ้นจากนรกแล้วก็จักได้เป็นสัตว์ คำห่อว่า **สุแพงโม** ว่าดังนี้ พ้นจากนรกแล้วแลได้เป็นสัตว์ได้ ๕ ฮ้อยชาติ แลคั้นว่าพ้นจากสัตว์แล้วก็จักได้มาเป็นคนมาได้ ๕ ฮ้อยชาติแล้ว

ลานที่ ๙

- ๑/๑ ก็จึงได้มาเป็นคนดีมีอายุก็บ่ยืนแล ภายหน้าให้กระทำบุญจึงได้เมื่อเกิดในชั้นฟ้าพุนแล ที่นี้เป็นคำสอนห่อ ว่า สุข วา สุข วา ดังนี้ อธิบายว่า บุญเฮาหลายจึงได้มาเกิดพบศาสนา
- ๑/๒ พระเจ้าตาย ดีท้อกระทำบุญรักษาศีล ๕ ศีล ๘ แล ด้วยแท้พระเจ้าอันล่วงแล้วเมื่อก่อนกระทำนวยไว้ชะอัน ก็เป็นคำสอนพระตถาคต
- ๑/๓ เทศนาไว้แล อันความล่วงไปได้ ๕๐๐ วัสสา ดั่งนั้น อุบาทว์ทั้งหลายก็ยังมีเบาแล พระเจ้าเทศนาให้แก่ อริยมตไทย
- ๑/๔ โปธีสัตว์ดั่งนั้น บันอริยมตไทยเจ้าข้าไหว้สัพพัญญูเจ้าว่า เคราะห์ทั้งหลายก็สังจักค้อยหายก็ข้าหรือ ว่าอัน เมื่อนั้นพระพุทเจ้าก็เทศนาให้แก่ อริยมตไทย
- ๒/๑ ว่า ในเมื่อปีเต้ายี่แลปีกาไส้เมื่อหน้า เมืองถองวิเทหราชนั้นจักดีตาย เจ้าจงไปบอกแก่เทวดาอันอยู่ภูขางนั้นเทอญ ว่าอัน แต่นั้นเจ้าอริยมตไทยก็บอกแก่เทวดา
- ๒/๒ อันอยู่ค้อยขางนานันให้ฮู้ด้วยคำวา ฌหิ ว่ากวานเสือกวานหวานด้วยแท้ เทวดาก็จำเห็นอุบาทว์ให้คนทั้งหลายฮีบกระทำบุญ เหตุดั่งนั้นเทวดาให้เห็นหัวใจคนทั้งหลายเป็นใจฮ้าย
- ๒/๓ นั้นมันคั้นว่าจักเป็นสันใด ลางเป็นลางว่า อันผู้มีพญาให้เพิงฮู้ บาบอันนั้นจำพวคนั้นเทอญ คนทั้งหลายอันอยู่ในชุมพูที่ปนีมีใจบ่เสมอกัน สบเขาสิ่ง ๑ ใจเขาว่า
- ๒/๔ สิ่ง ๑ ท้อมักใคร่จักเอาของท่านมาเป็นของตัวอยู่ช้วนช้อยาม คั้นว่ากุมเอาของเพิ่นได้แท้ว่าตัวดีแล บ่ฮู้ให้ทานแลก็บ่ฮู้คุณแก้ว ๓ ประการ คือว่า พระธรรม พระสงฆเจ้านั้นแล ก็หา

ลานที่ ๑๐

- ๑/๑ ประโยชนะบ่ได้แล ประการ ๑ ก็บ่กรรมพยาแยงผู้เฒ่าผู้แก่พ่อแม่แห่งตน บ่เป็นลำนาคำเดียวกันแล บันอริยมตไทยเจ้าจึงเอาตามคำสอนสัพพัญญูเจ้าแลจึงไป

- ๑/๒ บอกกล่าวแก่เทวดาอันอยู่ในภูขางน่านนั้นว่า โยสีก สู้ทั้งหลายจึงหลิงดูโลกพ้นเทอญ ว่าดั่งนั้นเทวดา ตามคำอาชญาเจ้าเมตไตยแลแล้วก็เห็นคนทั้งหลายอัน
- ๑/๓ อยู่ในชุมพุกที่ปีนแล อยู่ในเม็งซอนวิเทรราช เขาใหม่กันมากนัก บัดนี้เป็นกาละบ่ชอบธรรมเทวดาจึง สำแดงอุบาทว์ให้สู้กระทำบุญเพื่ออันแล ถัดนั้น
- ๑/๔ ยังมีเทวดา ๒ ตน ๆ หนึ่งชื่อว่าสิ่งเถาแล สองขาเจ้าอยู่รักษาเมืองถองทั้งมวลแล ๒ ขาก็หลิงเห็นคน อันอยู่ในเมืองถองวิเทรราชก็เป็นบาปมากนักลวดให้เป็นทุกข์ขิ้นใจมาก
- ๒/๑ นักรักตายอยากข้าวแลแต่นั้นอินทราชาก็มีคำอาชญาแก่ท้าวจตุโลกตนอยู่วันออกมาเสียบโลกเอา คนใจบาปไปตามกรรมวิบากแห่งเขาเท่าวันไว้แต่คนใจบุญให้อยู่
- ๒/๒ ตามสุขแห่งเขาหั้นแล คนผู้ใดเสียขบงุดอดขี่ขี่แบมงอดดอดก็หากเป็นกรรมเวรแห่งเขานั้นแล้ว ผู้ใดกระทำบุญรักษาศีลหาก
- ๒/๓ ผาภฏให้เสวยสุขชะแล เทวดานั้นเท่ามาสัญญาให้สู้บุญอุบาสบหั้นตาย เท่าว่าปีฮวยเส็ดนั้นคน ทั้งหลายจักตายด้วยน้ำแลไฟมากนักแล ให้สู้กระทำบุญแล
- ๒/๔ อุทิศาหยาดน้ำไปหาเทวดาทั้งหลายเทอญจึงพ้นจากโภภัยเคราะห์อันฮ้ายนั้นแล ในปีเม็งไค้นนั้นผี ทั้งหลายจักเฮ็ดฮ้ายแก่สัตว์แลฝูงใจบาปก็มีแล ในปีเปิกไจ้นั้นเขาจักรบ

ลานที่ ๑๑

- ๑/๑ กันเป็นเล็กใหญ่จักฆ่ากันตายมากนัก หากจักเห็นภยันหน้าแล เมื่อนั้นพญาอินทร์ก็ได้ยินสัตว์แล คน ทั้งหลายมากนักดั่งนั้น ก็จึงจักถามท้าวจตุโลกผู้อยู่ก้ำตวันออกนั้นว่าเหตุดั่ง
- ๑/๒ รือแลคนทั้งหลายจักตายมากนั้นจา ว่าดั่งนี้ เมื่อนั้นท้าวจตุโลกขานคำว่า ข้าแต่มหาราชเจ้า เขานั้น ทั้งหลายตายมากนัก ไผบ่ได้เฮ็ดสั่งให้เขาตาย
- ๑/๓ แล เหตุว่ากรรมเวรแห่งเขาหากมาคอบงำให้เขาตามเขาเพียรเอาชีวิตแลขึ้นเลือดเฟิ่นมาตายตางเขาจึง มีชีวิตฉั้นเฟิ่นอันแล เหตุดั่งนั้นก็มาตอบ
- ๑/๔ เขามาคอบเขาแล เมื่อนั้นพญาอินทร์ก็ได้ยินคำอันนั้นกล่าววว่า คนไปเป็นฉนั้นนั้นจักกระทำได้นี้จา ว่า ฉนั้นเมื่อนั้นท้าวจตุโลกกล่าววว่า ให้กระทำให้ดั่งพระพุทเจ้าเทศนาไว้ฉนั้นก็จักพ้นจาก
- ๒/๑ เคราะห์อันฮ้ายแก่เขาชะแล อันนี้เอริยเมตไตยโพธิสัตว์เจ้ากระทำนวยไว้ว่า ปีเตาสี กาไส้ ชะง้า ฮับ มด ฮวยสัน ในปีนั้นว่าคนในเมืองชุมพุกที่เฮานี้จักเป็นกลียุคโภภัยฆ่าฟัน
- ๒/๒ กันตายมากนักชะแล ด้วยแท้ในชุมพุกที่กว้างได้หมื่นโยชนะแลกลางเพื่อฮ้าย ลางเทือดีแล ด้วยแท้ ขุนห้อในเมืองวิเทรราชอยู่สุขสนุกยินดีไปยั้งนักแล คำเมตไตย
- ๒/๓ เจ้ากล่าววว่าตีตายด้วยปีนนั้นเกณฑ์บ่ดีเสียแล ตีท้อกระทำบุญไปหาเทวดานั้นเทอญ บัดนี้จักกล่าวคน ผู้บ่เชื่อบ่ถือตำนานธรรมพระเจ้านี้ก่อนแล ในเมื่อกวานหวานเจ้าได้
- ๒/๔ แจ้งคนผู้บ่เชื่อธรรมคำสอนนั้น ยังมีคนผู้ ๑ เป็นแหวนแคว่นเมืองที่นั้น จึงใส่ชื่อวว่ามันว่า มขาวแขก กรว่าอัน ตำนานธรรมพระเจ้านี้กล่าววว่ากูบ่เชื่อแล เป็นผีสังกูปสู่มันกล่าววว่าดั่งนี้ ยามนั้น

ลานที่ ๑๒

- ๑/๑ บ่ทันนานท่อใด คนเขื่อนมันมี ๓ คนทั้งตัวมันก็ลวดตายไปบ่หลอสักคนหันแล เหตุตั้งนั้นจึงให้คนทั้งหลายเชื่อในตำนานให้ท่านอุทิศบุญไปหาเทวดาทั้งหลายตั้งนั้นก็จักพ้นจากภัย
- ๑/๒ ภัยทั้งมวลแล คือว่าอุบาทว์ ๘ จำพวกนั้นแล ผู้ใดบ่เชื่อผีทั้งหลายจักกระทำฮ้ายแก่บุคคลผู้นั้นแล ยังมีเทวดาหมู่ ๑ มาเสียบโลกแลเทวดาตนอยู่
- ๑/๓ ด้วยชางนา ก็มารักษาโลกนี้แล คนทั้งหลายผู้ใดได้แต่ไม่ได้เขียนไว้ยังตำนานอันนี้ไว้ในเขื่อนอุปัฏฐาก อักขาตั้งนั้นก็หากพ้นจากเคราะห์ทั้งมวล เป็นดังคนผู้
- ๑/๔ ๑ มันได้เห็นตำนานอันนี้มันกล่าวว่ากูเชื่อแท้ว่าตั้งนั้นมันกระทำบุญอุทิศไปหาเทวดาทั้งหลายมันผู้เอาตำนานมาไว้แล้วอุทิศบุญไปฮอดอินทราพรหมยมราชแลท้าวจตุโลกทั้ง ๔
- ๒/๑ ตั้งนั้นจึงพ้นแล ยามนั้นยังมีเทวบุตรตน ๑ ลงมาให้เห็นเขากระทำบุญนั้นแล เทวดาเทวบุตรตนนั้นมาอยู่ภายในบ่กล่าวว่ตั้งนี้ ชื่อว่าเซ็นชสุแล ว่าตั้งนั้นก็มาบอกกล่าวแก่สัปตันนี้ใน
- ๒/๒ ชมพูที่บ่นี้เคราะห์ฮ้ายนักแล จึงค่อยอยู่เทอญ ว่าตั้งนั้นเมื่อจักเห็นมาแต่ปฐม ก็จักมีเอาอันชะแลด้วยแท้สัปเชื่อตำนานธรรมพระเจ้านั้นก็
- ๒/๓ บ่พ้นแลยังมีผู้ ๑ มันบ่เชื่อธรรมพระเจ้าแล ตำนานเทวดาก็ให้ฝากภูอันฮ้ายแก่มันหันแล ผู้ ๑ มันก็มีใจเชื่อตามคำสอนพระเจ้าเทศนานั้นมัน
- ๒/๔ ก็กระทำบุญก็ให้เห็นเทวบุตรลงมาให้เห็นเป็นที่พึงใจแห่งมันหันแล เหตุตั้งนั้นให้จื่อจำไว้เทอญ แต่ไปภายในยังมีคนวิเศษผู้ ๑ ชื่อว่ามชาวพื้นว่าอันมันก็

ลานที่ ๑๓

- ๑/๑ ตายไปได้ ๗ วัน แล้วพลอยคืนมากล่าวว่ากูตายไปก็เห็นพญายมราชใช้บ่าว ๗ คนมากล่าวว่าบุคคลผู้ใดเป็นเวร ก็จักผ่าหัวเสียเสียงหมดแล ว่าตั้งนั้นบัดนี้กูก็ได้ตำนาน
- ๑/๒ พระเจ้าอันนี้กูได้เห็นแลมาชาวพื้นตายแล้วก็คืนมากบอกกล่าวว่ตั้งนี้ ผู้ใดได้ฮู้ได้เห็นเทวดามากก็ตีให้เป็นใจบุญมาจึงดีตาย แล้วจึงให้เอาไม้ม่วงมา
- ๑/๓ เป็นปักตูเขื่อนไว้เทอญ ผีทั้งหลายเขามาเห็นเขาก็บ่กระทำฮ้ายได้แล บุคคลหญิงชายทั้งหลายจงพร้อมกันจื่อจำธรรมเทศนาตำนานพระเจ้า ๒ พระองค์หากเทศนา
- ๑/๔ ไว้ในเทอญ ตำนานธรรมคำสอนพระเจ้าทั้ง ๒ พระเจ้าองค์นี้คือว่าโคตมะเจ้าเมตไตยเจ้า นิภูจิติ ก็แล้วเท่านั้นก่อนแล หมดเท่านั้นแล พุทธอาหิ รมมอาหิ สงฆอาหิ โหติ
- ๒/๑ แห่งกูก็ตี บุคคลผู้ใดเกิดมาได้ฮักษาธรรมพระเจ้าลูกนี้ให้ตั้งพระเจ้าเทศนานี้ โภภภัยบ่มีต้องได้แล จุลสังกาตราชาได้ สองพันปลาย ๓ ฮ้อย วัน ๑ เจ้าขนันหล่มรี
- ๒/๒ สร้างวัตถุหินแตกไว้กับศาสนาตราบต่อเท้า ๕ พันวัสสา นิพพานปัจจโย โหตุ แล วัน ๑ เดือน ๖ แยม ๑๙ คำ วัน ๑ เจ้าเอย ขอให้ฮอดบิดามารดา

๒/๓ ครูบาอาจารย์ ขอให้ถอดญาติพี่น้อง ขอให้ได้ตั้งคำมั่งคำปรารถนาทุกคนทุกตนก็ข้าเทอญ โรคนัน
รูปปาสมมตติ พุทฺโธ โหนิ เอเกสพฺพ

๒/๔ สวาหายะฯ มัมแล

ฉบับที่ ๔

วัตถุหินแตก

ฉบับวัดศรีเมืองคุณ บ้านเชียงพัง ตำบลนากว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ลานที่ ๑

- ๑/๑ ๑ นโมตสสตุ อัย กาโล อันว่ากาละอันนี้ มหาเถรเจ้าตนชื่อว่ากาลิงกอนแล ที่นั่นจักกล่าวตำนานนิทาน อันพระพุทเจ้าทั้ง ๒ พระองค์หากทำนวยไว้แต่ก่อน เมื่อพระพุทเจ้ายังท้าวรามาไปได้เข้าสู่ณิรพาน ยังอยู่สุขุมาลัยสำราญบอกสอนยังหมู่คนแลเทวดาทั้งหลายฝูงนั้น เจ้าก็เข้าไปอยู่เคำไม้รังต้น ๑ คำห่อว่าไม้ลียิต ดั่งนั้น ไม้ต้นนั้นเป็นประเสริฐยิ่งหนักหนาหั้นแล **อล โข** ในกาละ
- ๑/๓ ยามนั้น พระศรีอริยมตไตยโพธิสัตว์ ก็มาหลังดูแลดูยังสัตว์โลกอันจักได้ต้องทุกจักมาภายหน้าเป็นอันมากฉนั้นแล เจ้าก็ให้แก่ธรรมเทศนาแล้ว เจ้าก็จึงเข้าไปสู่ต้นไม้ที่นั้น
- ๑/๔ เขาไปนั่งอยู่หั้นแล เจ้าก็ให้ยังพระพุทเจ้าว่า **ภนเต** ข้าไหว้สัพพัญญูเจ้าตนประเสริฐกว่าโลกทั้งมวลก็มาหลังเห็นยังสัตว์โลกทั้งหลายทั้งมวล อันจมอยู่ใน ๕ พันวัสสาทั้งหลายนี้ย่อมได้ต้องทุกข์ใหญ่แลโภยภัยทั้งหลายเมื่อน้ำก็จักมี
- ๒/๑ (ใบลานชำรุด) แลคนทั้งหลายก็จักกลหล .... ให้คนทั้งหลายก็ฆ่ากันตายมากนัก็จักมีปางนั้น
- ๒/๒ ก็จักมีภายหน้านี้ชะแล เหตุตั้งนั้นคนทั้งหลายก็เอาคุณแก้วประการเป็นแก่นเป็นสารใจวิ ๆ ก็จักได้พ้นจากโภยภัยเคราะห์ใหญ่ทั้งหลายฝูงนี้ชะแล บุคคลละหญิงชายฝูงใดทั้งหลายฝูงใดแลบกระทำตาม
- ๒/๓ คำสอนพระพุทเจ้าหากเทศนาไว้ดั่งนั้น คนทั้งหลายฝูงใดต้องทุกข์ใหญ่ทั้งหลายฝูงนั้นชันี้ชัหน้าแล บัดนี้เล่ายังมีดอยลูกหนึ่งสูงมากนั เป็นแหวเป็นค่อขึ้นสูงงามสัณฐานดั่งปราสาทนั้นแล
- ๒/๔ ก็จึงได้ชื่อว่าดอยทวยทวย เพื่อดั่งนั้นแล ดอยอันนั้นยังมีพระตน ๑ มีชื่อปรากฏก็อยู่ในดอยลูกนั้น พระก็มาหลังเห็นยังสัตว์โลกทั้งหลายฝูงนั้นอันเป็นทุกข์จักมาภายหน้าเป็นอันมากนั ท่านก็อ้อองให้ว่า อาโห

ลานที่ ๒

- ๑/๑ โอนอ มาอิดูคนทั้งหลายแทนอ ว่าดังนั้นเจ้าตนนั้นก็ฮ้องให้อยู่หั้นแล เห็นท่านมาหลังเห็นยังคนทั้งหลายอันอยู่ในโลกแลสัตว์ทั้งหลายอันอยู่ในโลกนี้ สัตว์ทั้งหลายอันอยู่ในดอยที่นั่นอันมีแมวเป็นเค้าแลสัตว์ทั้งหลายอันฝูง
- ๑/๒ นั้นก็จักมีตนอันจิบหาย พลอยเล่ามีมาก อันจักมากกระทำเบียดเบียนแก่สัตว์ทั้งหลายฝูงนั้นอันจักได้พลัดพรากจากกันไปเสียทุกวัน ก็จักเกิดมีชะแล คั้นว่าพระตนนั้นหลังเห็นจักเกิดมีแก่สัตว์
- ๑/๓ แลคนทั้งหลายอันอยู่ในชุมพูที่ปทั้งมวลนั้นก็ยังคิดดูสัตว์แลคนทั้งหลายมากนั้นก็จึงฮ้องให้เพื่อตั้งนี้แล ก็เห็นคนทั้งหลายประมาทคุณแก้ว ๓ ประการฝูงนี้ คนอันอยู่ในชุมพูที่ปนี้ เขาบ่มัก
- ๑/๔ กระทำบุญรักษาศีลฟังธรรม เมตตาภาวนานั้น เขาย่อมมักกระทำบาปอยู่ใจว้ ๆ หั้นแล ตั้งแต่เดือน ๔ ไปภายหน้าทำพญามหากษัตริย์เสนาอามาตย์ผู้น้อยผู้ใหญ่ก็บ่กระทำตามประเพณีธรรม ๑๐ ประการ
- ๒/๑ ล่วงสุดไปอันเป็นของเลี้ยงของดูนั้นก็ดี เขาก็ประมาทดูหมิ่นดูแคลนอันคนกระทำบาปฝูงนั้นจักได้ต้องทุกข์ ๑๐ ประการชะแล คือว่าเคราะห์ตั้งแต่เดือน ๔ ไปภายหน้าคนทั้งหลายก็จะตายอยาก ข้าวก็จักมีบ่อย่าชะแล อันว่าพยาธิ
- ๒/๒ ทั้งหลายอันบ่ทอนเกิดมีนั้นก็จักเกิดมีแก่สัตว์ทั้งหลายต่าง ๆ ก็มีแล ฝูงหญิงชายน้อยใหญ่ทั้งหลาย ฝูงบ่ฮู้คุณแก้ว ๓ ประการอันหยาบช้าทารุณอันบ่ฮู้จักคุณแลโทษนั้นก็จักได้ตกทุกข์ ๑๐ ประการ
- ๒/๓ บ่อย่าชะแล คือว่าจุติตายแล้วก็จักได้ไปตกนรกเป็นอันนานชะแลเท่าวันไว้ฝูงหญิงชายฮู้จักคุณแก้ว ๓ ประการ เทียนยอมกรรมพยำแยงทุกคำเช้าวันคืน เทียนยอมมีใจอันเป็นบุญ
- ๒/๔ รักษาศีลฟังธรรมบ่ขาดโดยตั้งพระพุทเจ้าหากเทศนาสั่งสอนไว้นั้นก็จึงพ้นจากทุกข์ ๑๐ ประการ บุญนั้นก็หากเป็นฮั่วเป็นเวียงกันบังไว้ เคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการ ก็บ่ถูกต้องได้แล ก็เทียนยอมมีสุข แก่บุคคลฝูง

ลานที่ ๓

- ๑/๑ นั้นแล คนทั้งหลายฝูงฮู้จักคุณแก้ว ๓ ประการนั้น คั้นว่าจุติตาย พอมัจจุราขมาถึงก็จึงตายบ่ทอนตายด้วยอันถ้อยนั้นจักเทื่อ คั้นว่าสิ้นอายุแล้วก็ยอมได้เมื่อเกิดในชั้นฟ้าตุสิตา
- ๑/๒ นั้นบ่สงสัยแล เมื่อได้พระอริยมตโดยเจ้าลงมาเกิดแลเสียงลัดตรัสสัพพัญญูเป็นพระแกโลกดังนั้น บุคคลหญิงชายฝูงมีใจศรัทธาในคุณแก้วประการ
- ๑/๓ นั้นก็จักได้ลงมาเกิดตามสุบอยู่ชะแล แม่นว่าชาตินี้ก็จักได้พ้นจาก อุบาทว์ใหญ่ บ่อย่าชะแล บุคคลหญิงชายทั้งหลายฝูงโดยังกลัวภัย
- ๑/๔ อุบาทว์เคราะห์ ๑๐ .....(ชำระ).....
- ๒/๑ ไบลานเปล่า
- ๒/๒ ไบลานเปล่า
- ๒/๓ ไบลานเปล่า

๒/๔ ไบลานเปล่า

ลานที่ ๔

- ๑/๑ ประการ ดั่งนั้นก็จึงพร้อมกันมีใจใสศรัทธาในธรรมคำสอนแห่งพระพุทธเจ้าทั้ง ๒ พระองค์หากทำนวยทวยไว้นั้นให้คนทั้งหลายสร้างได้เขียนไว้ก็ดีแล จ้างท่านผู้อื่นเขียนไว้ให้เป็นที่ไว้นบยาแยงทุกคำเข้า
- ๑/๒ วันคืนเทอญ บุคคลผู้ใดได้เขียนไว้ก็ดี บได้สร้างเองก็ดี ได้จ้างท่านผู้อื่นเขียนไว้ให้ก็ดี ประการ ๑ ได้บูชาเอากี่ดี ก็จักได้พ้นจากอุบาทว์เคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการแล หับปักตูบบายทั้ง ๔ บ่สงสัยแล บุคคลหญิง
- ๑/๓ ชายทั้งหลายใดบ่เชื่อบ่อยากฟังตำนานธรรมอันนี้แล ว่าตัวจะว่าลาย ว่าดั่งนั้นบุคคลหญิงชายทั้งหลายฝูงนั้นก็จักจิบหายตายไปบ่อย่าชะแล ธรรมะดวงนี้ก็เป็นคำสอนแห่งพระพุทธเจ้าทั้ง
- ๑/๔ ๒ พระองค์หากทำนวยทวยไว้แต่ก่อนแท้ดีหลีแล ที่นี้แล ที่นี้จักกล่าวทุกข์ ๑๐ ประการอันจักมาภายหน้าก่อนแล ทุกข์อันเป็นปฐมหัวที่นั้นก็เป็นอย่างหลายประการ ต่าง ๆ แท้ก็มีแล ทุกข์อันถ้วน ๒ ก็จักเป็นกลี
- ๒/๑ ยุคเล็กใหญ่แก่คนแลสัตว์ทั้งหลายมากนักละ ทุกข์อันถ้วน ๓ นั้นคนทั้งหลายก็จักตายฮากเลือดแลตายอยากข้าวมากนักละ ทุกข์อันถ้วน ๔ นั้นท้าวพญาแลเสนาอามาตย์บ่มีใจอิศุกรุณาแก่ไพร่น้อยชาวเมืองทั้งหลายก็จักใส่
- ๒/๒ ทัณทกรรมแก่คนทั้งหลายมากนักละ ทุกข์อันถ้วน ๕ นั้น เทียนยอมได้กระทำใส่ตัวไปใจไว้ ๆ เคราะห์ใหญ่แลอุบาทว์ทั้งหลายฝูงนี้ก็เกิดมีแก่บุคคลฝูงนั้นหันแล เหตุดั่งนั้นคนทั้งหลายฝูงอันพาลาบาบไ้บั้น
- ๒/๓ ก็เที่ยงว่าจักได้พบเคราะห์ใหญ่แลอุบาทว์บ่อย่าชะแล ตทา ในกาละยามนั้น พระตนอยู่ดอนทรายทวยที่นั่นท่านก็จึงมาหลังเห็นเหตุอันจักเกิดมาภายหน้านั้นแก่สัตว์ทั้งหลายนั้นมากนักละ ท่านก็จึง
- ๒/๔ มายิ่งทุกข์ใจดอมสัตว์ทั้งหลายก็จึงมาฮ้องไห้เพื่อดั่งนี้ บัดนี้จักกล่าวด้วยอันเป็นเหตุ ๑๐ ประการดั่งนี้ก่อนแล เหตุเป็นปฐมหัวที่นั่นท่านก็มาหลังเห็นบุคคลหญิงชายทั้งหลายในโลกนี้ บ่กระทำบุญให้ทานรักษาศีล

ลานที่ ๕

- ๑/๑ ฟังธรรมคำสอนอันพระพุทธเจ้าตั้งบัญญัติจาตั้งไว้สั่งสอนแก่คนแลเทวดาทั้งหลายฝูงนั้นอันเป็นแลบุญคุณแลโทษนั้น คนทั้งหลายฝูงนั้นลวดจิบหายชั่วนี้แลหน้า มีนรกเป็นต้นแล เหตุอันถ้วน ๒ นั้นท่านก็มาหลัง
- ๑/๒ เห็นคนหญิงชายในโลกนี้อันบ่คมรพยาแยงยังเทวบุตรเทวดาพญาพรหมเป็นเค้าด้วยคำป้อยคำดำว้าอินทร์พรหมเจ้าทั้งหลายสั่งบ่ฮ้อมาเฒอฎุรณาสะกอันเด ว่าดั่งนั้นก็เป็นกรรมอันหนักแก่

- ๑/๓ คนทั้งหลายชะแล เหตุอันถ้วน ๓ นั้น ท่านก็จึงมาหลังคนหญิงชายทั้งหลายในโลกนี้บ่มีใจอันเลื่อมใส ในคุณแก้ว ๓ ประการ บ่สู้กระทำบุญสักอัน ท่ออู่แต่กระทำฮ้ายใส่ตนตัวอยู่ใจว้ ๆ คั้นตายแล้วก็จักได้
- ๑/๔ ไปใหม่ในนรกคือว่า อบายทั้ง ๔ บ่อู่ที่จักพ้นจากทุกข์ให้ได้ถึงสุขนั้นแล เหตุอันถ้วน ๔ นั้นท่านมา หลังเห็นยังบ้านเมืองแห่งคนทั้งหลายในโลกนี้ในสกลชุมพูที่บ่ทั้งมวลอันจักบังเกิดเป็นโกลาหลอัน ใหญ่
- ๒/๑ (ใบลานชำระ) แต่ก่อนนั้นแล เหตุอันถ้วน ๔ นั้นท่านก็มาหลังเห็นยังบุคคลหญิงชายในโลกนี้อัน ต้องยังทุกข์เป็นอันมากหนักหนา คือว่า จักได้พลัดพรากจากกันไปมาด้วยโภภะเคราะห์ใหญ่ ทั้งหลายต่างจะ
- ๒/๒ เพิ่งมีชะแล เหตุอันถ้วน ๖ อันท่านก็มาหลังคนทั้งหลายในโลกนี้อันจักมาตายด้วยพยาธิอันต่าง ๆ แลได้พลัดจากกันด้วยโภภะเคราะห์ใหญ่ทั้งหลายเพิ่งมีชะแล เหตุอันถ้วน ๘ นั้นท่านก็มาหลังเห็น
- ๒/๓ ยังบุคคลหญิงชายทั้งหลายในโลกนี้อันมีใจสาโหดฮ้ายยิ่งหนักหนาบ่มีใจเมตตาไมตรีแก่คนสักหยาด ท่อมีใจอู่เบียดเบียนเพียรกระทำฮ้ายถึงกันไปมามากนักแล เหตุอันถ้วน ๙ นั้น ท่านก็มา
- ๒/๔ หลังคนหญิงชายทั้งหลายในโลกนี้ ลางพ่องเขาก็มาพินกันตายมกนัก คือว่าราคา โทสา โมหาตณหา ทั้งหลายหากมาครอบงำกำจัดหลายประการก็มีแล เหตุอันถ้วน ๑๐ นั้น ท่านก็มาหลังเห็นพื้น แผ่นดินชมพู

ลานที่ ๖

- ๑/๑ ที่บ่ทั้งมวลอันเต็มไปดด้วยเลือดคนแลเลือดสัตว์ทั้งหลายอันไปเป็นดั่งน้ำนั้นแล เหตุตั้งนั้นคนแลสัตว์ ทั้งหลายนั้นอันจักได้พ้นจากโภภะเคราะห์ใหญ่ทั้งหลายฝุ่งนั้นก็ดูเป็นอันยากยิ่งนักชะแล ตั้งกาละ นั้นไปภายหน้า
- ๑/๒ อุบาทว์พยาธิอันใหญ่ก็จักบังเกิดมาแก่คนแลสัตว์ทั้งหลายก็จักตายด้วยอันเจ็บท้องก็มี ตายด้วยเจ็บ ปากแลเลือดก็ออกเจ็บเสียบแทงมานั้นก็บ่พ้นทนเวยาสั่งแล ตายเที่ยวพลัน
- ๑/๓ นักก็จักมีเมื่อภายหน้าพุ่นชะแล ยามนั้นเขามีในเฮือนห้าคนจักกินก็บ่ได้กินมีชะแล แม่นว่ามีเสื้อผ้า พลอยหากคนจักนุ่งทรงก็บ่ได้ เพิ่งมีชะแล คนทั้งหลายฝุ่งนั้นก็จักได้พลัดพรากจากกันเสีย
- ๑/๔ แลลางพ่องก็ได้ไปตายในเฮือนในถ้ำแลดอกห้วยฮาวเขาก็มี เหตุตั้งนั้นบุคคลหญิงชายทั้งหลายฝุ่งใด ยังกลัวภัยเคราะห์ใหญ่ทั้งหลายฝุ่งนั้นควรเอาแก้วทั้ง ๓ เป็นแก่นเป็นสารให้เป็นที่จั้งที่เพิ่ง
- ๒/๑ (ใบลานชำระ) คนแลประกอบไปด้วยอันให้ทานแลรักษาศีล ฟังธรรมแล คมรพยำแยงครุบา อาจารย์ผู้เฒ่าผู้แก่พ่อแม่พี่เอื้อยพี่อ้ายแห่งตนเทอญ ก็จึงจักพ้นจากโภภะภัยอนตายทั้งหลายได้
- ๒/๒ กล่าวอันได้ กล่าวแล้วแต่ภายหลังนั้นแล ก็จักได้ถึงสุขชั่วนี้ชั่วหน้าแท้ก็มีแล บัดนี้จักกล่าวจาปี เมืองห่อก่อนแล ปีเมืองลาวเฮาภายพี้ก็หากแม่นกันแท้ท่อว่าเดือนนั้นก็ยังต่างกันแล

- ๒/๓ เดือน ๓ พาบเขาฟ้าแล ตทา ในกาละเมื่อนั้น ตติธิ ปาริส อันว่าเดือน ๓ ห่อนั้น ออกได้ ๑๐ ค่ำยาม ตาวันเที่ยงยังมีชื่อหนึ่งชื่อว่าชก ว่าดั่งนั้น บ้านเมืองอันนั้นชื่อว่าพาวันตง เมืองอันนั้นเป็นลูกเมือง เขินชะแล
- ๒/๔ .....อันแล ยังมีพรานป่าผู้ ๑ มันก็ไปเหย็ดไช้ที่ ๑ ในป่าไม้ใหญ่ดงหนาพันชะแล ล่ายังมีหินก้อนหนึ่ง ใหญ่พันงามนั้นก็ต้องอยู่ท่ามกลางไช้แห่งมันหันแล มันก็จึงไปหลิงดูหินจาริกลูกนั้นท้วงว่ากลมงาม

ลานที่ ๗

- ๑/๑ พญาอินทร์ก็จึงลงมาไขออกไว้ให้ปรากฏในที่นี้แล เจ้าทั้งหลายเอย บุญเฮามีก็จึงได้พบพระแล ดุรา เจ้าควรเอาออกไว้ให้คนทั้งหลายได้รู้ได้เห็น ให้ท่านทั้งหลายพร้อมกันชมชื่นยินดีจื่อจำทรงไว้
- ๑/๒ ชุ่คนเทอญ บุคคลหญิงชายทั้งหลายฝูงใดได้สดับฮับฟังเอา จื่อจำให้แล้วจึงให้สร้างให้เขียนให้เป็นที่ ไหว่นบคมรพยำแยงเทอญ คำสอนอันนี้หากมีในหินจาริกลูกนั้นแล เหตุว่าพระอริย
- ๑/๓ เมตไต่ยเจ้าหากหลังเห็นพระตน ๑ อยู่ดอยชายทวยนั้นเจ้าตนนั้นก็อิคุณทั้งหลายแลสัตว์ทั้งหลาย ท่านก็จึงให้พอน้ำตาไหลเป็นต่อมเลือดตกลงก็มีแล อันว่าพระอริยเมตไต่ยเจ้า
- ๑/๔ ตนนั้นก็มาหลังเห็น ก็มาสังเวชใจมากนิก และท่านก็เข้าไปไหว้เชิงพระพุทเจ้าแห่งเฮานี้ เมื่อ ยังทัวรมาไปได้เข้าสู่นิรพาน วันนั้นแล ฆนเต ข้าแต่สัพพัญญเจ้า ผู้ข้าก็มาหลังเห็นยังสัตว์
- ๒/๑ โลกทั้งหลายอันจมอยู่ในวัฏฏสงสารนี้ เขาก็จักต้องได้ต้องทุกข์ ๑๐ ประการมากนิกด้วยเหตุการณ์ อันใดก็ข้าจา เมื่อนั้นพระพุทเจ้าแห่งเฮาจึงกล่าวว่า ดุราเจ้าตนหาทุกข์บ่ได้ เจ้าจงตั้งโสตประสาท ฟัง
- ๒/๒ ยังคำสอนอันเฮาจักกล่าวไปภายหน้านี้เทอญ คันว่าพระตถาคตเจ้าแลนิรพานไปแล้ว ดั่งนั้นก็ตั้ง ศาสนาไว้เท่า ๕ พันวัสสา เพื่อไว้เอดสัตว์แลคนทั้งหลายฝูงมีสมภารแล
- ๒/๓ เลื่อมใสในคุณแก้ว ๓ ประการนั้นแท้ดีหลีแล บุคคลหญิงชายทั้งหลายฝูงใดบ่เชื่อใสในศาสนาพระ ตถาคตแลดีเตียนนินทา คำสอนพระตถาคตแลสับส่อให้สังฆ
- ๒/๔ เจ้าแตกม้างเสียกันดั่งนั้นแลอาริตีเตียนสมณพราหมณ์เจ้าตนปฏิบัติแลสับส่อให้ท่านผิดเถียงกัน โทษบ่มีพลอยเล่าใสโทษให้ท่านจิบหายตายไปดั่งนั้น คนทั้งหลายฝูงนั้นก็เที่ยงว่าจักได้พบ

ลานที่ ๘

- ๑/๑ ได้พ้อเคราะห์ใหญ่แลอุบาทว์ทั้งหลาย ๑๐ ประการฝูงนั้นบ่คลาดบ่คลาแท้ก็มีแล ก็จักจิบหายตาย ไปในช้วนนี้ช้วนหน้าบ่อย่าชะแล เท่าเว้นไว้ยังคนทั้งหลายฝูงมีศรัทธาสิ่งเดียวแล คนทั้งหลายฝูงมีศรัทธา เลื่อมใสใน
- ๑/๒ ศาสนาแลตั้งโสตวิญญาณประสาทฟังธรรมคำสอนแห่งพระตถาคตแลจื่อจำทรงไว้ในแลปฏิบัติไป ตามธรรมคำสอนสัมมาสัมพุทเจ้าอันดีบ่ให้ผิดแผกให้สะดุ้งตกใจกลัวในกรรมอัน

- ๑/๓ เป็นบาปเวรใส่ตนตัวนั้น โส อันว่าบุคคลผู้นั้นก็จึงพ้นจากเคราะห์ใหญ่ภัย ๑๐ ประการอันมีในสงสาร
 ๑/๔ ๑/๔ สักเทือแล คนทั้งหลายผู้บ่เชื่อใสในคำสอนพระตถาคตตั้งนั้น บุคคลทั้งหลายผู้ตั้งนั้นก็จักเป็นคอง
 ๒/๑ ๒/๑ (ใบลานชำระ) ก็ยังจักมีชะแล ยามนั้นเทวดาจะลงมาเสียบดูโลกคือว่าผู้ฮ้ายผู้ตั้งนั้นแล บุคคลผู้ใด
 ๒/๒ ๒/๒ ให้ทานข้าวน้ำโภชนอาหารตามแต่อันน้อยอันหลายแล เครื่องบริวารให้กฐินตั้งมหาชาติให้ทาน
 ๒/๓ ๒/๓ ศาลาแลสร้างหนทางให้เป็นทาน ให้มีใจใสศรัทธาในคุณแก้ว ๓ ประการแล เชื่อใสในตำนานธรรม
 ๒/๔ ๒/๔ สักการบูชาทุกคำเช้าวันคืนตั้งนั้นบุคคลผู้นั้นในชาตินี้ก็พ้นจากโภยภัยเคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการบ่
 อย่าชะแล บุคคลทั้งหลายผู้ใดยืนตีในศาสนาแลบ่กระทำบุญอันเป็นจึ่งที่เพ็ง ตั้งนั้นก็บ่เชื่อ

ลานที่ ๙

- ๑/๑ ๑/๑ เดนอ ว่าฉันนี้อยู่บ่นานเท่าใดพอหินก้อนนั้นก็แตกออกเป็น ๒ เก็งไว้ มันก็เห็นตัวอักขระเป็นอันแจ่ง
 ๑/๒ ๑/๒ แฉ่นแฉ่นบ้านน้อยเมืองใหญ่หันแล ตทา ในกาละยามนั้น โสวน จรโค อันว่าพราหมณ์ป่าผู้นั้น
 ๑/๓ ๑/๓ จางฮ่อผู้นั้นมันก็เป็นดีแก่เจ้าฟ้า มันผู้นั้นก็จบไตรเพท เหตุตั้งนั้นจึงได้ชื่อว่าอาจารย์แลมันผู้นั้นก็เป็น
 ๑/๔ ๑/๔ เถิงไฮ่ที่นั้น โส อันว่าพรานป่าผู้ ๑ อาจิกชิตวา บอกแล้วยังหินจาริกก้อนนั้น โส อันว่าสิบจางผู้นั้น
 ๒/๑ ๒/๑ ว่าธรรมทั้งหลายผู้ตั้งนั้นในหินจาริกลูกนั้นบ่ใช่คำยวะยานสามาลัยปุณฺณะสังเลย ก็หากแมนอรรถ
 ๒/๒ ๒/๒ ทวยไว้กับโลกเพื่อสั่งสอนคนแลเทวดาทั้งหลายแลบุคคลผู้ใดได้ฟังยังอรรถธรรมคำสอนอันแล้ว
 ๒/๓ ๒/๓ ผู้นั้นแล เทวดาเจ้าทั้งหลายอันอยู่ฟากฟ้าก็หากหลังเห็นอันฮ้ายแลอันดีแห่งคนหญิงชายแลสัตว์
 ๒/๔ ๒/๔ นั้น เทวดาเจ้าทั้งหลายมีพญาอินทร์เป็นเค้าหากได้สดับรับฟังเอาแต่กระอุบแก้วกล่าวคือว่าปาก
 แห่งพระพุทเจ้าแห่งเฮาแล้วจึงมาไว้ในหินจาริกลูกนั้นเพื่อเฝ้าคนแลสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้แล

ลานที่ ๑๐

- ๑/๑ ตำนานธรรมอันนี้บุคคลหญิงชายทั้งหลายผู้นั้นก็จักได้ต้องทุกข์แลเคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการเป็นดังกล่าวมาแล้วแต่ภายหลังนั้นชะแล บุคคลผู้ใด ได้แต่้มเขียนก็ดี อย่าอำธรมไว้จงให้เทศนาให้แก่คน
- ๑/๒ ทั้งหลายได้สู้ได้แจ้งชู่ประการเทอญ ก็จักเป็นอนานิสงส์ภายหน้าในพระเจ้าอริยมตโดยแท้ดีหลีแลและบุคคลผู้ใดได้แจ้งแล้วบ่คมรพยำแยงบ่เชื่อตำนานธรรมดวงนั้นก็เที่ยง
- ๑/๓ ว่าจักได้ต้องทุกข์เคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการแท้ดีหลีแล ตั้งแต่นั้นเมื่อถึงปีกาบสะง้านั้นไปภายหน้าเป็นข้าเชือกกลลชะแล คำไทเฮาว่าแผ่นดินไหวว่าดังนั้น
- ๑/๔ แลตอยทิพย์ก็จักเภทพิ้งมากนัก ฟ่าก็จักผ่าคนแลสัตว์ทั้งหลายมากนักแท้แลปีมดนั้นก็ตายหาประมาณบ่ได้ฉนั้น ฝนก็จักตก น้ำก็จักท่วมบ้านเมืองทุกแห่งก็เพ็งมีชะแล ปีเข้านั้นคนทั้งหลายก็จักพลัดพราว
- ๒/๑ จากกันแลตายด้วยโทษ ๑๐ ประการแล ในปีเส็ดนั้นก็จักมีอุบาทว์เสือบ่ทอนอยู่ป่า ก็จักเข้ามาอยู่บ้านแล ในปีไค่นั้นน้ำก็จักท่วมเมืองกงแล ในปีไจ้แลเป้านั้น ๒ ปีนั้นจักเป็นกลลหมากคือว่า
- ๒/๒ เสือกก็จักเกิดมีทุกแห่งทุกหน คนทั้งหลายจักฆ่าฟันกันตายมากนัก คนทั้งหลายจักได้อยู่บ้านอยู่เมืองนั้นก็บ่มีจักคนแล ในปีกาบไจ้ันยังมีเจ้าตนบุญตน ๑ จักเกิดมาแล ยังมีบ้านอันหนึ่งชื่อว่า
- ๒/๓ สิฎุระ ยังมีพระตน ๑ อยู่บ้านอันนั้นแล พระตนนั้นท่านก็มากระทำหมอลูกศิษย์ได้ ๕ ฮ้อยตนแลพระตนนั้นหัวมีรัศมีรังสีพุ่งขึ้นภายบนสูงได้ ๒ วา ปลาย ศอกหนึ่ง หัวท่านยาวได้ ๗ ศืบ เขียวเหลืออง
- ๒/๔ เป็นขุมมากนัก ทำเพศดุจตั้งแผงม้านั้นแล เจ้าตนนั้นกล่าวจุกไปโผดสัตว์แลคนทั้งหลายให้พ้นจากทุกข์แลเคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการอันจักเกิดมีแก่สัตว์แลคนทั้งหลายในโลกแท้ดีหลีแล ตำนาน

ลานที่ ๑๑

- ๑/๑ ธรรมะมีในหินจารึกลูกนั้นแล้วแตกออกเป็น ๒ อัน ธรรมอันนี้แลกล่าวไว้ว่าตั้งแอกแต่นั้นเมื่อหน้าปีเดือนทั้งหลายก็สู้หล่าคาบ่เสมอกันดังเมื่อก่อน เมื่อฝนมีดมัวไว้แลหลังจกตกนั้นพลอยเล่ามาบ่ตกก็มี บ้านเมืองทั้งหลายก็
- ๑/๒ บ่เสมอกัน คนทั้งหลายจักกระทำข้าวกล้าไชนากินก็เป็นยากนักฟ้าดั่งมาหลังจกตกพลอยเล่าหายเสียง ลางเทื่อเกิดเป็นลมอันฮ้ายเพราะว่าคนทั้งหลายผู้น้อยผู้ใหญ่แลท้าวพญาเสนาอาามาตย์
- ๑/๓ ทั้งหลายอันมีใจนิษถ์ข้าวของไว้บ่อยากให้ทาน เทียนยอมกระทำกรรมอันเป็นบาบเป็นเวรอยู่ใจไว้ ๆ ดังนั้นฝนก็จึงบ่ตกชอบระดู เพื่อดังนั้นแล คนทั้งหลายจักกระทำบุญแทนน้อยหนึ่งก็หาบ่ได้นั้นแล ลางเทื่อเกิด

- ๑/๔ ทุกข์เห็นเหตุตั้งนั้นก็ยิ่งกลัวโภยภัยอันจิบหายตายเสียตัวตั้งนั้น จึงเอากันกระทำบุญให้ทานแลรักษาศีล ๕ ศีล ๘ เมตตาทานาจึงกระทำตามคำสอนพระพุทธเจ้าไปใจไว้ ๆ เทอญ ให้มีใจเชื่อใส่แท้ก็จึง
- ๒/๑ ดีแลเท่าว่าตำนานธรรมอันนี้ บุคคลหญิงชายฝูงใดได้แต่มีได้เขียนไว้ในเฮือนก็ดี ไว้กับตัวก็ดี ได้อุปัฏฐากรักษาตั้งนั้น บุคคลผู้นั้นก็จักได้พ้นจากโภยภัยเคราะห์ใหญ่ทั้งหลาย ๑๐ ประการฝูงนั้นแล บุคคลหญิงชาย
- ๒/๒ ฝูงใดเชื่อใส่ในธรรมคำสอนอันนี้บุคคลผู้นั้นก็หากจิบหายตายไปด้วยโภยภัยอุบาทว์เคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการฝูงนั้นแล ตั้งแสบแต่นั้นไปภายหน้าชื่อว่า
- ๒/๓ เดือน ๗ トラบต่อเท่าถึงเดือน ๙ นั้น อุบาทว์พยาธินั้นทั้งหลายก็จักเกิดมีแก่คนทั้งหลายมากนักเพ็งมีชะแล อันว่าพยาธินั้นเมื่อเข้าบ่พอถึงคำลวดตายก็มี เมื่อคำบ่ทันสูงแลตาย
- ๒/๔ ไปก็มีคนทั้งหลายจักตายด้วยอันถึกหอกดาบแห่งท่านก็มีตายด้วยดาบอันถึกหน้าปืนไฟก็จักเกิดมีแก่คนทั้งหลายมากนักก็จักมีมาภายหน้านี้แล เหตุตั้งนั้นคนทั้งหลายหญิงชายน้อยใหญ่ทั้งมวลก็จึงเอา

ลานที่ ๑๒

- ๑/๑ กันกระทำบุญให้ทานแลรักษาศีลฟังธรรมใจไว้ ๆ อย่าได้ละเพียรเสียทั้งเมียแลลูกเต้าอย่าให้หล่าคาจักอันก็จึงพ้นจากโภยภัยเคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการอันหยาบข้ากล้าแข่งทั้งหลายฝูงนั้นแล้วก็จึง
- ๑/๒ มีอายุอันบ่หมั้นบ่ยีน ตั้งอยู่แต่ ๖ ปีนั้นก็มีแล ในห้องขงกเมืองวิเทหราชทั้งมวลนั้นก็จักบังเกิดเป็นกลียุคเล็กลใหญ่ คนทั้งหลายก็จักฆ่าฟันกันตายไขวขวางมากนักชะแล เหตุว่าฟ้าดั่งกับ
- ๑/๓ เป็นดั่งเมื่อก่อน เหตุตั้งนั้นผีบริสาททั้งหลายก็จักมาเอาคนฮ้ายคนบาปคนหยาบข้าคะนองบ่ขับตามคำสอนแห่งนักปราชญ์เจ้าทั้งหลายอันมีพระพุทธเจ้าเป็นประธานแลพระธรรมเจ้า
- ๑/๔ แลพระอริยสงฆเจ้าอันสืบศาสนาพระโคตมเจ้าเฮานี้แล คนทั้งหลายก็ตั้งสังฆเจ้าทั้งหลายก็ตี จงให้เว้นจากอนสนากรรมและกรรมพยำแวงผู้เฒ่าผู้แก่จ้งเอากัน
- ๒/๑ ปฏิบัติตามคลองธรรมวินัยอันพระพุทธเจ้าหากตั้งไว้จลาหลา ค่อยอุตสาหะกระทำเพียรไปใจไว้ ๆ เทอญ เป็นพ้นจากโภยภัยเคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการฝูงนั้นชะแล สังฆเจ้าก็ดี สามเณรทั้งหลายก็ดีฝูงคิดค้ำ
- ๒/๒ ชายเลี้ยงชีวิตอินทรีย์ด้วยอันบ่ชอบธรรมวินัยคือว่า แปลงเงินปลงคำอันบ่ใส่เชื่อเงินพลอยว่าเงินอันบ่ใส่เชื่อคำพลอยว่าคำแลมาซื้อเอาของท่านให้ได้มากได้หลายได้อันบ่ชอบ
- ๒/๓ ลักโลภเอาด้วยเบ็ง ด้วยยอยตาซึ่งแลบังเอาด้วยของท่านอยู่ใจไว้ ๆ สมณทั้งหลายฝูงนั้นได้ชื่อว่า ถีเบ็งแล มันจักเป็นเวรได้ฮ้อยชาติก็จักปรากฏให้เห็นในกาลจะจักมาภายหน้าแก่สมณทั้งหลาย
- ๒/๔ ฝูงมักกระทำบาปแลคนทั้งหลายฝูงมักบาปด้วยอันโลภะตณหานั้นเขาทั้งหลายฝูงนั้นก็ยอมจิบหายตายไปอันบ่ชอบช้วนี้แลช้วนี้มีแท้บ่สงสัยแล ท่อวันไว้แต่ฝูงเขามีใจไว้ ๆ ถีบ

ลานที่ ๑๓

- ๑/๑ คดบ่เลี้ยง มีขันติธรรมแลสังขธรรมเป็นอันหมั่นอันเที่ยงบ่หวั่นไหวไปมานั้นก็จักอยู่ดีกินดีมีสุขมาก
นักบ่อย่าชะแล บุคคลหญิงชายผู้ใดเมื่อก่อนมันได้กระทำบาปหยาบซำกล้าแข็งแต่ก่อนแล้วแลมา
ฟังตำนาน
- ๑/๒ ดวงนี้แลมาสะดุ้งตกใจกลัวมาละเสียดังกรรมอันเป็นบาปหยาบซำกล้าแข็งนักเสียแล้วมาให้ท่าน
อักษาศิลฟังธรรมคำสอนอันพระพุทธเจ้าเทศนาไว้นั้น บุคคลผู้นั้นก็พ้นจากบาปเคราะห์ใหญ่อัน
- ๑/๓ ย้าย ๑๐ ประการในชาตินี้ชาติหน้าก็จักได้เสวยสุขอันสงสมมากบ่อย่าชะแล ที่นี้จากอุบาทว์พยาธิตแล
เคราะห์ใหญ่ทั้งหลายก่อนแล คราะห์ใหญ่ปฐมหัวที่นั้น ฟากก็จักผ่าคนแล
- ๑/๔ สัตว์ทั้งหลายต่าง ๆ มากนักแล คราะห์อันถ้วน ๒ นั้นคนทั้งหลายนั้นอยู่สักตายเสียก็มี นอนไหล
หลับตายก็มี ลางฟ่องจักตายด้วยน้ำด้วยไฟก็มี ลางฟ่องตายด้วยเจ็บท้องมากนักแล คราะห์อันถ้วน
๓ นั้น คนทั้งหลายจักตายด้วย
- ๒/๑ พยาธิตอันเป็นต่าง ๆ แลเจ็บท้องเจ็บหัวเจ็บคอจักตายมากนักแล คราะห์อันถ้วน ๔ นั้นเหตุคน
ทั้งหลายประมาทดูแคลนข้าวเปลือกข้าวสารอันเป็นเลี้ยงชีวิตอินทรีย์นั้น คือว่าอันใส่เหล่าเฮ็ดยา
แล้วพลอยมา
- ๒/๒ เล่าขายกินเหตุตั้งนั้นจึงได้ชื่อว่าคนประมาทชีวิตอินทรีย์นั้นแล เขาก็จึงหยุดหย่อนผ่อนลงกว่าเก่า
คนทั้งหลายก็จักตายอยากข้าวด้วยอันเขากระทำบาปอันหนักคนทั้งหลายเขากระทำกรรม
- ๒/๓ ให้เป็นบาปเป็นเวรใส่ตนตัวเขาไปทุกปีทุกเดือนนั้นแล ผู้มีประญาเพิงฮู้เทอญ คราะห์อันถ้วน ๕
นั้นคนทั้งหลายก็จักตายด้วยพยาธิตอันเจ็บเสียดเจ็บแทงไปซู่แห่งซู่กายแลปวดหัว
- ๒/๔ มัวตาแลเจ็บคอฮากเลือดออกใส่ยาบ่ถึกแลตายไปก็จักมีภยันหน้าชะแล คราะห์อันถ้วน ๖ คน
ทั้งหลายก็จักเกิดเป็นพยาธิตอันต่าง ๆ คือว่า เป็นตุ่มเป็นแมง เป็นผี อันใหญ่ปวดก็ตีแลแตกออกมา

ลานที่ ๑๔

- ๑/๑ แล้วเป็นหนองบ่ฮู้ขาดปวดก็ตี แล้วแลตายไปเสียดชะแล คราะห์อันถ้วน ๗ นั้น คนทั้งหลายจักผิต
กันแลท้าวพญาเสนาอำมาตย์ก็จักเอาคนทั้งหลายไปใส่คอกซังค้ำใส่ทัณฑกรรมอันใหญ่แก่คน
ทั้งหลายซู่แห่งซู่ที่แล
- ๑/๒ คนไฟได้เห็นได้ฟังตำนานธรรมอันนี้แล ผู้ใดได้แต่มาได้ไว้ให้เป็นทีไหวแลบุชาสักการะบูชาไว้ในย้าว
เฮือนซู่คนเทอญ ธรรมะดวงนี้อยู่กับบุคคลผู้ใดเป็นที่ฮู้ฮ้องเฮือง ผีทั้งหลายก็ย้ายกลัว
- ๑/๓ มากนักเหตุว่าเทวดาถือศรีขรรค์ชัยมาเฝ้าอยู่แล บุคคลผู้ใดบ่เขียนไว้ในเฮือนตั้งนั้น คนว่าผีมาเสียด
โลกแลบ่เห็นยังธรรมะอันนั้น ก็จักให้บังเกิดเป็นกลหลอุบาทว์
- ๑/๔ แลโภยภัยเคราะห์ใหญ่แก่สัตว์โลกทั้งหลายเพื่อตั้งนั้นเหตุคนทั้งหลายในโลกนี้ บ่มักด้วยโลกทัศน์หา
เป็นอันหงนหน้ามาค้อมงำหัวใจเป็นอันสะดุ้งกลัวแก่บาป ถือเนื้อถือใจตัวให้ได้ บ่มักปรับไหมใส่
โทษแก่ท่านผู้อื่นจึงดีแล

- ๒/๑ คนทั้งหลายฝูงใจบาปก็มีเพื่อดังนั้น ดูราหญิงชายทั้งหลายได้เกิดเป็นคนนี้ก็ยากนักที่จะได้เกิดแท้แล คั้นว่าเกิดมาเป็นคนแล้วไฟก็รักษาตัวไฟตัวมันให้ดีเทอญ เหตุดังนั้นคนทั้งหลายในโลกนี้ เทียนย่อม ประกอบได้ด้วยโลก
- ๒/๒ ตัณหา เป็นอันมากหากมาค้อมงำ หัวใจอันเป็นถ้อยมกใส่หนึ่ที่โทษแก่ท่านผู้อื่นแล ฝูงมกโลกเอา ข้าวของท่านผู้อื่นอันท่านกระทำคุณให้แก่ตนเล่าพลอยมาบ่ผู้คุณท่านนั้น เขาทั้งหลายฝูงนั้นคั้น
- ๒/๓ ตายก็จักไปใหม่ในอบายนรกพุนแล คั้นว่าพ้นจากนรกออกมาแล้วก็ได้มาเกิดเป็นคนอายุก็สั้นพลัน ตายง่ายเกิดได้ ๙ ปี ตายก็มี ฝูงใจบาปนั้นเกิดมามีอายุพอ ๑๐ ปีใหญ่มาก
- ๒/๔ อู้กิตานก็พ้นจากเวสนกรรมวิบาก ก็เป็นอันยากนักแล เหตุดังนั้นคนทั้งหลายฝูงใจบาปนั้นมีหลาย ได้เสวยกรรมวิบากนั้นก็พ้นกว่าเสวยบุญนั้นแล คนทั้งหลายฝูงใจบุญนั้น คั้นเขาตายแล้วก็ได้เมื่อ เกิด

ลานที่ ๑๕

- ๑/๑ ในชั้นฟ้าเสวยสมบัติทิพย์อยู่ทุกเมื่อก็มีแล คั้นตายจากชั้นฟ้าก็ลงมาเกิดในเมืองคนก็ได้เป็นครูบา อาจารย์ตนฉลาด ลางพ่องก็ได้เป็นท้าวพญาและเสนาอามาตย์ก็จักประกอบด้วยข้าวของบริโภคอัน
- ๑/๒ ดี บางพ่องก็ได้เป็นเศรษฐียังมีเป็นดีด้วยทิพย์สมบัติข้าวของเป็นอันมากมีใจอันชื้ออู้กิตานอยู่ใจไว้ ๆ บ่ขาดแล ที่นี้จักกล่าวคำหื้อว่าคนทั้งหลายฝูงใดมีใจบุญนั้นเกิดมาก็จึงได้พบพระศาสนา พระพุทธเจ้า
- ๑/๓ เมื่อท่านจักลงมาตรัสศัพท์บุญตถญาณภายหน้านั้นชะแล ฝูงคนอุปชนพาลาหีนชาติเหมือนดังลำ อากาศบุคคลหญิงชายทั้งหลายเกิดมาในโลกนี้เท่าควรเอาคุณแก้ว ๓ ประการเป็นที่เพ็ง
- ๑/๔ แฉมไปใจไว้ ๆ เทอญ อุบาทว์มาเป็นดั่งน้ำอันใสบริสุทธิ์งามนั้นแล ก็ด้วยเหตุอันได้พลักพรากจาก โภภยอุบาทว์เคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการ อันปรากฏเห็นมาภายหน้านี้แล บาบอันคนทั้งหลาย กระทำมานั้นก็อุปมาเป็นดั่งเปลือกตม
- ๒/๑ อันแน่นหนาไปมากนักบ่ชื้อขาดนั้นแล อธิบายว่าดังนี้ ทั้งหลายเกิดมาหาประมาณบ่ได้ เหตุว่าเกิดมา แลตายไปก็บ่มีอู้ยามใด พุกเข้าแลตายไปก็บ่ชื้อได้ ด้วยแท้คนทั้งหลายเกิดมาในชมพูนี้
- ๒/๒ อย่าประมาณคุณแก้ว ๓ ประการเท่าเอากันกระทำให้ท่านรักษาศีลฟังธรรมไปใจไว้ ๆ ก็จึงพ้นจาก ความทุกข์ทั้งมวลก็มีแล พระพุทธเจ้าแห่งเขาทั้งหลายว่าไว้ยังธรรมทั้งหลายฝูงนี้ก็มีเป็นดั่งพระ
- ๒/๓ พุทธเจ้าทั้งหลายอันเป็นแล้วแต่ในกาละเมื่อก่อนมาทำนวยทวยไว้นั้นก็มีเป็นดั่งพระตลาคตอันมา ตั้งศาสนาไว้ ๕ พันวัสสา แต่นั้นเมื่อนำอุบาทว์ใหญ่ก็จักเกิดมีแล เหตุดังนั้นพระพุทธเจ้า
- ๒/๔ ทั้ง ๒ พระองค์จึงมาทำนวยทวยไว้ในวิเทหราชนั้นก็กล่าวเชิงเทวบุตรตนนั้นว่าท่านจงให้เสื่อแล กวางออกมาบ้านมาเมืองให้คนทั้งหลายเห็นมากนัก สำแดงอุบาทว์ให้คนทั้งหลายได้เห็นบัดนี้แล

ลานที่ ๑๖

- ๑/๑ เหตุว่าหัวใจคนทั้งหลายบ่เสื่อมใสในคุณแก้ว ๓ ประการก็จึงสำแดงให้เป็นเหตุเป็นกลางทั้งหลายผู้นี้ให้ปรากฏแก่คนทั้งหลายเพื่อตั้งนั้นแล เหตุว่าคนทั้งหลายในโลกนี้เห็ดอันใดบ่ถักสักอัน เหตุว่ามัก
- ๑/๒ ได้ อยากได้ของท่านมาเป็นของตนอยู่ใจไว้ ๆ ก็มี บ่มักให้ท่านแก่แก้วทั้ง ๓ แลมาจากคนขอตั้งนั้นคนทั้งหลายผู้นั้น อุบาทว์มาตั้งงูเห่าตัวฮ้ายนั้นอันบ่สู้กรรมพยำแยงผู้เฝ้าผู้แก่
- ๑/๓ พ่อแม่พี่น้องหญิงชาย เหตุตั้งนั้นพระอริยมตไทยเจ้าจึงกล่าวบอกแก่เทวบุตรเจ้าทั้งหลายอันมาอยู่คอยนั้นว่าท่านจึงหลิงเมืองภายหลังว่าตั้งนั้นแล จักดูนั้นยังมีเทวบุตร ๒ ตนอยู่
- ๑/๔ รักษาอาณาเขตเมืองวิเทรราชแล เจ้า ๒ ก็มาหลิงดูยังคนทั้งหลายอันมาอยู่ในอาณารัฐวิเทรราชเมืองอันนั้นก็บังเกิดมีหัวใจอันบาปหนาหากรรมมากนักก็ลวดแต่งแปลงให้เขาอีต
- ๒/๑ .....ต่าง ๆ เพื่อตั้งนั้น พญาอัน... เจ้าฟ้าจึงให้ท้าวจตุโลกบาลผู้ยืนออกให้ลงมาเลียบดูคนด้วยคำ ว่า ตั้งนี้ ท่านจงเอาคนผู้บาปหนาหากรรมคือว่า
- ๒/๒ ผู้กระทำบาป ๕ ประการใส่ตัวเขานั้นให้ออกเสียให้เขาไปตามวิบากแห่งเขานั้นเทอญ ท่อวันไว้แต่ผู้ใจบุญแลมีใจศรัทธาอันเที่ยงบ่สู้ตัวฮ้างนั้นจึงไว้ให้ตามบุญสิ้นเขตอายุ
- ๒/๓ แห่งเขานั้นเทอญ บัดนี้คนทั้งหลายผู้ใดเป็นพยาธิแลตายก็มี เสือกิน ชีเข็บขบก็มี ขึ้นต้นไม้ตกตายก็มี เจือกินตายก็มี คนทั้งหลายผู้นี้เฝ้าได้แต่งได้แปลงให้แก่เขาแล อันนี้ก็หาก
- ๒/๔ แม่นเทวดาเจ้าทั้งหลายหากสัญญาให้สู้ก่อนแล ในปีฮวยเส็ดนั้นไปหน้า ข้าวน้ำดีเท่าว่าคนทั้งหลายจักตายด้วยไฟนั้นก็มี อัน ๑ พิษะข้าวกล้าตีมากนัก ท่อว่าเป็นเม็ดมากหลายคนทั้งหลายตายอยาก

ลานที่ ๑๗

- ๑/๑ (ใบลานชำรุด) เป็นพยาธิฮ้าย พลอยรักษาชีวิตแห่งเขา กว่าตายว่าผีพ่อผีแม่อยากกินงัวกินควายว่าตั้งนั้น เขาก็ฆ่าสัตว์ผู้นั้นมาฆ่าเลี้ยงชีวิตทั้งมวลก็จึงว่าดีแท้ มีอายุหมั้นยืนว่าตั้งนั้น
- ๑/๒ อันนี้ก็เป็นกรรมอันสิ้นอายุแห่งเขาด้วยภาวะอันกล้าแข่งว่าคำชูชีวิตด้วยจิตฮ้ายกว่าบอบแลเวรผู้ นั้น ก็มาเป็นอันตอบให้เขาตายง่ายเพื่อตั้งนั้นแล เมื่อนั้นพญาอินทร์ได้ยินคำผู้นั้น
- ๑/๓ ก็เห็นอันสังเวชหัวใจมากนัก สกโก อันว่าพญาอินทร์ วตวา กล่าวว่่าตั้งนี้ ดูราเจ้าเฮาจักกระทำดังรือให้เขานี้จา เมื่อนั้นท้าวจตุโลกบาลจึงกล่าวว่่าข้าแต่มหาราชเจ้า ใ้ดี
- ๑/๔ แท้เท่าควรกระทำบุญให้ท่านรักษาศีลฟังธรรมแลกรรมพยำแยงแก้วทั้ง ๓ ประการเอาเป็นแก่นเป็นสารก็จึงดีชะแล กระทำบุญนี้มีผลยิ่งนัก อันควรแก่ภอยภัยพยาธิทั้งมวลหลายประการ
- ๒/๑ เขามากนักแล เหตุตั้งนั้นสัตว์แลคนทั้งหลายจึงฮีบช่วยกันกระทำบุญรักษาศีลฟังธรรมแล้วอุทิศน้ำส่งไปถวายสมภารเทวดาเจ้าทั้งหลายเทอญ เมื่อนั้นพญาอินทร์ก็ถามท้าวจตุโลกบาลทั้ง ๔ อันอยู่หน้าวันออกนั้นว่าเหตุตั้งรือจา
- ๒/๒ สัตว์แลคนทั้งหลายอันอยู่ในชุมพูที่บั้นนี้แล มาจิบหายตายมากนั้นจา ว่าฉันนี้ ที่นั้นโลกบาลทั้ง ๔ จึงกล่าวว่่า ข้าแต่มหาราชเจ้า อันว่าสัตว์แลคนทั้งหลายอันอยู่ในชุมพูที่บั้นนี้แล

- ๒/๓ ตายไปมากนักดังนั้นใฝ่กับแต่แปลงให้แก่เขาแลเหตุวิบากเขาหากมาแต่แปลงให้แก่เขาเองด้วย
เหตุว่าคนทั้งหลายนี้มาประมาทคุณแก้วทั้ง ๓ ย่อมมากระทำกรรมอันบ่ชอบธรรมคำ
- ๒/๔ สอนแห่งพระพุทธเจ้านั้นแล อันหนึ่งหาสิ่งจวจาอันเที่ยงบ่ได้กระทำแล ก็บ่สู้กระทำบุญให้ทาน
รักษาศีลฟังธรรมก็กระทำบาปกรรมให้บังเกิดโทษ ๕ ประการอยู่ใจไว้ ๆ แลเชื่อถือมิจฉาภิฐิมาก

ลานที่ ๑๘

- ๑/๑ อันมันผู้นั้นบ่เชื่อใส่ในธรรมคำสอนผู้ว่าตั่วะตาย ว่าดั่งนั้นเขาทั้งหลายฝูงมี ๓๗ คนนั้นก็ตายซ้ำ
หมดเสียงบ่หลอสะกคนก็มีหิ้นแล เหตุนี้ท่านานธรรมอันนี้คั้นว่าใฝ่เชื่อดั่งนั้นเทวดาทั้งหลายอันอยู่
ในอากาศ
- ๑/๒ กลางหาบทั้งมวลผีเห็นหากจักมากระทำฮ้ายให้แก่คนฝูงอันบ่เชื่อท่านานธรรมอันนี้คั้นบุคคลผู้ใดบ่
เชื่อดั่งนั้นเทวดาทั้งหลายหมู่ ๑ มี ๑๖ ตนก็ลงมาหลิงดูโลกบัดนี้พลอยเล่า
- ๑/๓ ยังมีดอยลูกหนึ่ง ชื่อว่าดอยพอลาง เทวดาทั้งหลายฝูงนั้นก็ตั้งอยู่รักษาดอยที่นั้นดั่งเก่าแล ผู้ใดได้แต่้ม
ได้เขียนธรรมดวงนี้ก็จักพ้นจากโภภะภัยสิบประการแท้จริงแล คั้นว่าบุคคล
- ๑/๔ ผู้ใดได้ยินแล้วพลอยบ่เชื่อใส่ดั่งนั้น บุคคลผู้นั้นก็ได้ชื่อว่าคนหินทุพพาลาหาบได้แล บ่ท้อแต่นั้นมันก็
จิบหายไปนชาตินี้แล ชาตินี้เป็นดั่งกล่าวแล้ว แต่ภายหลังนั้นก็มี
- ๒/๑ ต่าง ๆ เป็นดั่งพระพุทธเจ้าหากเทศนาสั่งสอนไว้แก่คนแลเทวดาเจ้าทั้งหลายหลิงเห็นในเขตขงกง
เมืองทั้งมวลเมื่อกลางคืนได้สับโยชนะ ไปภายหน้าจักเป็นดี มีสุขสวัสดิ์สะหน้อยหนึ่งแลยัง
- ๒/๒ มีอุบาทรบ่อย่าชะแล บัดนี้ท้าวจตุโลกบาลตนอยู่หนเหนืออันจึงไปกล่าวแก่เทวดาตนอยู่ดอยชาย
ทวยนั้นว่าเจ้าจงฮีบไปบอกชาวแกไทฮีบกระทำบุญเทียวเทอญ
- ๒/๓ อันใดจักเป็นบาปเป็นเวรอย่าได้กระทำเทอญ เคราะห์ใหญ่สับประการเป็นดั่งกล่าวมาแล้ว แต่
ภายหลังนั้นก็จักมาปรากฏแก่คนแลเทวดาอันจักมาภายหน้าบ่สงสัย บัดนี้ท่านได้ไป
- ๒/๔ เห็นท่านานธรรมพระพุทธเจ้าอันมีในหินจารึกลูกนั้นยังมีเถรตน ๑ ชื่อว่า**พระทอน**นั้น ท่านก็มาแก่
คนทั้งหลายฝูงนั้นอันบ่เชื่อนั้นยังมีขุนหื้อ ผู้ ๑ เป็นเค้ามันก็จ้างมาแล้วเจ้าฟ้าวองจึงใส่ชื่อมันเป็น
หมอชื่อฟ้า

ลานที่ ๑๙

- ๑/๑ (ใบลานชำระ) ผู้แก่พ่อแม่พี่น้องครูบาอาจารย์นั้นแล เหตุดั่งนั้นคนทั้งหลายในโลกนี้ก็เที่ยงว่าจักจิบ
หายตายไปเสียงบ่อย่าชะแล ๓ บ้านก็จักมีแต่ ๓ เหยียน ก็เท่ายังหลอแต่ ๖ คนชะแล คั้นว่ากล่าวท้อ
นั้นแล้วเทวดา
- ๑/๒ ตนนั้นก็หายไปหิ้นแล คำอันนี้จาด้วยคนทั้งหลายฝูงบ่เชื่อธรรมคำสอนแห่งพระพุทธเจ้าทั้ง ๒
พระองค์หากทำนวยทวยไว้กับโลกให้สอนคนแลสัตว์ทั้งหลายให้ฮีบเอากันกระทำบุญให้ทาน

- ๑/๓ รักษาศีลพึงธรรมเมตตาทาภาวนาทุกค่ำเช้าวันคืนค่อยอุตสาหะกระทำเพียรอย่าคร้าน ที่จักได้เกิดมาเป็น
คนนี้แสนน่ายกยิ่งนัก จึงได้มาเกิดให้ค่อยชักชวนกันกระทำบุญให้คำชูตัวไปเบื้อง
- ๑/๔ หน້ออย่าขาดอย่าได้ประมาทกองบุญทุกคน ทุกคน เทอญ ก็เที่ยงว่าจักได้พ้นจากโภภภัยเคราะห์
ใหญ่ ๑๐ ประการอันยังกำหนดคตหมายมาภายหน้านี้บ่อย่าชะแล กรียาอันกล่าวแก้ไขยังธรรม
เทศนาจาห้องตำ
- ๒/๑ แลยังมีมหาเถรเจ้าตน ๑ ชื่อว่า ภูมณิพาน ได้เห็นตำนานธรรมอันนี้ท่านก็จักกระทำบุญอุทิศาบุญ
อันนั้นให้ไปแลมสมภารเทวองค์ใด ตำนานธรรมอันนี้มาไว้กับศาสนาให้คนทั้งหลายมีชื่อปรากฏ
๒/๒ แลเทวดาตนนั้นก็ลงมาเมืองคนนี้ บอกให้คนทั้งหลายกระทำบุญให้ทานรักษาศีลพึงธรรมนั้นแล
เทวดาตนนั้นก็นุ่งขาบคำทั้งมวลก็ลงอยู่เหนืออากาศกลางหาวเมื่อคนทั้งหลายก็เห็นมา
๒/๓ สาธุการมากนักรยังมีขุนเถ้าห้อมผู้ ๑ ชื่อว่า แควนแถมสุว่าดั่งนั้นมันผู้นั้นก็มากล่าวว่าคนทั้งหลายใน
โลกนี้การอันฮ้ายก็จักเกิดมีมากหาประมาณบ่ได้ เหตุว่าคนทั้งหลายบ่กระทำ
๒/๔ รักษาศีลพึงธรรมแลบ่ชู้จักให้ทาน บัจจยถาดทั้ง ๔ อันมีข้าวน้ำโภชนะอาหารเป็นต้นชะแล คน
ทั้งหลายอันประกอบไปด้วยมัจฉริยธรรมคำถิ่นถ้ำข้าวของบ่ชู้ให้ทาน อัน ๑ บ่ชู้กรรมพยำแยงผู้

ลานที่ ๒๐

- ๑/๑ (ใบลานเปล่า)
- ๑/๒ (ใบลานเปล่า)
- ๑/๓ (ใบลานเปล่า)
- ๑/๔ (ใบลานเปล่า)
- ๒/๑ ไผ่ก็รักษาตัวไฟตัวมันให้ดีเทอญ เหตุตั้งนั้นคนทั้งหลายในโลกนี้เทียบย่อมประกอบไปด้วยโลก
ตัณหาเป็นอันมากหากมาค้อมงำหัวใจอันเป็นถ้อยมกใส่หนี่ที่โทษแก่ท่านผู้อื่นแลฝูงมกโลกเอาข้าว
ของท่านผู้อื่น
- ๒/๒ อันท่านกระทำคุณให้แก่ตนพลอยเล่ามาบ่ชู้คุณท่านนั้นเขาทั้งหลายฝูงนั้นคันตายก็ได้ไปใหม่ใน
อบายนรกพุนแล คั้นว่าพ้นจากนรกออกมาแล้วก็ได้มาเกิดเป็นคนอายุก็สั้น
- ๒/๓ พลันตายายเกิดได้ ๙ ปีตายก็มี ฝูงใจบาปนั้นเกิดมามีอายุพอ ๑๐ ปี ใหญ่มาที่ชู้กินทานก็พ้นจาก
เวทนาการมวิบากก็เป็นอันยากนักหนาแล เหตุตั้งนั้นคนทั้งหลายฝูงใจ
- ๒/๔ บาปนั้น มีหลายได้เสวยกรรมวิบากนั้นก็พ้นแล้วเสวยบุญนั้นแล คนทั้งหลายฝูงใจบุญนั้นคันเขาตาย
แล้วก็ได้เมื่อเกิด

ลานที่ ๒๑

- ๑/๑ คนทั้งหลายฝูงใจบาปแลมกโลกเอาข้าวของแห่งท่านอันท่านกระทำคุณให้แก่ตน ๆ เล่าพลอยบู้จักคุณท่านนั้น คนทั้งหลายฝูงนั้นก็ยอมจิบหายตายไปด้วยภัยเคราะห์ใหญ่ทั้งหลาย ๑๐ ประการในโลกนี้แท้ก็มีแล
- ๑/๒ ดูราคนทั้งหลายฝูงเป็นท้าวพญาเสนาอำมาตย์ก็ตีก็พ่อค้าแลพ่อเฮือนก็ดี คนทั้งหลายผู้น้อยผู้ใหญ่หญิงชายฝูงใดได้กระทำบาปกรรมมากนักอันบู้จักบุญจักคุณแก้ว ๓ ประการ
- ๑/๓ ดั่งนั้น ก็จักตายด้วยเคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการ ฝูงนี้แล คั้นว่าเขาตายไปก็บ่พ้นจากเงื้อมมือแห่งพญายมพิบาลทั้ง ๔ แล บ่ให้พิจารณาถึงบาปบุญ
- ๑/๔ คุณแลโทษสักอันเล่าพญายมราชเจ้าทั้งหลายจักใส่ทัณฑ์กรรมอันหนักอันใหญ่ตามโทษแห่งเขาก่อนบุคคลหญิงชายทั้งหลายฝูงใดมีใจอันหลีกเว้นจากบาปจากกรรม เทียนยอมกระทำบุญให้
- ๒/๑ มีศรัทธาเป็นอันหมั่นอันเที่ยง ย่อมให้ท่านรักษาศีลฟังธรรมคำสอนอันพระพุทธเจ้าหากเทศนาไว้ ดั่งนั้นก็พ้นจากทุกขวัณษาชั่วหน้าแท้ดีหลีแล บุคคลหญิงชายทั้งหลายฝูงใดปละเสียดมิจฉาธิฐิกระทำแลกระทำยังบาป
- ๒/๒ นั้นคั้นว่าตายแล้วได้ไปไหม้ในนรกบ่หลอจักคนแล คั้นว่าพ้นจากนรกแล้วก็จักได้มาเกิดเป็นสัตว์เดียดรณ คือว่าเกิดเป็นช้าง เป็นม้า เป็นงัว เป็นควาย เป็นเป็ดเป็นไก่เป็นหมูเป็นหมา
- ๒/๓ นั้นชูตัวสัตว์หันแล บู้พ้นจากอันเป็น...(ชำระ)... นานได้ ๕ ฮ้อยชาติคู่ชูตัวสัตว์ก็จึงพ้นจากอันเป็นสัตว์ก็จึงได้เกิดมาเป็นคนมีองคะเนื้อตนพร้อมบริสุทธ์นั้นแล มีอายุก็สั้นพลัน
- ๒/๔ ตายง่ายนั้น ลางคาบเกิดมาในท้องแม่บ่ทันออกมาตายในท้องก็มี ลางคาบเกิดมาได้วัน ๑ ๒ วันตายก็มี เพื่อดั่งนั้น ดูราหญิงชายทั้งหลายได้เกิดเป็นนี้ก็ยากนักที่จักได้เกิดแท้แล คั้นว่าเกิดมาเป็นคนแล้ว

ลานที่ ๒๒

- ๑/๑ นานธรรมอันพระพุทธเจ้าทั้ง ๒ พระองค์หากแบ่งไว้ให้ปรากฏมาเมืองมิถิลานครให้คัมภรพยำแยงอุปัฐฐากรักษา นิภูฐิตา ก็จบธรรมเทศนาบรรพวรรณ์ครแล้วเท่านี้ก่อนแล
- ๑/๒ ลินาแล้วยามแลงค้ายค่ำแล แล้วในเดือน ๘ ออกใหม่ ๘ ค่ำ วันพฤหัสบดีเป็นวันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๘ พ.ศ. ๒๔๗๗ พุ้นแล เณรแก้วได้เขียนไว้ให้แม่อกบุชาไว้ในย่าวเฮือน ขอให้ได้บุญ
- ๑/๓ มาก ๆ แต่ถ้อน ขอไปฮอดพระบิดาและพระมารดาของเณรแก้ว ขอให้กายหายบาปแลกรรมเวรแต่ถ้อน นัย ๑ ขอให้ได้ถึงสุข ๓ ประการมีนिरพานเป็นที่แล้ว ขอให้ส่วนบุญอันนี้แผ่ผายไปค้าไปชูพ่อแม่พี่
- ๑/๔ .... (ชำระ)... ปูย่าตานายฝูงล้มหายตายไปสู่หม้อนรกพุ้นก็ให้ขึ้นสู่ชั้นฟ้า จากุมพุ้นเทอญ ตัวผู้ข้าขอให้ถึงนिरพานแต่ก็ข้าเทอญ ทุกข์ อนิจจ อนตตา ขอให้มัมทุกข์ในวิภูฏสงสารนี้แต่ก็ข้าเทอญ นัยหนึ่ง

- ๒/๑ ....(ชำรุด)....เห็นหน้าเจ้าพระอรียเมตโตโย บ่อนพื้นสีมาตรัสรู้ปางเมื่อพื้นสีเกิดมาภายหน้าพ้นแล
 นัย ๑ ขอให้ตัวผู้เข้าจี้อชาติได้ทุกชาติ ๆ ก็ข้าเทอญ แม่นโภยภัยพยาธิฮ้ายขอให้เว้นหลีกไกล
- ๒/๒ นัยหนึ่ง คั้นว่าบาปกรรมมีขอให้หายเสียเสีย ผุงหมุโภยภัยฮ้ายเคราะห์ใหญ่ ๑๐ ประการขอย่า
 ให้มาเบียดเบียนเผื่อข้า แม่นว่าเกิดชาติใดขอให้พบแต่ศีลแต่ทานอยู่ใจไว้ ๆ ก็ข้าเทอญ แม่นพ่อแม่พี่
 น้องได้กระทำ
- ๒/๓ บาปมาแต่น้อยขอให้หายบาปแลกรรมทุกตนทุกคนก็ข้าเทอญ แม่นตัวผู้เข้าได้กระทำปาณาติบาตมา
 แต่น้อย ๆ ขอให้กลับหายเสีย ขอให้ได้ถึงนिरพานเป็นที่แล้ว ขอให้ถือศีลถือธรรม
- ๒/๔ อย่าได้ขาดอย่าได้ประมาทเทอญ นิพพาน ปจฺจโย โหตุ ที่วัดบ้านเชียงพังลงมาตามวัดวันที่เณรแก้ว
 ได้เขียนหนังสือหินแตก

ฉบับที่ ๕

หนังสือพญาอินทร์

วัดใต้สูงยาง บ้านสูงยาง ตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ถาน ๑

- ๑/๑ หนังสือพญาอินทร์แล ฯ พุทธสังกาศราชาได้ ๒ พัน ๔ ฮ้อย พระวัสสา ปลายตั้งแต่
- ๑/๒ ปิวอก ตำราใบนี้ไว้ในเดือนเจียงไป
- ๑/๓ เถิงเดือน ๕ เป็นอันจักเกิดความตายจักได้พลัด
- ๑/๔ พรากจากกันจักเกิดไฟไหม้เรือนทุกประเทศบ้านเมือง ความทุกข์จัก
- ๒/๑ มาภายหน้านี้บ่อย่าชะแล จักเกิดเป็นโจรขโมยในปี่ชวดต่อกัน
- ๒/๒ จักเกิดความตายแลหนักหนาคนทั้งหลายอย่าได้เห็นแก่เงินทองสิ่งของ
- ๒/๓ จักจิบหายแล จอมผาสาทยังสี่ฮ้อยไปทั่วทิศาทั้งมวล
- ๒/๔ สมณพราหมณ์ผู้มีบุญแลคนทั้งหลายจงชักชวนกันกระทำบุญให้ทานรักษาศีล

ถาน ๒

- ๑/๑ ภาวนาให้กรรมพยำแยงผู้เฒ่าผู้แก่พ่อแม่แก่กว่าตนพญาอินทา
- ๑/๒ ธิราชเจ้าฟ้าจักลงมาเยี่ยมดูบ้านเมืองมนุษย์โลกเมือง
- ๑/๓ คน ทุกบ้านเมืองว่าเห็นหนังสืออยู่ในเฮือนผู้ใดผู้นั้นจักมีอายุ
- ๑/๔ ยาวได้ฮ้อยปีแลจักมีลาภะสักการะไปทุกวันแล อย่าได้กระทำบาปเทอญ
- ๒/๑ พญาอินทาธิราชเจ้าจักลงมาเยี่ยมดูคนใจบาปใจบุญ อันว่าบุคคละ
- ๒/๒ ผู้ใดเขียนหนังสือใบนี้ไปบอกทุกแห่งเทอญคั้น
- ๒/๓ ผู้ใดบ่เชื่อจักตายกว่าล้านกว่าแสนกว่า ๔ หมื่นพันคนหั้น

ลานที่ ๓

- ๑/๑ แล ตั้งแต่เดือนอ้ายไปถึงปีชวดหนังสือใบนี้ให้ไว้ทุกเดือนทอญ พญาอินทา
 ๑/๒ เจ้าฟ้าจักลงมาเยี่ยมดูหนังสือใบนี้คิดว่าเดือนใดบ่มีตั้งนั้น
 ๑/๓ จักเป็นคนตายต่าง ๆ จักฮากเลือดตายไปแล บุคคลละผู้ใดผู้แล้ว
 ๒/๑ ให้บอกกันไปทอญ ผู้นั้นจักมีอายุหมั้นยืนยาวทันได้เห็นหน้าเจ้าผู้มี
 ๒/๒ บุญแล อย่าได้กระทำบาปทอญ จงชักชวนกันรักษาศีลภาวนา
 ๒/๓ ชุคนทอญ ให้ภาวนา สุขุ พล ไหว้พระอินทร์แล อีอารน อารหิ

ลานที่ ๔

- ๑/๑ กุสลา ธมมา สมมา สมพุทฺโธ ทุสนโส นโมพุทฺธาย ภาวนานี้คืนัก
 ๑/๒ ตำนาน ตูราสัปปุริสาทั้งหลาย ทั้งหญิงชายแลนักปราชญ์จงตั้งยังหูทั้ง
 ๑/๓ สองฟังยังพุทธธรรมตำนานนิทานพญาอินทาทิราชเจ้าเออลงมาบอกให้
 ๒/๑ คนทั้งหลายให้รู้ทั่วแผ่นดินทั้งแล้วให้ฮิบกระทำบุญรักษาศีลฟังธรรมให้ครบ
 ๒/๒ ยำแยงผู้เฒ่าผู้แก่พ่อแม่ครูบาอาจารย์ทอญ บุคคลละผู้ใดยังได้อยาก
 ๒/๓ เห็นหน้าผู้มีบุญให้เขียนหนังสือตำนานนี้ไว้กับเดือนชุคนทอญ กูอินทาลงไปบ่เห็น

ลานที่ ๕

- ๑/๑ หนังสือนี้ออยู่ในเดือนผู้ใดจักได้เอาผู้ชื่อนั้นฮากเลือดตายยามนั้น ผู้ใดยังเชื่อใส่บุคคลผู้ชื่อนั้นจักมี
 ๑/๒ อายุยืนทันเห็นหน้าเจ้าผู้มีบุญบ่อย่าชะแล ในเมื่อเดือน ๕ ออก ๕ คำ ตนกูอินทา
 ๑/๓ จักมาค้นบ่เห็นหนังสืออันนี้ในเดือนผู้ใดตั้งนั้นจักให้เขาทั้งหลายผู้ชื่อนั้นฮากเลือด
 ๒/๑ ตายยามนั้นชะแล ผู้ใดได้เห็นหนังสืออันนี้ให้บอกกันทอญ อัน ๑ อย่าข่มเหง
 ๒/๒ เอาของเขาแห่งท่าน ให้อยู่ในศีลแลธรรมให้มีสัจจะอย่าตีเตียน
 ๒/๓ ผู้เฒ่าผู้แก่พ่อแม่ครูบาอาจารย์บุคคลผู้ใดบ่ฟังคำกูอินทาเอา

ลานที่ ๖

- ๑/๑ หนังสืออันนี้ลงมาบอกไว้ สู้จักฮากเลือดตายด้วยล้านด้วยแสนด้วยหมื่น
 ๑/๒ พันคนในปีกุนเดือนออก ๘ คำ เจ้าตนบุญจักเกิดมาเล็ก
 ๑/๓ ศาสนาชะแล ให้ฮิบกระทำบุญให้ท่านฮักศีลภาวนาชุคนทอญ หนังสืออันนี้
 ๒/๑ พญาอินทาทิราชเจ้าฟ้าเขียนใส่ใบลานคำแล้วป้อนลงมาแต่เมือง
 ๒/๒ ฟ้ามาให้แก่คนทั้งหลายให้ฮิบกระทำบุญ พวกเขารักษาศีล ๕ ศีล ๘
 ๒/๓ ให้เขียนหนังสืออันนี้ไว้ในเดือนชุคนทอญ ก็หากจักดีหนักหนาให้ภาวนา

ลานที่ ๗

- ๑/๑ ในเดือนจกัพันจากโภยภัยอนตายทั้งมวลแล พระพุทธเจ้าเฝ้าพานไปได้ ๕ อ้อย
 ๑/๒ ปี หานางภิกษุณีไปได้ ๒ พันปีหาอรหันตาบได้แล ได้ ๒ พัน ปีปลาย
 ๑/๓ พญาธรรมิกราชเจ้าเกิดมาเลิกพระศาสนาพระพุทธเจ้า
 ๒/๑ ในเขต ๓ พันวัสสา ผู้มีปัญญาฉลาดสร้างสมภารก็ให้สร้างพระพุทธรูปสร้างพระเจดีย์ปลูกไม้
 ๒/๒ ศรีมหาโพธิ์ให้สร้างโบสถ์ แลพระธรรมอันเป็นคำสอนแห่งพระพุทธเจ้า
 ๒/๓ ไว้เพื่อเติมพระพุทธศาสนาเพื่อให้ได้สั่งสอนกุลบุตรไปภายหน้าก็มีผลลาอนิสงสา

ลานที่ ๘

- ๑/๑ มากบ่อจกัพรรณานับได้ก็จักพาเอาบุคคลผู้ขึ้นไปสู่สวรรค์แลพระนิพพานได้ตั้ง
 ๑/๒ คำปรารณาแท้ดีหลีแล อัน ๑ ไปภายหน้าคนทั้งหลายเทียนยอมจักฆ่าฟันกัน
 ๑/๓ ตายเอาข้าวของราชสมบัติแห่งกันแล เขตแดนไสนาแห่งกันเพราะตัญหา
 ๑/๔ อวิชามากังบังเพราะกลืนหอมมีรสแลระคะมากนัก เพราะเทวดาเข้าบันดลใจนั้น
 ๒/๑ แลในเมื่อศาสนาได้ ๒ พันปลาย ในปีมะเมียมะแมวอกระกาจ
 ๒/๒ กุนชวดฉลูใน ๘ ปีนี้ ให้ฮีบพากันกระทำบุญให้ทานรักษาศีลภาวนา
 ๒/๓ ให้เชื่อเทอญ ในปีกุนนั้นแผ่นดินจักไหว ๗ วันที่ ๑ จักฮ้อง
 ๒/๔ ดังข้างฮ้องที่ ๑ คนทั้งหลายจักฮ้องให้ไปมาทั่วแผ่นดินทั้งมวลแล ยามนั้นผี

ลานที่ ๙

- ๑/๑ เสื่อเชื้อยักข์ทั้งหลายจักออกมากินคนผู้หาศีลหาธรรมบได้คนผู้ใดมักตัวะมัก
 ๑/๒ ล่ายมักฆ่าสัตว์ตัวใหญ่ตัวน้อยมักกินเหล้าแลลักเอาของท่านแล
 ๑/๓ มักสับส่อนั้นแล ผู้ใดบ่ฟังคำกูอินทาท่าฝักกินเสียให้หมด
 ๑/๔ แลให้เขียนหนังสืออันนี้ไว้อุปัธยาคนเทอญแล้วให้ภาวนา
 ๒/๑ พระไตรสรณาคมน์ว่า พุทธิ ธมมํ สงฆํ ไปจนหมดพระไตรสรณาคมน์
 ๒/๒ แล้วให้สร้างพระพุทธรูปแลพระธรรมอันเป็นคำสอน
 ๒/๓ ของพระพุทธเจ้า อันว่าสถูปรูปพระเจดีย์ปลูกไม้ศรีมหาโพธิ์
 ๒/๔ สร้างกุฎิวินัยวัดวาอารามเพิ่มเติมพระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้า

ลานที่ ๑๐

- ๑/๑ อันว่าผลบุญนั้นก็บ่อจกัพันบได้ให้พากันให้ทานรักษาศีล ๕ ศีล ๘
 ๑/๒ ชุคนเทอญแล้วให้ภาวนาคาถาอันนี้เทอญ กตทสเจปเตว
 ๑/๓ กนาเสติอุปปทาเล คาถาอันนี้หายโรคภัยทั้งมวล

- ๑/๔ หาทุกข์ไปได้ให้จำเรณูภาวนาชูคนเทอญ กูนี้ชื่อว่าพระญาอินทราตณเป็น
 ๒/๑ อาชญาในชั้นฟ้าดาวดิงसानั้นแล กูหากเอาหนังสือลงมาบอกไว้แล้วแต่ในเดือน
 ๒/๒ คือว่าตนกูจักลงมาเอาเพศเหมือนพญากัสสปธิดาชนั้นแลจงเชื่อ
 ๒/๓ แท้เทอญอยู่วันตบที่วแห่งก็จักบังเกิดแล้ง ข้าวจักแพง อัน ๑
 ๒/๔ แก้วแหวนเงินคำจกเป็นหอกดาบไม้หลาวแหลมแลพยาธิโภยภัยอนตาย

ถานที่ ๑๑

- ๑/๑ คนทั้งหลายจักเกิดมีแก่คนทั้งหลายชะแลให้ฮีบกระทำบุญให้ทานรักษาศีลภาวนาชูคนเทอญก็จึง
 ๑/๒ พันจากคำทุกข์ชะแลพระสังฆเจ้าก็ให้เขียนไว้ทุกอารามเทอญแล้วให้ภาวนา
 ๑/๓ คาถาอันนี้เทอญ คันทเวณปสสนร์ บทนี้ฮ้ำเพ็งเถิงคุณพญามิกราชเจ้าแล
 ๑/๔ พุทธิ ยุคะมะเหลสิ รตตรตตมะระวณททิสสาทุมปตรินสิรัตนทแล พุเตติ
 ๒/๑ ตถถวโกโส วจสิติ บทนี้มีหายักษ์ตัวชื่อว่าระมันเทียรยอมไปเยี่ยมคูชูเฮือนให้
 ๒/๒ เป็นอนตายโภยภัยทุกข์ยากแก่คนทั้งหลายแล ให้จำเรณูภาวนาคาถาบท
 ๒/๓ นี้ว่าหรืออตตปป สมปนนา สุขขา ธมมา สมมาหตา สนตุสปปุ
 ๒/๔ ริสาโลก เทวธมมํ ติวุจจเล สนติปุกขา คาถาบทนี้มีหายักษ์ตัวชื่อว่า

ถาน ๑๒

- ๑/๑ โสทะยักซ์มันเทียรยอมให้เป็นเลือดแลลมเออลงต่ำลงแดงตายใช้สา
 ๑/๒ ระบาดตายด้วยพยาธิก็จักเกิดมีมากนั้แล ให้สวาดิยายคาถาบท
 ๑/๓ นี้เทอญ มรสสาจะอะระคุรนมรมาเตธามาสิทธิคุณณน คาถาบทนี้
 ๑/๔ เทอญ มหายักษ์ตัวนี้มันเทียรยอมมาให้ใช้ฮ้อนไขเย็นใช้สารบาดปวดหัวมัวตา
 ๒/๑ ใช้ฮ้อนบถักยาใช้ ๒ ๓ ๔ วันแล้วตายไปให้คนทั้งหลายนั้นนอนหลับเลยตายก็จักมีภายหน้า
 ๒/๒ นี้มีสงสัยแพ้ดีแลให้คนทั้งหลายจำเรณูคาถากระทำนี้เทอญ กุฑุทธิโปจาหาโล วมณฑส
 ๒/๓ หปเลกสกรกขเน โสโต พโหนตุ คาถาบทนี้มีหายักษ์ตัวชื่อพทะ
 ๒/๔ มันเทียรยอมให้คนทั้งหลายตายด้วยพยาธิทั้งหลายอันตายแล ให้สวาดิยายคาถานี้เทอญ ปลูกพุต

ถาน ๑๓

- ๑/๑ ดาวซีโน สพเพ มนุสส มมเวณูโรวินาทาสนติ ยถาปญาพาโต
 ๑/๒ หาโต ตทตทมมจรตติ บทนี้ยักซ์ตัวชื่อว่าसानะยักซ์ตัวมันเทียรยอม
 ๑/๓ สมานยักซ์มันให้คนทั้งหลายฆ่าฟันกันตายเองแลให้สวาดิยายคาถาบทนี้
 ๑/๔ เถิด ว ธมมิพุทธรธมมสงฆ สารนํ ฆสสามิ สนโน วา ปารมํ สุขุขํ นพพนร
 ๒/๑ รสํ สิทธิ อิติปิโส ภค อิติหาระบะธาวิวิทาทาตา กถิ สมมาทิสกกรส

๒/๓ (ใบลานชำระ)

๒/๔ (ใบลานชำระ)

ลาน ๑๗

๑/๑ มหาวนโตะ ไหว้อายุพระองค์แล ผู้ใดจำเรณูชู่เมื่อมีอายุยืนได้เห็น

๑/๒ เจ้าผู้มีบุญอันจักมาภายหน้าแล นโมพุทฺธาย ติภคฺวาน

๑/๓ ธมฺมปุยา สงฺขติ ภคฺวาตินิ ตํ กายเยน วาจา มนสฺสนินิ สพฺพ

๑/๔ ตุมเมอปเตสํ อกนทินมาตุ พุทฺธิตีสานิ พุทฺโธ สพฺพ..

๒/๑ ทสฺสโต เทสิ พุทฺโธ สเพป

๒/๒ (ใบลานชำระ)

๒/๓ (ใบลานชำระ)

๒/๔ (ใบลานชำระ)

ลาน ๑๘

๑/๑ จุฬเจ้าในเมื่อฟ้าดาวติงสาดำนานนิทานนี้ต้นกูอินทาทิราชเอาลงมา

๑/๒ แต่เมื่อฟ้ามาโผดคนทั้งหลายให้พ้นจากโภยภัยอันตรายทั้งมวลแล

๑/๓ หากจักได้เห็นหน้าพญาธรรมิกราชเจ้าตนบุญจักลงมาภายหน้า

๑/๔ นี้บ่สงสัยชะแล กรียาจารย์พุทธตำนานนิทานพญาอินทาทิราชเจ้าเอา

๒/๑ ลงมาบอกให้คนทั้งหลายกระทำให้ทานรักษาศีลภาวนาก็หยุดลงแต่เพียงนี้

๒/๒ บรรบารัณครแล้วท่อนี้ก่อนแล ท่านเอ๋ย ฯ ขอส่วนบุญกัน

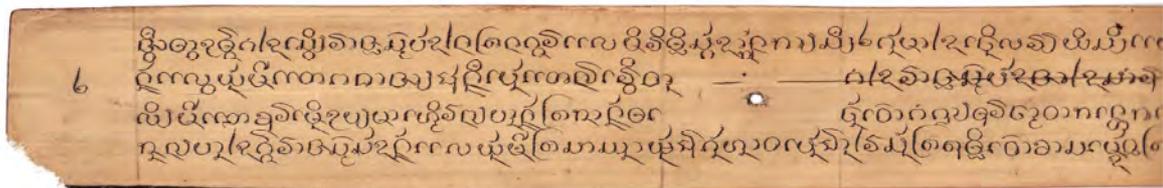
๒/๓ ขอ อนาคต กาล เมื่อหน้าพระบุญมาทำให้โยมพิมแล ฯ บ่มีพญู

ฉบับที่ ๖

พุทธทำนาย

ฉบับวัดชมพู บ้านหนองหินใหญ่ ตำบลหนองหิน อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ลานที่ ๑

- ๑/๑ นโม ฯลฯ ทุสส สมเด็จพระพุทธเจ้าเสด็จไปโปรดสัตว์ในเมืองยวน แล้วสมเด็จพระพุทธเจ้าเสด็จมาถึงสถานแห่งหนึ่ง ยังมีไม้ประดู่ต้นหนึ่งใหญ่ได้ ๙ อุ้ม มีกิ่งใหญ่ ๔ กิ่ง ยังมีกิ่งน้อยได้แสนกิ่ง ยังมีใบแกใบอ่อน
- ๑/๒ ได้ ๘ ล้าน ใบแล ต้นประดู่ต้นนี้อยูริมชายเขา แลพระพุทธเจ้าเสด็จเข้ามาอาศัยใต้ต้นประดู่ต้นนั้นแล้วยังมีมือแลงแมงกู่บิน วู่วอนมาเอาโกสรดอกประดู่ต้นนั้นแล สมเด็จพระ
- ๑/๓ พระพุทธเจ้าเสด็จเยี่ยมพระโอรชฐ์แก่พระอานนท จึ่งกล่าวทูลถามว่า ภนเต ภควา ข้าแต่พระพุทธเจ้า จิงตรัสพระสัทธรรมเทศนาว่า อานนท ดูกรพระอานนท ในสถานที่นี้นานไปเมื่อ
- ๑/๔ หน้าจะมีนิกปราษฎจะบังเกิด มีเมื่อสมเด็จพระพุทธเจ้าเสด็จไปโปรดในเมืองยวนแล้วพระองค์จิงตรัสพระธรรมเทศนา แลแลยังมีพญาผู้หนึ่ง ชื่อว่า วิกุลพราหมณ์ นี้ก็ มีใจเลื่อมใสศรัทธาก้เอาลูกสมอมถาถวายแก่พระ
- ๒/๑ พุทธเจ้า ๗ ใบ แล้วพระพุทธเจ้าจิงเข้าไปที่เขอันหนึ่งแล้วยังมีต้นตะเคียนใหญ่อันหนึ่ง พระอานนทจิงเอาหนึ่งจำมะชันปูลงให้พระพุทธเจ้านั่งฉันลูกสมอในสถานทีนั้น แล้วสมเด็จพระพุทธเจ้าก็จิงทอดพระเนตรเห็นยัง
- ๒/๒ ลิงแลตะกวดกับนกยางแลสนต้นหนึ่ง แล้วพระพุทธเจ้าจิงเยี่ยมพระโอรชฐ์แก่พระอานนท จิงกล่าวทูลถามว่า ภนเต ภควา ข้าแต่พระพุทธิเจ้าตรัสพระธรรมเทศนาว่า อานนท
- ๒/๓ ดูกรพระอานนท มาพระตถาคตจะพรรณนาให้ฟัง ทั้งพระอรหันตาแลพระสงฆ์ทั้งหลายได้ฟังพระพุทธเจ้าทำนายไว้วันประหัส เดือน ๓ แรม ๕ ค่ำ เพลาบ่ายสองชั้นสาย ปีเถาะ แล้วพระพุทธเจ้า

๒/๔ จิตรัสว่าสถานที่นั้นน่าไปจะเป็นเมืองอันล้ำเลิศประเสริฐกว่าเมืองทั้งปวงแล จะมีปัญญาเหตุว่า ตะกวดมี ๒ ลิ่น แลคนมีजारจามีเที่ยงจริงแล ในสถานที่นี้แต่ก่อนนั้นยังมีพระมหากษัตริย์องค์หนึ่ง ทรงพระนามกร

ลานที่ ๒

- ๑/๑ ชื่อว่า พระรามมูลทั้งหลาย ครองพระนครอันใหญ่ ครั้นสิ้นบุญพระรามมูลทั้งหลายนั้นแล้วนี้ก็สูญไป เถิงร้อยสามปีแลเมื่อพระตถาคตเสด็จล่วงเข้าสู่รีพพานนั้นได้เจ็ดสิบพระวัสสา แลเมืองอันนั้นจะ ได้ชื่อว่าศรีอยุธยา
- ๑/๒ เหตุว่าพระเจ้าฉันทสมอนั้นเป็นยา เรียกว่า กรุงศรีอยุธยา แลจะถวายดอกไม้เงินทองแก่เมืองหงสาวดี ครั้นได้พบวัสสานั้นแล แต่นั้นมาดอกไม้เงินทองมิขึ้นแก่เมืองหงสาวดี
- ๑/๓ เป็นเมืองเอกแล ครั้นสิ้นบุญพระรามมูลพระรามมูลเทพแล้ว ยังมีพระมหากษัตริย์องค์หนึ่งทรงพระ นามกรชื่อว่า ท้าวอัภัยทศราช แลก็เสวยราชสมบัติมาช้านาน
- ๑/๔ ครั้นสิ้นบุญท้าวอัภัยทศราชนั้นแล้ว ยังมีพระมหากษัตริย์องค์หนึ่งทรงพระนามชื่อว่า พระกายราช ก็ได้เสวยราชสมบัติได้ ๑๐๐ ปีแล ครั้นสิ้นบุญพระกายราชนั้นแล้ว ยังมีพระมหากษัตริย์องค์หนึ่ง ทรงพระนามกร
- ๒/๑ ชื่อว่าท้าวอุทอง ก็ได้เสวยราชสมบัติในพระนครแลมีฤทธิศกดาอาณุภาพสืบ ๆ กันมาได้ถึง ๙๒๘ องค์ ได้เสวยราชสมบัติในเมืองศรีอยุธยาแล้ว ครั้นสิ้นบุญกษัตริย์ ๙๒๘ พระองค์
- ๒/๒ นั้นแล้ว ยังมีแต่กะทาศายผู้หนึ่ง เป็นแต่ผู้อยู่เรือจ้าง ก็ได้ราชสมบัติ ได้บำรุงพระศาสนา พระ ตถาคต แต่นั้นพระมหานามกร พระกษัตริย์...บมีได้
- ๒/๓ เลย มีแต่ขุนเมือง อุปมาเหมือนนายบ้านนั้น พระอนนทเถรเจ้า ก็กล่าวทูลถามว่า ภนเต ภควา ข้า แต่พระพุทธิเจ้า อันว่า จะมีแต่ขุนเมืองอุปมาเหมือน
- ๒/๔ นายบ้านได้ครองราชย์สมบัตินั้นแล ยังมีพระศาสนาอยู่ ครึ่งหน้าจะเป็นอย่างไรพระพุทธิเจ้าข้า สมเด็จพระพุทธิเจ้าจึงตรัสพระสัทธรรมเทศนาว่า ดูก่อนอนนท์ แต่นั้นภายภาคหน้าลูกพระ ตถาคตก็พลอยทำลาย

ลานที่ ๓

- ๑/๑ พระศาสนาพระตถาคตเองแล ขุนเมืองจะล่วงเข้ามาทำลายพระศาสนาด้วยลูกตถาคต แต่นั้นจึงไป ก็ได้เป็นขุนเมืองในหนองโสนนั้นแล ขุนเมืองผู้นั้นจะพลิกแผ่นดินง่าย
- ๑/๒ แลแต่นั้นมาคนทั้งหลายจะลำบากใจ แลด้วยว่าเขมร ยวน แยก ขอม มอญ ลาว ฝรั่ง แจกจีน มีทั้ง ๑๒ ภาษา จะมาขึ้นแก่พญานั้นแล ครั้นสิ้นบุญพญาองค์นั้นแล้ว มีขุนเมืองผู้นั้นก็ได้เสวย
- ๑/๓ ราชสมบัติในเมืองหนองโสน แต่นั้นไปคนทั้งหลายก็จะได้ความยากแค้นมาก ลูกก็จะได้เป็นข้าแม่ แม่ก็จะได้เป็นข้าลูกตน ไม่ก็จะเกิดเป็นเงินเป็นทอง ของหอมจีตเป็นต่าง ๆ แล

- ๑/๔ ครั้งสิ้นบุญขุนเมืองนั้นแล้ว พระพุทธสังกาศล่องไป ๒๐๕๐ ปี ก็จะได้เกิดกุณิณทีหนึ่ง แล พระพุทธเจ้าก็จึงบอกพระศาตาให้เป็นทานว่า นโม สามทีแล้วว่า พุทธ ธรรม สงฆ์ เถิง ทุศุมปิ ตติยมปิ แล้ว
- ๒/๑ ว่า ตถาสุสสุลลทาทาทา โรธสส อออ โสโสโส โนโนโน นโมพุทธานย ยทาภูทโม นนมออ อูอม พระศาตานี้พระพุทธเจ้าให้ภาวนา จะได้พบท่านผู้มีบุญ จะได้พันโยภยอันตรรายทั้งปวง
- ๒/๒ แล้วศาตานี้จะคิดเอาอันใดก็ได้สารพัดจะกล่าว พุทธทำนาย คนคหจะได้นั้นการ ลูกหลานขุนนาง จะต้องพวยเรือ คนทั้งหลายจะร้ายกว่าเสือ แม่ค้าเรือจะได้กินเครื่องของ ผู้ชายจะไปชนชุกใบตาย
- ๒/๓ แม่หญิงจะเป็นหม้ายก็จะมีมาก แม่ค้าวนจะได้ดี เสนามนตรีก็จะพวยเรือกินต่างน้ำ จะไม่ทำก็ตาย ทั้งงัวควายก็ได้ยาก ผู้หญิงจะลำบากเหมือนชาย แม่น้ำจะเดินข้ามง่าย
- ๒/๔ ดาย ถ้วยขามของทั้งหลายก็จักแพง พักแพงก็จักออกไม่ทัน เสือสางก็จะมาเป็นมาบ้าน คนพาลก็จะได้เสียง่าย ผู้ชายชกชนหนีไป ชาวโนก็เป็นชาวนอก ชาวนอกก็เป็นชาวโน ลูกหลานขุนนางจะตกเข็ญใจ คนจัญไรจะได้ดี ผัว

ลานที่ ๔

- ๑/๑ จากลูกเมีย ครั้นว่าจะบวชเป็นชีก็รำคาญ เพราะเกลียดการรำเรียนเขียนอ่าน กวาดวัดสวดมนต์นั้น บ่เป็นผล ทั้งนุ่งห่มเห็นอัประมาณ ทั้งโภชนอาหารก็หายาก ความลำบากยากใจ จะโทษใครโทษแก่ตัวเอง เพราะเป็นนักเลงจึงไม่
- ๑/๒ ดี น้ำเต้าน้อยถอยจวม กระทบก็จะมีเพื่องฟูลอย ผู้ดีจะตกเข็ญใจ คนจัญไรก็จะได้ดี หมาจิกจอกก็จะได้ไปเป็นราชสีห์ แลตั้งแต่นี้ไป คนทั้งหลาย ทั้งหญิงชายก็จะได้ความยากลำบากนักแล เมื่อ
- ๑/๓ พุทธสังกาศได้ ๒๓๗๐ ปีปลาย ยังมีลาวล้านช้างจะเข้ามาเป็นแขกว่ากล่าว จินจามเม็งมอญก็จักเข้ามาอยู่ในเมืองหนองโสนนั้นแลแล้วนานไปยังมี ๗ บ้าน ก็จะมี
- ๑/๔ โหมเข้าได้บ้านหนึ่ง แล้วยังจะมี ๗ เรือน รวมเข้าได้เรือน ๑ แต่นั้นไปนายก็จะมีมากกว่าไพร่แล เพราะว่าคนทั้งหลายหอมเลิงทองเพราะว่าคนทั้งหลายจะเบียดเบียนกันก็จะบอบช้ำ ขุนนางค้ำก็ จะมาตกยากเย็นเข็ญใจ เมื่อพระพุทธ
- ๒/๑ สังกาศได้ ๒๓๘๔ ปีปลาย แล้วหูดาคคนทั้งหลายก็จะมิด ก็มีเห็นใสแจ้ง ดูเข้มก็เท่าเข้ม เพราะว่า ศาสนาล่วงมามาก แลแล้วจึงให้คนใช้มาเจรจา
- ๒/๒ พ่อ รือจะมาขัดกะลูก ฟูกจะเป็นหนาม นางก็จะเป็นหม้ายจะน้อมด้วยมารดาเพราะว่าชาวนอกจะ เข้าอยู่ในเมืองศรีอยุธยา ขอบฮั่วก็จะฮ้อนเป็นไฟ ผู้มาก็จะฮ้อนใจ ก็จะได้
- ๒/๓ ฮวมผู้คนในท้องทุ่งแลแล้วยังมีเมืองนอก ก็จะเป็นเมืองใหญ่ แล้วยังมีเมืองการไต่ไต่ยังหนีเป็นศิษย์ ของเขาไม่เพราะว่ายังมีวินไม่สบายแลแล้วเมื่อพระพุทธสังกาศได้ พัน ๔ ฮ้อย

๒/๔ ปีปลาย ปีเถาะ ปีมะโรง ต่อกันแลเดือน ๕ ก็จะได้เห็นพระจัดแจงแก่คนทั้งปวงแลแล้วยังจะมีมหา
 ยักษ์จะยกทัพมาแต่การทิศตะวันตกก็จะข้ามสมณชีพรามณห์หญิงชายทั้งหลายก็จะตาย สัตว์ ๗
 หมื่น ๔ พัน ๒

ลานที่ ๕

- ๑/๑ ๑๐๐ คนใจบาปหยาบช้า หาศีล ๕ ศีล ๘ บมีได้ แล้วก็จะตายโดยคนใจบาป เพราะว่าไม่ทำหากินมี
 แต่ขโมยลักเขากินโกหกซี้ฉ้อ เขาคนบาปหนา พูดไม่จริง หาศีล ๕ ศีล ๘ บมีได้เลย แล้วก็จะตาย
- ๑/๒ หมดกรรมแล้ว ยังมีอำมาตย์ผู้ ๑ ว่าจะมาฆ่ามหายักษ์ ๆ ยกไปเองแล แล้วเมื่อพุทธสังกาศล่วงไปได้
 ๒๕๑๓ ปี ในปีมะเมีย ยังจักมีพญานักเลงมาแต่ก่อนจะก่อนเข้ามาสู่
- ๑/๓ เมืองกฏุมพีศรีอยุธยา ครั้งนั้นพวกคนก็จะพลัดพรากจากกัน เพราะว่าพระพุทธทำนาย แล้วแม่ก็จะ
 พลัดลูก ลูกก็จะพลัดแม่ ผัวก็จะพลัดพรากจากเมีย เมียก็จะพลัดพรากจากผัว เป็นกรรมแก่สัตว์ทั้ง
 ปวง เป็นกรรมจริง ๆ แล
- ๑/๔ เมื่อพระพุทธสังกาศล่วงไปได้ ๒๔๑๔ ปี ปีมะแมปีวอกต่อกันก็จะเกิดกุณินก็จะเห็นแล ยังมีพญา
 ต่างประเทศเสด็จมาทำสมณชีพรามณห์หญิงชายก็จะตายได้ ๘ แสน ๗ หมื่นกับพันคน ที่เหลืออยู่
 นั้น ๕๐๐ คน
- ๒/๑ แต่พอเป็นทางแลน้อยหนึ่งแล ยังสมณชีพรามณห์ก็จะตายหมดสิ้นแล ยังเหลืออยู่พอแต่ ๗ องค์ แต่
 พออุโบสถนั้นแล ที่ทานบริสุทธิ์จึงยังอยู่แล แล้วยังมีพญาสามองค์ ตั้งพลับพลาอยู่ที่ทุ่งแล องค์หนึ่ง
 ใช้ให้ไปถาม
- ๒/๒ ว่าเราจะรบสักเท่าไร พญาองค์หนึ่งจึงว่าเราจกรบกันสักเดือนหนึ่ง พญาองค์หนึ่งว่าเราจะรบกันสัก
 เจ็ดวัน อย่าหยุดกันเลย พญาทั้งสามองค์นั้น ว่าจะรบกันนั้นแลฯ ยังมีพระสหิงก็จะมาสมอากาศ
- ๒/๓ ก็จะมาห้ามพญาทั้งสามนั้นจะไม่ให้รบกันแล รัศมีพระสหิงนั้นเหมือนพระอาทิตย์เมื่อกลางวัน
 เหมือนกันแล พญาทั้งสามองค์นั้นเห็นพระสหิงแล้วก็ตายไปสิ้นแล แต่นั้นไปสัตว์ ๔ ตีน ๒ ตีน
- ๒/๔ มันก็ดีใจ เพราะว่ามันุขย์นี้ใจบาปฆ่าสัตว์เป็นให้จำตาย นานพระวันออกจากเขา จากแก่พระสหิงเจ้า
 ไม่โปรดสัตว์ไว้เพราะว่าสัตว์เหล่านี้เกิดใจบาปและยอมก่อนเหล่าฆ่าสัตว์ตัวเป็นให้จำตายนั้นแล มัน
 ช่มเหงคน

ลานที่ ๖

- ๑/๑ เบียดเบียนปีช่าซี้ฉ้อติขิงวังราวเอาสรรพสิ่งของเขาแล้ว มัดผูกให้เขาตายแล้วกล่าวคำมุสาวาททำ
 ผิดคำพระพุทธเจ้าสั่งสอนไว้แต่ก่อนนั้น แลพญาสหิงเจ้าโปรดไม่ได้ ตั้งแต่นี้ไปให้ฟังคำพระพุทธเจ้า
 ให้รักษา
- ๑/๒ รักษาศีล ๕ ศีล ๘ อย่าให้ขาดเลย อย่าเห็นแก่มั่งมีเป็นดี จักจิบหายสายไส้ อุบาทว์ต่าง ๆ นานา
 อันตรายก็บังเกิดมีทุกแห่ง จงเร่งให้ภาวนาทุกเช้าค่ำ ให้ยาเกรงผู้เฒ่าผู้แก่พ่อแม่ครูบาอาจารย์

- ๑/๓ จึงจะได้เห็นท่านผู้มีบุญนั้นแล เมื่อพุทธสังกาศได้ ๒๔๑๖ ปีปลาย สัตว์ทั้งหลายก็จะตายนับครุณนาปรมิได้เลยแล เมืองอโยธยาก็จะสูญไป ๔ ปี พญาธรรมิกราชก็จะเสด็จ
- ๑/๔ มา ถ้าบุคคลผู้ใดรอดจากความตายในปีกุนก็จะไปทันน้ำถึงทะเลตามพระพุทธรูปเจ้าท่านวยไว้นั้น พญาธรรมิกราชมีลูก ๒ คน มีหลานคนหนึ่ง เป็นลูกกำพร้ามาด้วยลูกแล้ว พญาธรรมิกราชเสด็จมานั้น มีช้างเผือกงาดำ
- ๒/๑ เล็บแดง และมีเครื่องประดับช้างเผือกตนนั้นแล้วด้วยทองคำธรรมชาติ แลพญาช้างเผือกตัวนั้นสูง ๙ ศอกคืบแล ครั้งเมื่อจะมานั้นมียักษ์หมื่นหนึ่งนำหน้าช้างนั้นมากก็จะกินคนใจบาปนั้นหมดแล พญาธรรมิกราชนั้นมาอยู่แล
- ๒/๒ บ้านเมืองก็จะสบาย ข้าวของสารพัดที่จะถูก แลเมื่อท่านบวชได้เป็นพระ ๗ หน เป็นคหบดีก็ได้ ๗ ที เดียวนี้ท่านจำศีลอยู่ในถ้ำ ให้คนทั้งหลายเร่งรักษาศีล ๕ ศีล ๘ แล้วเร่งทำบุญให้ท่าน
- ๒/๓ ถือสัตย์จึงจะพบกับท่านผู้มีบุญแลเดี๋ยวนี้อายุท่านได้ ๘๐ ปีแล้ว แลพญาธรรมิกราชเสด็จมาเปิดพระศาสนาให้สาบแล้ว เมื่อพญาทั้งสามครองพระราชสมบัตินั้นศาสนา
- ๒/๔ มีดีไปแล้ว และไม่อยู่ในธรรมเลย ถ้าว่าผู้ใดอยู่แล้วให้เร่งทำบุญเถิด เมื่อพญาธรรมิกราชเข้ามาเสวยราชสมบัติแล้ว ท่านก็จะได้พบสักในปีกุนปีฉลูต่อกันนั้นแล้วก็จะฮ้อนใจไปถึงสมเด็จพระอินทราชาเจ้า

ลานที่ ๗

- ๑/๑ จึงให้ข่าวสารพญาร้อยเอ็ดชุมนุมกันอยู่เขาคีรีบรรพต มาหมดแล้วแต่นั้นท่านให้ชุมนุมสงฆ์ทั้งหลาย ท่านถามถึงสิกขาบทแล้วท่านสิกขาออกเสีย ท่านเอาแต่กาสาวพัตรกระอุบทองแล้วท่านให้ดูในปีมะโรง ปีมะเส็ง
- ๑/๒ ตลิ่งจะทรุด แลพระสงฆ์จะโคกเศร่า ปองทานให้ดูในปีมะเมียคนจะทิ้งบ้านเสียหมดจะไปอยู่ดงดอน ผ่อนกันไปแลแล้วท่านให้ดูในปีมะแม ลูกจะพลัดแม่ แม่จะพลัดลูก ผัวจะพลัดเมีย เมียจะพลัดผัวแล
- ๑/๓ ปีวอกปีระกาปีจอตต่อกัน จะมีตมิเห็นเดือนเห็นตะวันเลย เทวดาให้ผีเลิกและยักษ์ให้มากินคนใจบาปหมดสิ้น แลคนที่ศีล ๕ ศีล ๘ มีได้แลก็จะตายหมดแลท่านให้ดูปีกุน พระอินทราชาจะเอา
- ๑/๔ หนังสือโบลาน ๑ หนังสือนี้เหลือมกันที่พระพุทธิเจ้ากล่าวไว้แล คันบุญของคนผู้ใดจึงได้รู้ ถ้าผู้ใดรู้แล้วให้บอกกันต่อ ๆ ไปเทอญ ก็จะมีคนมีบุญ แลเดือน ๑๐ ขึ้น ๕ ค่ำปีกุน ท่านผู้มีบุญเกิดแล้วให้เร่งทำบุญให้ท่านวันเข้าวัสสา วัน
- ๒/๑ มหาสงกรานต์ ให้ท่านเงินทองผ้าผ่อนแก้วแหวนข้าวเปลือกข้าวสารบรรดามี ให้ท่าน จะได้เครื่องทิพย์อันดี ให้ท่านเขียนคาถาพระพุทธิเจ้าท่านวยไว้ เขียนใส่ผ้าขาวโบกหัวดี เป็นหนี้ไว้ในเรือน เอาหนังสือนี้พระพุทธิเจ้าท่านวยเขียนใส่ผ้าขาวใส่ไว้ก็ดีแล้วภาวนา
- ๒/๒ ก็ดี แลให้บูชาทุกค่ำเช้า รูปเทียนเครื่องหอมก็ดี แลคันโภยภัยอันตรายทั้งปวง โรคโรคาที่ไม่มี แลถ้าบุคคละผู้ใดอยู่แล้วก็ให้บอกเล่าไปอย่าปิดบังไว้เลย จะได้บุญต่อ ๆ ไป จะได้พบท่านผู้มีบุญแล

- ๒/๓ อย่าเบียดเบียนท่านทั้งหลาย แต่ถ้าผู้ใดมีเชื้อฟุ้งก็จะตายในเดือน ๑๐ วันอาทิตย์นั้นแล เดือน ๖ ขึ้น ๖ ค่ำ เวลามาฬิกา ๘ บาทก็จะเกิดมิคสัญญี แล้วฝนก็จะตกลงมา คนทั้งหลายก็จะตาย แลท่านให้คนทั้งหลายเร่งกระทำ
- ๒/๔ บุญให้รักษาศีล ๕ ศีล ๘ อย่าขาดเลย ทั้งคำสอนพระพุทธเจ้าให้ไว้วันบ โภยกัยอันตรายไม่มีเลย ก็ จะรอดจากความตาย แลพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลายก็ให้เขียนหนังสือพระพุทธเจ้าทำนวยไว้ทุกอาราม นั้นเถิด ก็จะกันโภยกัยอันตราย

ลานที่ ๘

- ๑/๑ ทั้งปวงก็ดี แลความไข้ก็หาย แลที่นี้ภาวนาได้บุญไม่ตายแล ดิรัยก็จะได้เห็นกันในประกาศแลปัจจบปี กุนนี้แล ให้เร่งรักษาศีลตัวเถิด ที่นี้ก็จะว่าถึงพระจันทร์ทรงรัศมีปีใดให้พิจารณาเอาเถิด ถ้าว่าองค์
- ๑/๒ พระจันทร์เอียงไปทักษิณคนทั้งหลายก็จะเกิดเป็นต่าง ๆ ถ้าว่าองค์พระจันทร์เอียงไปทิศอุดร ก็จะ เกิดความไข้ จะได้รับกัน และถ้าว่าองค์พระจันทร์ทรงกลด ในปิ่นนั้นถ้าว่าวันทิตย วันจันทร์ วัน อังคาร แลคนทั้งหลายจะเกิดเป็นต่าง ๆ ให้เจ็บ
- ๑/๓ หัวปวดท้อง จะค้าขาย ก็จะลักกันเป็นต่าง ๆ ถ้าว่ามีวันพุธ วันประหัส วันศุกร์ วันเสาร์ ถ้ามีใน ๔ วันนี้ ฝนหัวปีก็จะแล่นเข้าป่าถั่วงา ก็จะแพง ค้าขาย คนทั้งหลายก็จะเกิดกุกักกันในปีที่เป็น
- ๑/๔ นั้นแล ถ้าว่าพระจันทร์ทรงรัศมี ๕ ประการ ถ้ามีสีดำแดงขาวเหลืองให้พิจารณาเอาเถิด คนทั้งปวง ก็จะมีควมอยากมากนัก แล้วฝั้วก็จะพรากเมีย เมียก็จะพรากฝั้ว ลูกก็จักพลัดแม่ แม่ก็จักพลัดลูก แลแล้วก็จักตายด้วยอันตรายต่าง ๆ
- ๒/๑ แลบ้านเมืองก็จะเป็เหตุต่างแลศึกจะมาทำลายบ้านเมืองก็จะเกิดโจรขโมยมักนัก แลถ้าเป็นปี ไหนให้พิจารณาเอาเถิด ถ้าว่าเป็นทั้งสุนทั้งวันในปีนั้นก็ดี ก็จะเป็นต่าง ๆ แลไฟฟ้าแลเสนามนตรี ก็จะทำลาย
- ๒/๒ แก่กัน ก็จักข้าพินกันเองทั้งแม่น้ำบนบกทั่วแผ่นดินเพราะว่าสรรพสิ่งของทุกภาษาก็จึงเกิดเห็นต่าง ๆ นานา จะให้คนทั้งหลายฉิบหายด้วยว่าประมาทไม่ทำตามโอวาทคำพระพุทธเจ้า
- ๒/๓ สั่งสอนไว้ยอมผู้โพลีแก่คนให้ย่อยยับแก่ตัวตนขึ้นชู้กับว่าตัวดีน้ำในหนองนั้นก็จุมเป็นเมามัวนำ ทุกสิ่งสารพัดนั้นก็จักลั่นใจตายด้วยกรรมของสัตว์เอง ถ้าว่าพระอาทิตย์
- ๒/๔ เป็นวันทิตย วันอังคาร วันพุธ วันประหัส วันศุกร์ วันเสาร์ ให้พิจารณาเอาเถิด ถ้าว่าพระอาทิตย์มี รัศมีเหลืองจับไปทุกแห่งสีแดงดั่งนั้นแล ข้าวปลาอาหารการกินก็จะแพง ฝนก็จะแล้ง จะเกิดศึกใน

ลานที่ ๙

- ๑/๑ บ้านเมืองแล ถ้าพระอาทิตย์เป็นควนไฟในกลางวันก็ดี ถ้าว่าเป็นดั่งรุ่งกินน้ำเป็นแสงออกไปกลาง ทิศเหนือ ก็จะบังเกิดเจ็บหัวแลปวดท้องเป็นโรคโรคาอันบังเกิดต่าง ๆ เพราะศาสนาเสื่อมสูญเสีย แล้ว เสือสาบซ่างม้า

- ๑/๒ หมูแลสัตว์ป่าสัตว์บ้านแลเปิดไก่อั้งหลายก็จะตายไปแลพระอาทิตย์เป็น...ให้ท่านทั้งพิจารณาดูเอา
เกิด ทั้ง ๑๒ ท่านว่าดู
- ๑/๓ เป็นคำรบพระจันทร์แลพระอาทิตย์ เดือนใดวันใดให้ท่านจดหมายไว้ดูเกิด แล้วเทวดาก็จะสำแดงให้
คนทั้งหลายเห็นเป็นประหลาดทุกสิ่งทุกอย่างต่าง ๆ นานา จักเห็นดาวดาราในอากาศเป็นหาน
- ๑/๔ ยาวรีก็จะเกิดมีต่างประเทศก็จักต้องรบเสวกัน ถ้าว่ามีตั้งนั้น ก็จะโภยภัย...นักปราชญ์มีทั้ง ๔ ก็
จะ...ความสุขก็หอมอมก็จะลนว่าเป็นก็รู้แต่ปาก คั้นรู้ออกปากกล่าวไปก็หาทรัพย์ได้ ก็มั่งคั่งก็คิด
- ๒/๑ ถอยหลังอย่าสงสัย คิดมิได้เขาจะนับอยู่ต่อผู้รู้สินั้นเห็นแต่ซบเชิงทองนำในหนองรูเพ็งแห่งแต่
พระ
- ๒/๒ (ใบลานชำระ)
- ๒/๓ (ใบลานชำระ)
- ๒/๔ (ใบลานชำระ)

ลานที่ ๑๐

- ๑/๑ เกิดใจบาปใจพาลเพราะว่าสืบสองภาษามาวุ่นจนจะฉิบหายไปเอง เทวดาเขาตลใจแก่คนทั้งหลายที่
มีรู้แลพระอาทิตย์แลพระจันทร์จะสำแดงอาการในแผ่นดินแล
- ๑/๒ (ใบลานชำระ)
- ๑/๓ (ใบลานชำระ)
- ๑/๔ (ใบลานชำระ)
- ๒/๑ ลาบาปมีรับศีลให้เขียนเอาต่อ ๆ กันไป จงทุกคนเกิด ถ้าผู้ใดมิเขียนไว้ในเรือนผู้นั้นก็จะเกิดวิบัติ จะ
ตมูกตกลือตตายแต่วันเดียวยามเดียวแล สมเด็จพระพุทธิเจ้าเข้าสู่ Nirvana ไป ๘๐ พระวัสสา ก็บมี
ความสุขมากอยู่เมื่อ
- ๒/๒ พระพุทธศาสนาว่างไปได้พันปีปลาย จะหาพระอรหันต์มิได้แล คั้นพระศาสนาว่างไปได้สองพันปี
ปลาย พญาธรรมิกราชลงมาเกิดในพระศาสนาพระตถาคตที่ทำนวยไว้ได้สร้างบารมี
- ๒/๓ ได้ ๑๐ อสงไขยกำไลแสนมหากัปเมื่อพระศาสนาว่างไปได้ ๒ พันปีปลายทำวพญาก็เกิดฆ่าฟันกัน
แลชิงเอาราชสมบัติ แลฝูงคนก็ล้มตายเป็นอันมากก็เกิดฉิบหาย
- ๒/๔ ตายต่าง ๆ นานา ทั้งผู้เฒ่าผู้แก่ สมณชีพรามณ์เป็นอันมาก เมื่อศาสนา ๒ พัน ร้อยปีปลาย คน
จะตายในปีจอตอปิกุนในเมื่อเดือน ๘ วันเสาร์ ขึ้นค่ำ ๑ ผู้มีบุญก็จะมาแต่เมืองล้านช้าง ท่าน
ทั้งหลายอย่าได้สันทะเลย สมเด็จพระ

ลานที่ ๑๑

- ๑/๑ อมรินทราธิราชบอกลงมาให้แก่คนทั้งหลายให้รู้ทุกบ้านทุกเมืองทุกแห่งหนตำบลแลบ้านให้เร่งกระทำบุญให้ทานรักษาศีลไปเถิด ผู้มีบุญท่านใกล้จะมาอยู่แล้ว หนังสืออันนี้มาแต่สวรรค์เทวโลก เป็นเทียงแลนา ถ้าผู้ใด
- ๑/๒ รู้หนังสือสมเด็จพระชินสีห์ให้รู้ว่าพระเมตไตยแบ่งภาคลงมาเกิดในเมืองศรีอยุธยาแล้วมาแต่เมืองล้านช้าง เป็นกำพร้าฆ่าไม่ตาย คนทั้งหลายจะได้เห็น ให้ชวนกันทำบุญ
- ๑/๓ ให้ทานจำศีลภาวนาทุกเช้าค่ำให้ครบพ ผู้แก่ครูบาอาจารย์ทุกวัน ๆ จะได้เห็นผู้มีบุญอยู่แล้วให้ภาวนากันโดยภัยให้เขียนไว้ในเรือนตนเถิด พญาอินทร์ท่านจะลงมาดูมนุษย์
- ๑/๔ หลิงชายครั้งไม่เห็นหนังสืออยู่ในเรือนบุคคลผู้ใด เรือนผู้นั้นก็จะพลันตายในวันนั้น ถ้าผู้ใดพบแล้วให้บอกเล่าสืบ ๆ ไป ก็จะได้เห็นผู้มีบุญในวันประหัสขึ้นค่าหนึ่ง ปีคุณนั้นแล พระพุทธศาสนาแล้วไปได้ ๒ พันปีปลายจะบังเกิด
- ๒/๑ กุศลินที่หนึ่งเมื่อถึงพันปีปลายนั้นปีมะเส็งจนถึงปีจอ แผ่นดินจะไหวดุจดังเสียงปี่นลวงก้อง ๗ วัน ๗ คืน ให้มีตมนอนธกาล ๗ วัน ๗ คืน เทพยูดาภิไปเร่งฝึยกษฝีมารมาถึงพันปลายมาอีก ๕ แสน ๔ หมื่น มาอีก ๕ แสน ๕ หมื่น
- ๒/๒ พันปลาย ๓ ร้อย ให้กินคนใจบาป ไม่อยู่ในศีล ๕ ศีล ๘ ทั้งพญาภิกษุมีได้ในศีล ๒๒๗ มหายักษ์ก็จะกินเสียหมด กินทั้งสามแฉกที่ไม่อยู่ในศีล ๑๐ ทั้งซิมอยู่ในศีล ๘ ทั้งหลาย ผุ่งนี้ก็จะตาย ถ้าผู้ใด
- ๒/๓ ฆ่าสัตว์มีครูให้จำตาย พวกกันเป็นโจรแลขโมยลักเอาทรัพย์สิ่งของท่านผู้อื่นมาเป็นของตัวเอง เปียดเบียนท่านให้ฉิบหายแลเปียดเบียนสมณชีพรามณ บิดามารดา ผู้เฒ่าผู้แก่ นิินทาขี้ฉ้อหมอความ
- ๒/๔ ผิดเมียท่าน หลิงนอกใจฟัว ๒ นอกใจเมีย ล่อลวงท่าน มุสาสับลับ คนทั้งหลายผุ่งนี้ มหายักษ์ ก็จะกินเสียเป็นอันมาก ให้เร่งกระทำบุญให้ทานก็จักได้พบผู้มีบุญ คนทั้งหลายให้อาหนังสือนี้ไว้ทุกเรือนนี้เทอญ แล้วให้ภาวนาด้วยพระคาถานี้

ลานที่ ๑๒

- ๑/๑ พุทธิ ธรรม์ สงฆ์ สรรณี คจฉามิ คนทั้งหลายจะตายเป็นอันมาก จะได้พ้นภัยภยภาวนาก็จะได้พบท่านผู้มีบุญอยู่แล้วให้ภาวนาด้วย หิริโศตปโป สมปนโน สุกคธมมสมมาหิตาสนเต สปุริสสา โลกเทวธมมา วุจจติ
- ๑/๒ เร่งภาวนา ครั้งมหายักษ์ชื่อว่านิรยักษ์มันมา ฆ่าคนทั้งหลายให้ลงเลือดตายต่าง ๆ แลให้ภาวนาพระคาถานี้ว่า มาสวหธรรม์ ปชมรเตช้ มาร์ สิทธิกมม ๆ
- ๑/๓ พระคาถานี้กันมหายักษ์ชื่อว่าลินลักษ์แล พุทธิโย มหาเตโช ถานัน รสา ปุทธิโล สคคัล ชาโน โสโก ตัหคโต พระคาถานี้กันสารพัดยักษ์แลฯ

- ๑/๔ มม ทาหาทะเลเวสตาปุตปุรา พระคาถานี้กันมหายักษ์ชื่อว่านันทักษ์ มั่นบันดาลให้กลิ่นใจตาย พุทธิ ธรรม์ สงฆ์ ให้ภาวนาเถิด จะได้เห็นท่านผู้มีบุญเป็นเที่ยงแลนา ถ้าผู้ใดสงสัยว่าลูกกำพร้าฆ่าไม่ตาย
- ๒/๑ หาเป็นจริง พาเอาไปฆ่าเสีย ลูกกำพร้าคนนี้แต่ชาติปางก่อนนั้นท่านได้สร้างกุศลมามากอยู่แล้ว ถึงอสงไขยปลายกำไรแสนมหากัป บุญญาอนุภาพเมื่อจะไปฆ่ามันให้ร้อนขึ้นไปถึงพญาอินทราธิราช เจ้าฟ้า เล็งทิพยจักขุลงดู
- ๒/๒ จึงเห็นว่ามนุษย์ทั้งหลายมีใจริษยาชวนกันเอาบรมโพธิสัตว์เจ้ามาฆ่าเสียให้ถึงแก่ความตาย สมเด็จพระอินทราธิราชจึงลงมาช่วยไว้ด้วยบุญญาอนุภาพ ท่านได้กระทำบุญมาแต่ชาติ
- ๒/๓ ก่อนมามากจึงหาตายไม่ ท่านจะมาแต่เมืองล้านช้าง ผุงผีปีศาจแลมหายักษ์มันจะนำหน้ามาตัวตระโตพร้อมจะมนุษย์ก็จะว่าสัตว์เดียรัจฉาน ก็ว่าได้ถ้าผู้ใดเห็นแล้วยกมือขึ้นไหว้
- ๒/๔ ถ้าผู้ใดมิไหว้ก็จะตายเสีย ให้เมตตาทวารักษาศีลเถิด ก็จะได้เห็นหน้าผู้มีบุญ อย่าสนเท่ห์ไปเลย ถ้าผู้ใดมีเชื้อมหายักษ์มันก็จะกินเสียให้จนสิ้น คนใจบาปแล้วท่านผู้มีบุญก็จะมาจากเมืองล้านช้างแล้วพระองค์ชมเชิ้อ

ลานที่ ๑๓

- ๑/๑ อื่นไกล คือว่าแม่ณพญาธรรมิกราชกับชาติลงมาแต่เมืองสวรรค์เทวโลก คือพระศรีอาริยมุตไทย แบ่งภาคลงมาเมืองคน ให้เร่งทำบุญให้ทาน เมตตาทวารักษาศีลให้มั่นคง อย่าได้สนเท่ห์เลย สมเด็จพระ
- ๑/๒ พุทธิเจ้ามีพระบัณฑูรย์พุทธท่านวยแก่ชาวสี่ปี ราชบัณฑูรย์ ว่า เหวย ๆ เมื่อสักราชล่วงไปได้ ๒ พัน ๓ พัน ปีจอต่อกัน มนุษย์แลสัตว์ทั้งหลายก็จะล้มตายเป็นอันมาก จะพลัดพรากจากกันในเดือน ๕
- ๑/๓ พญาในเมืองสิงหลราช จะพลัดพรากจากกันในเวียงวังปราสาทไฟก็จะไหม้ปราสาทเมืองสิงหลราช นั้นแล ยังมีพญาองค์หนึ่งจะมาแต่ทิศพายัพจะมารบกัน พลไพร่
- ๑/๔ ก็แตกसानชานเช่นล้มตายพลัดพรากจากกันทุกแห่งหน คันสิ้นแรงก็กลับมาเอง คราวนั้นพญาในเมืองก็จึงชวนกันทำบุญให้ทาน คันได้ ๓ ปี โภยภัยอันตรายทั้งปวงแต่ปีจอต่อกันก็
- ๒/๑ จะพลัดพรากจากที่อยู่ ให้เร่งกระทำบุญให้ทานจำศีลภาวนาอย่าได้ประมาท ผู้มีบุญท่านก็จะมาในปีจอต่อกัน ปีชวดต่อกัน ท่านก็จะลงมาโปรดคนบุญแลบังเกิดในเมืองนครหลวงได้คันคสุวรรณคีรี เป็นหมื่นพันก็จะได้มาครอบครอง
- ๒/๒ เมืองทั้งปวง ก็จะได้ความเดือดร้อนไว้ด้วยอุบาทว์จัญไรที่เห็นทุก ๆ ประการ ให้เร่งทำบุญให้ทาน จำศีลภาวนา ในปีจอต่อกันปีชวดต่อกัน ถ้าใครรอดก็จะได้พบท่านผู้มีบุญถ้าผู้ใด
- ๒/๓ มิเชื่อพระพุทเจ้าท่านวยอันนี้จะตจตุราอบายทั้ง ๔ เมื่อพระพุทเจ้าท่านวยนี้เป็นแม่เหมือนท่าน ให้บอกกันสืบ ๆ ไป ทุกแห่งตำบลทุกอาราม สมณชีพรามณห์ทั้งหลาย พระพุทเจ้าท่านวย

๒/๔ ฮอมออกมาจากถ้ำสุวรรณคีรี ถ้าได้เขียนไว้ในเรือนผู้นั้นก็จะได้พบท่านผู้มีบุญให้เร่งกระทำบุญให้ท่านผู้มีบุญเมื่อจะลงมานั้นคนทั้งหลายทั้งหญิงชายก็จะได้เห็นอัศจรรย์ทั้งหลาย ถ้ามิได้เห็นหนังสือนี้

ลานที่ ๑๔

- ๑/๑ อยู่ในเรือนผู้ใด ผู้นั้นก็จะถอยอายุมิได้มิได้มันยืนเลย ถ้าหนังสือนี้อยู่ในเรือนผู้ใดแล้ว อายุผู้นั้นก็จะยืนได้ ๑๐๐ ปี ๑,๐๐๐ ปี แลท่านก็จะได้เห็นพระโมตริคือพระอริยมตไถยเจ้าจะลง
- ๑/๒ มาดูคนใจบุญแลใจบาปถ้าเห็นหนังสือนี้อยู่ในเรือนผู้ใดแล้วเจ้าของมีพระพุทธิปราสัยตามพระพุทธิทำนวยไว้แล ผู้ใดมีเชื้อคำของคนผู้นั้นเอง ภิวนป
- ๑/๓ โค วเน อนปเวยย พระคาถานี้ให้ลงหว่านไฟแล เข้าหมื่นอ้อยแหวน ๙ ตัวกินแก้ลงท้องแล ฯฯ พุทธยุกยาม หิตุปวารณ์ ติสมพุทธิกวิทธิราย
- ๑/๔ สสารถินกุกเล อทธรานํ ทุราโสณหุสติฯ หิริโอทตปบ สมปนโน สุกกธมมา หิตาสนเต สมบุริสสา โรเก เทวธมมาติ วุจจติ โย จ มหารชชรูปุคโคโล สคารนโสหาราโต
- ๒/๑ หรคามิตํ คตารสวสสา คาบุริปุรามารปวมรคณณํ มารณมรํ รกมขํ มารํ สิทธิกมมํ พระคาถานี้กันมหายักษ์แล อากลดารสสมํ ตอ อหายิตวรนวารรา วานาา โขติอุอุปนชตาย
- ๒/๒ อคคปพพํฯ พระคาถานี้ของพญาธรรมิกราช พระศรีอริยมตไถยเจ้าแบ่งภาคมายกพระศาสนาของพระพุทธิเจ้าให้รุ่งเรืองเมื่อถึงผีเสื้อมหายักษ์ เมื่อจะมานั้นมียักษ์ ๘ หมื่นจะมาปราบ
- ๒/๓ คนแลสัตว์ที่ใจบาปก็จะตายฆ่าฟันกันตายลงท้องรากเลือดตาย มหายักษ์มันบันดาลให้คนตายเป็นอันต่าง ๆ มากนักทั้งให้ภาวนาด้วยพระคาถาที่ได้มาแต่ก่อนนั้นอย่าได้ขาดเลย
- ๒/๔ ให้เอาดวงดอกไม้เทียนธูปบูชาทุกวันเถิด พระพุทธิทำนวยเจ้าก็เสด็จบรรพรมแทนนี้

ฉบับที่ ๗

พุทธทำนาย

วัดศรีเมืองคุณ บ้านเชียงพัง ตำบลนากว้าง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ถาน ๑

- ๑/๑ นโม ตสส ภควโต อรหโต สมมา สมพุทธสสา ตั้ง นโม ๓ จบ นามิ ข้าไหว้แก้วเจ้าทั้ง ๓ ภาสิรามิ ข้าจักไหว้ด้วยอันมีพระพุทธานวยอัน
- ๑/๒ สมเด็จพระพุทธเจ้าเทศนาไว้ไปภายหน้าพระศาสนาแล้วได้ ๒ พัน ๓ อ้อย วัสสาในปี จอเดือน ๒ เดือน ๓ เดือน ๔ ... จักพลัดพราจากันไปในเมืองหลวง
- ๑/๓ ก็มีศรีอยู่ยານั้น โภภะจะเกิดต่าง ๆ ในเดือนยี่ จนถึงเดือน ๕ ทำวพญาจักตายพลัดพราจากัน จักเกิดศัตร์ทุกประเทศ ผียักษ์จักมากับด้วยเจ้า
- ๑/๔ มีบุญก็จักเกิดอุบาทว์โภภะต่าง ๆ ในชวนกันกระทำบุญให้ทานเทอญ คั้นว่าถึงปีจอนปีขุนปีชวดต่อกันจักเกิดมีผีทำทุกแห่งหนแลคนทั้งหลายอันอมตระกุลวาสนา
- ๒/๑ ดแล ... ก็ดี อย่าได้ว่าตัวมียศศักดิ์
- ๒/๒ (ใบลานชำรุด)
- ๒/๓ (ใบลานชำรุด)
- ๒/๔ (ใบลานชำรุด)

ถาน ๒

- ๑/๑ บุญแพ่งสงสัยแล พญาอินทราธิราชจักลงมาเที่ยวดูในเมืองมนุษย์โลกทั้งหลาย คั้นว่าได้เห็นหนังสือ พุทธทำนายนี้อยู่ในเฮือนผู้ใดผู้ ๑ นั้นก็จักมีอายุยืนนานแล คั้นบ่เห็นหนังสือ
- ๑/๒ อันนี้แลก็จักเกิดอุบาทว์ต่าง ๆ แล เดือน ๘ เข้าพระวัสสา แสม ๑ คำพระอินทร์จักลงมาดูคนใจ บุญใจบาปผู้ใดบ่มีหนังสืออันนี้ไว้ก็ได้ชื่อว่าบ่เชื่อฟัง ก็จักตายด้วยหิมรด้วยหลานในปีนั้น เดือน ๕ ขึ้นค่ำ ๑

- ๑/๓ ๑ ในเพลลา ๓ โมง พญาเจ้าจ๊กลงมาดูคนใจบาป บอกให้ผู้นั้นมาแต่พระนครหลวง พระพุทธเจ้าหากเทศนาไว้ให้รู้ว่าบรมโพธิสัตว์จักลงมาเกิดในเมืองศรีอยุธยา
- ๑/๔ ชื่อว่าลูกกำพร้าฆ่าบ่ตาย ตั้งแต่ปีจอปีกุนถึงปีชวด จักมีอุบาทว์ต่าง ๆ แล ให้จำศีลให้ทานแล้วให้อุทิศแผ่ผายยายหยาดน้ำไปเถิงพญาอินทร์พญาพรหมท้าวจตุโลกแลเทวดา
- ๒/๑ ก็ให้เห็นหน้าผู้มีบุญในปีจอปีกุนต่อกันผู้มีบุญจักมาโผดสัตว์ทั้งหลายด้วยว่าท่านมาเกิดแล้วในเมืองมนุษย์เฮานี้ให้ผู้นั้นให้ฮีบพากันกระทำบุญรักษาศีล สมณะพราหมณ์
- ๒/๒ เจ้าทั้งหลายก็ดี ให้สุดมณฑลภาวนาไปจ้าว ๆ ตั้งแต่ปีวันไปเมื่อหน้า ผู้มีบุญจักเดือดร้อนมากนัก คนใจบาปทั้งหลายจักตายมากนักแล ให้สุดเฮือนภาวนากันอุบาทว์
- ๒/๓ ให้เขียนหนังสืออันนี้ไว้ทุกเฮือนเป็นคัมภรพักการบูชาเทอญด้วยว่าพระพุทธเจ้าท่านยวว่าจักได้พบเจ้าผู้มีบุญ ให้บอกเล่ากันไปต่อ ๆ ไปเทอญ ให้
- ๒/๔ จำศีลภาวนาให้คัมภรพยาแยะพ่อแม่ผู้เฒ่าผู้แก่มีอายุสูงกว่าตัวแล ครุบาอาจารย์อันท่านได้สอนสูตรธรรมคำฐั้นแลท่านมีผู้คุณแต่ก่อนก็จักได้เห็นหน้าผู้มี

ลานที่ ๓

- ๑/๑ ...แลสามเณรอันบ่อยู่ในศีล ๑๐ นั้นแลคนผู้มันฆ่าบิดามารดา ๑ กระทำชู้กับด้วยเมียท่านผู้.. กระทำชู้นอกใจผิวแล ๑... ล้อหลวง.... คาถาต่าง ๆ แลฆ่าสัตว์ตัวเป็นคุณให้จำตาย
- ๑/๒ คนจำพวกนี้จักเกิดโภยภัยอุบาทว์ คั้นว่าตายไปแล้วก็จักลงไปใหม่วิจิตรมอยู่บ่ชู้จักว่าเมื่ออยู่ดั่งนั้น แล พญาอินทราชาลงมาแก้ คั้นบ่เห็นคนทั้งหลายทำบุญให้ทาน
- ๑/๓ ดั่งนั้นก็จักให้ฝึยข์เป็นเสือโคร่งเสือเหลืองกินอันบ่อยู่ในพุทธทำนวยนี้ บ่ขับตามคองธรรมเทศนา คนฝูงนี้คั้นตายจากอันเป็นแล้วก็จักได้ไปตกนรกแท้ คั้นตกนรกนั้น
- ๑/๔ จักได้ขึ้นสวรรค์นั้น จอเข้าจ้วแล้ว คั้นว่าบุคคลถือผิดเป็นชอบดั่งนั้น ก็บ่เห็นหน้าเจ้าผู้มีบุญแลกล่าว พุทธท่านยวอันหับแคบมาไว้พอเป็นสังเขป พอให้คนทั้งหลายฮู้จักขับตามพุทธท่านยว
- ๒/๑ ทั้งหลายทุกวันให้คัมภรพยาแยะพ่อแม่เฝ้าแก่ครุบาอาจารย์ปู่ยาตายายอุปัชฌาย์อาจารย์ได้สั่งสอนให้ ฐั้นก็จักได้เห็นหน้าเจ้าผู้มีบุญแล พญาอินทร์เจ้าจ๊กเสด็จให้ขับตามพระพุทธท่านยว คั้นว่า
- ๒/๒ บ่เห็นหนังสือนี้อยู่เฮือนผู้ใดดั่งนั้น ก็จักตกลือตตายในเดือนนั้นแล คั้นว่ารู้แล้วบ่บอกกันต่อ ๆ ไป ผู้มันบิตบังไว้วันก็จักลือตตาย คั้นว่าบอกแล้วบ่อ้าไว้ก็จักเห็นหน้าผู้มีบุญ อายุก็
- ๒/๓ ยินแลคั้นว่าบุคคลผู้ลักทรัพย์สินของ ท่านผู้อื่นมาเป็นของตน มันบ่อยู่ในศีล ๕ ศีล ๘ ถือผิดเป็นชอบมักเบียดเบียนท่านผู้อื่น อิจฉาท่าน ฐั้นก็จะตกลือตตาย พุทธศักราช
- ๒/๔ ได้สองพันปีไปหน้า ปีมะเส็ง มะเมีย ไปเถิงปีจอขึ้นจกมีดชู้วัน ๗ คิน เทวดาทั้งหลายจักพาเอาฝึยข์ผีเสื้อมากินคนใจบาปอันเขาบ่อยู่ในศีล ๕ ศีล ๘ กับทั้งพระภิกษุอันบ่อยู่ในศีลสิกขาบทสองร้อยยี่สิบ

สถานที่ ๔

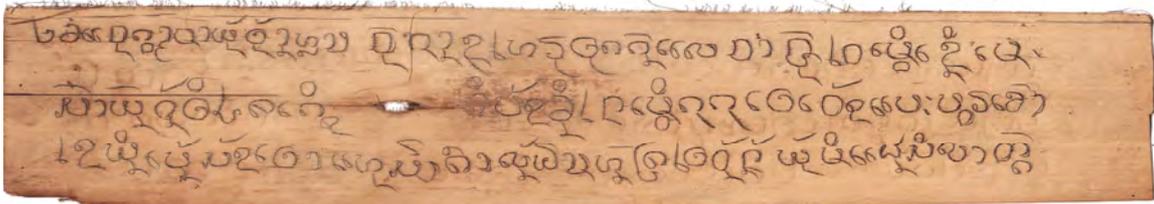
- ๑/๑ นายนี้แล นิภูริตฺถิ กิแล้วท่อนี้แล ธิจนาแล้วยามเถโกสิเถียงแลเจ้าเอย เขียนหนังสือตามตีปานใดแล้ว
แนวเขียนบ่เบิ่งแต่หนังสือ ทางเถรน้อยมาเขียนนำแลแลน้อย
- ๑/๒ ซ้อยเขียนหนังสือตีปานใดแล้วแนวตาหาเบิ่งแต่สาวสำน้อยคอยทางอยู่ด้ายวัดตาซ้อยกับเถรพอง
ก็หากเหลียวพุ้นพีเหล็กจารซ้อยบ่แก่งกวย
- ๑/๓ หมดกระบวนแก้วแนวคนทรงยากเกณฑ์กองม้กอดแท้ ๆ สามเถรสินเขียนให้พองโดยเล แลท่าน
เอย หมดกระบวนแล้วขำล่ำสาก่อน แม่บักมองเอย

ฉบับที่ ๘

หนังสือหิน

วัดชมพู บ้านหนองหินใหญ่ ตำบลหนองหิน อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ถาน ๑

- ๑/๑ ขอแจ้งความมายังท่านทั้งหลาย จงอ่านดูให้รู้ทุกคนแลจำทรงไว้เมื่อเดือนเมษายน
- ๑/๒ วันที่ ๕ เกิดวิบัติขึ้นในเมืองกุฏเทเวศน์แบะบอนเข้า
- ๑/๓ ได้ยินเป็นสัทโทแห่งเสียงฟ้าลั่นพาด หนไตไทยวันนั้น ยังมีแผ่นศิลาตก
- ๒/๑ ลงมาจากเมืองสวรรค ๗ แผ่น ตกลงมาบ้านเสกแห่ง ๑ บ้านชชเหมแห่งหนึ่ง ชาวบ้าน
- ๒/๒ เสกแลบ้านชชเหมก็พากันเอาขังแผ่นศิลามาไว้ที่อารามพระทั้ง ๕
- ๒/๓ จึงมาเห็นยังแผ่นศิลาก็พากันอ่านดูเห็นเป็นคำทำนายบอกบุญแลบาปพระทั้ง ๕

ถาน ๒

- ๑/๑ ก็ประกาศแก่ประชาชนทั้งปวงให้รู้ทั่วกันถ้าผู้ใดได้รู้แล้วจงบอกแก่ผู้ที่ไม่ทันรู้ให้ทั่ว
- ๑/๒ กัน ถ้าเขารู้แล้วไม่นับถือคำทำนายเราแน่ แล จะให้บังเกิดเจ็บ
- ๑/๓ ไข้ต่าง ๆ เหมือนพยาอัน ๑ ไม่นับถือคำทำนายกล่าวโกหกกันอยู่มา ๗ วัน
- ๒/๑ พยาที่ไม่เชื่อคำทำนายจึงเกิดวิบัติขึ้นต่าง ๆ เจ็บไข้ ๕ ประการใน ๓ วัน
- ๒/๒ ตายหมดทั้งครัวเรือน เรื่องแจ้งให้เห็นเป็นประจักษ์แล้วพยาองค์ ๑
- ๒/๓ จึงมาตุดกโยกเอาคำทำนายไปสักการบูชาแล้วจึงได้ประกาศ

ถาน ๓

- ๑/๑ ทั่วทุกวันนี้ในเมืองชมพูที่ปนี้ให้บังเกิดความเจ็บไข้ได้ทุกข์มากประชาชน
- ๑/๒ ทั้งหลายจึงเกิดเจ็บไข้ต่าง ๆ ไม่นับถือคำทำนายไม่ถือคุณ ๑๖

- ๑/๓ พระองค์ คือ คุณศีล ๕ ศีล ๘ คุณพระวินัย แลคุณลม คุณไฟ คุณพระ
 ๒/๑ ภิกษุเจ้าสามเณร ๒ ผู้สูงอายุแลไม่ฟังพี่ป่าน่าอาเป็นคน
 ๒/๒ เจตนาไม่ทำบุญให้ทานพูดไม่เชื่อฟังคำทำนายทั้ง
 ๒/๓ ผู้เฒ่าผู้แก่ก็ไม่เชื่อฟังคำแลทำคุณบูชาแล้วไม่ให้ลอบลัดเล่น

สถาน ๔

- ๑/๑ ชู้สุเมียท่านแลคอยเตียนกับท่านผู้ใหญ่ผู้มีอายุกว่าเมียขึ้นเป็นใหญ่แล
 ๑/๒ มาควายดำเนื้อแก่งทำบุญ...วันนั้นมลูมควายก็เที่ยวลอยตามเขา
 ๑/๓ แทนไปอุปคางต่อหน้าอุปัชฌาย์ อนุความวาจาอุปสมบทก็ปรากฏแล ลูก
 ๒/๑ สมบทก็ประกอบก็ถึงแก่นิจกรรมที่บัวสอนนั้นก็ลิกวันนั้นก็ลอยขึ้นไปถึงพิมานพระอิศวร
 ๒/๒ ผู้เป็นแผ่นดินพระอิศวรลูจากคนในชุมพูที่ไปบาปก็ให้บังเกิด
 ๒/๓ ความตายเป็นอันมาก เพราะคนบาปมากกว่าคนใจบุญถ้าผู้ใดไม่นับคำ

สถาน ๕

- ๑/๑ ท่านวายแล้วให้ได้ไปก่อนเกิด ในปีระกาปีจอ ปีกุนแต่เท่าก็มีคนกินผาราดไม่
 ๑/๒ มีคนนุทก็ไม่มีคนจะเห็ดจะทำ ท่านทั้งหลายเอยคอยดูเกิดต่อปีกุนเดือน ๘
 ๑/๓ เห็นทั้งแผ่นดินจนเดือน ๑๒ ดังโหมมิงกันฮ้อนนั้ก ลุมกุ่มกันตายในท้องแผ่นดินผัวเมีย
 ๒/๑ จักฟันกันตายแล้วจะเกิดผู้ร้ายผัวหากตายถ้าคนใจบุญจะไม่ถูกที่พญานาคราช
 ๒/๒ ถ้าถูกพิษพญานาคราชจะมีพายุร้ายมาพัดเอา ผู้ไม่ทันดินคอย
 ๒/๓ ดูเกิดแล้วพระอิศวรผู้เป็นเจ้าของจะมีความเมตตาจึงฮับใช้เหตุรู้กัน ๕ คนให้

สถาน ๖

- ๑/๑ ลงไปในเมืองชุมพูที่ป ให้คนอนตายแต่คนผู้ใจบุญให้พ้นจากความตายแล้ว
 ๑/๒ เข้าสานถ้าต่อตำลึงผู้มาจึงมีพระองค์หนึ่ง ชื่อพระกรได้สั่งสอนศาสนา
 ๑/๓ ฮ้ายสี่ปีเห็นคนตายเสีย ๙ ส่วนยังอยู่แต่ส่วนเดียวแท้เห็นอันดไว้ทั้งท่าน
 ๒/๑ หลายได้ฟังคำทำนายจงทำบุญให้ท่านเกิดให้จำชื่อภวานาถวด
 ๒/๒ จากความตายแล ไปกุมให้มาเปาจากตาสิมทั้งที่ป
 ๒/๓ ชุมพูแดนลมจาฟาดไม้ขาดตกลงดินเร่งจำศีลกินทานจะได้

สถาน ๗

- ๑/๑ เห็นแก่ตาคนทั้งหลายให้เกิดอนิจจอันตตาให้เราสู่ขอผู้ดีจำคำ
 ๑/๒ ทำนายจงเชื่อจะได้เข้าใจผู้เขียน ๑ แผ่น จะกุมตัว ได้เขียน

- ๑/๓ ได้มีอายุยืนยาวได้ร้อยปี เขียนได้ ๗ แผ่น กู้มได้ทั้งครัวเรือน หัวพ่อแม่
- ๒/๑ พี่น้องเป็นประการขอให้หมั่นยืนก็ข้าเทอญ นิพพานปัจจโย โหตุ

ฉบับที่ ๙

อินทาทิราช

วัดบ้านเหล่าแกม ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ถาน ๑

- ๑/๑ โอนอ อัครรรยหินล้านก้อนตอยขึ้นเทิงบนแท่นอ หินก้อนล้านบายขึ้นตั้งอยู่กลางบ้าน
- ๑/๒ สั้งมาช่างสีกัดหนามแท่นอ ขวแลซ้ายสั่งมานั่งอุปษฌาย์ แท่นอ โอนอนัก
- ๑/๓ ปราชญ์เป็นง่าว้งว้อถือกระเบื้องเทียวขอ คนบุญสั่งมาช่างสีกัดถือทาบแห่
- ๑/๔ นำคนบาปสั่งมาช่างสีกัดชี้ข้างกับนางแท่นอ หมาจิกจอก
- ๒/๑ สั้งมาช่างสีกัดแทนโองแท่นอ ผุงธรรมโรงเสนาทั้ง ๓ เสนาทั้ง ๔ รวม
- ๒/๒ กันเป็น ๘ คนเขาสั่งมาช่างสีกัดพายเลือดต่างน้ำตาแท่นอ ต้น
- ๒/๓ โกตั้งสั่งมาช่างสีกัดเป็นนายกองแท่นอ หมาจิกจอกสั่งมาช่าง
- ๒/๔ สีกัดเป็นราชสีห์แท่นอ ข้าวสั่งมาช่างสีกัดหินา ปลาสั่งมาช่างสีกัดหินน้ำแท่นอ

ถาน ๒

- ๑/๑ การทางไทยสั่งมายากแท่นอ การทางน้ำสั่งมาโจดแท่นอ การทางลาวสั่งมาฮ้อน
- ๑/๒ แท่นอ คน ๑๒ ภาษาจิ่งพอนกั้งค้อนเข้าใส่กันคนในบ้านใน
- ๑/๓ บวกในวังสั่งมาช่างเป็นหนอนแท่นอ หนังสือกูอินทาทิปัตติราช
- ๑/๔ จงลงมาสุนชายทุกตะแล้วจิ่งให้ป่าวคนทั้งหลายไปที่บ้านน้อยแลเมือง
- ๒/๑ ใหญ่ท้าวพญามหาภษัตริย์ทั้งหลายเศรษฐีแลกรรมพินักปราชญ์แลอาจารย์
- ๒/๒ หลึงชายแลใหญ่่น้อยให้เข้ามาเอาหนังสือกูอินทาทิราชให้เขียนเอา
- ๒/๓ ไว้คู่เฮือน อย่าให้ภิกษุแลสามเณรซื้อข้างม้าโคกระบือให้จำเริญ
- ๒/๔ ภาวนาอยู่ในกุฏิอย่าเศษสะหลอเทอญ ให้เจ้าทั้งหลายตีเอาหลายเงินหลายคำอย่า

ถาน ๓

- ๑/๑ ให้ฆ่าสัตว์ตัวสั้นตัวฮี คั้นฆ่าแล้วได้วิบากหมื่นแสนโกฏิปีไฟสีมา
๑/๒ ให้เอาใบลานมาคน ๑๐ ใบมาพร้อมนั้นเทอญ หัววัดแล
๑/๓ หัวบ้านทั้งปวงให้มาโดยเร็วในท้องเดือน ๑๑ เพ็งนั้น
๑/๔ เทอญ ให้เจ้าทั้งหลายตีเอาหลายเงินหลายค้ำลงคาถาบัดนี้ไว้ดีแล
๒/๑ โอม พุโธ นโมธาย โอมพุทระ นมธายโย พ่อเจ้าไปเหล่านไปคว่า
๒/๒ เต่าหาแลน แม่เจ้าไปเก็บดอกไม้บูชาพระองค์แก้วมานลูกแล้วเลยหนี

ฉบับที่ ๑๐

ไม้ปรากฏชื่อ

วัดสว่างท่าสี บ้านท่าสี ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ถาน ๑

- ๑/๑ นโม ตสส ภควโต อรหโต สมมา สมพุทฺธสฺส พระพุทธสังกาศ ๒๔๖๖ ปิจอ หนังสือตกลงมาแต่เมือง
- ๑/๒ ขันจิ่งเฮียกว่าเมืองจังมีแปลพัวแผ่นหนีเป็นตัวหนังสือ ถ้าไฟเดืนนี้ควรจะสิ้นศาสนาให้กระทำบุญกับ
- ๑/๓ คนถือศีลไปพบหนังสือที่แผ่นหินมาบอกแม่แม่ก็ไม่เชื่อ คันอยู่มาไม่ซ้าก็ตายโหงตายหมด
- ๑/๔ ทั้งคร้วเรือน ทั้งพระอริยมตตาทอกกับมนุษย์ถ้าได้ไม่เชื่อหนังสือตกลงนี้ต่อไปจังได้เห็นคนเจ็บสิ้น ส่วน
- ๑/๕ ตายเสีย ๑ ส่วน เหลืออยู่ ๑ ส่วน คนที่ไม่นับคุณบิดามารดาคุณอุปชฌาย์อาจารย์ คุณครูบา อาจารย์ดินน้ำลม
- ๒/๑ ไฟ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ เหล่านี้ต้องเป็นอันตรายทั้งสิ้น คนที่มีทรัพย์อย่าข่มเหงคนขัดจน อย่าพูดส่อเสียดไม่ประพฤติดอยู่
- ๒/๒ ในกรรมบถ ๑๐ คนลักจ้วงลักควายลักข้าวของต่าง ๆ คนจำพวกนี้จะต้องตายก่อนเขา เพราะว่า ประพฤติทุจริตเพราะมันไม่อยู่
- ๒/๓ ในกรรมบถ ๑๐ พระพุทฺธเจ้าลงมาดูหนังสือที่แผ่นหินบอกแรงต่อ ๆ ไปจะมีความเจริญมาก ถ้าคน
- ๒/๔ ไตไม่เชื่อคนนั้นจะมีความลำบากแลตายเสีย ในหนังสือบอกจะเจ็บไข้ตายถ้าไม่เชื่อปิจอต่อปีกุน เรือนจะไม่

ถาน ๒

- ๑/๑ มีคนอยู่ ถ้าไม่มีคนทำนาเดือน ๕ นี้จะมีงูตัวร้ายมากัดเดือน ๑๐ คนใจร้ายจะต้องตายก่อนเพื่อน คนที่ใจบุญจะต้อง
- ๑/๒ ลำบาก ๑ ส่วน คนเจ็บ ๕ ส่วน คนตายฝังได้ ๑๐ ส่วน คนที่สบายก็ยังไม่เห็นคนเดินทางจะต้องตาย
- ๑/๓ นั้นนับไม่ถ้วน ตายเสียแสน ๙ พัน คนใดถ้าไม่เชื่อหนังสือจะลำบากไปทางหน้าพระพุทธรเจ้า
- ๑/๔ ด้วยดูคนใจบาปที่ไม่นับถือคุณบิดามารดาเถ้าแก่ที่มีความเสมอแล้วอีกพันเท่าแปลงเงิน ๓ ตำลึงซื้อข้าว
- ๒/๑ ได้...แล้วคนทุกซัไรจักต้องตาย ๑ ส่วน ไฟไหม้ ๕ ส่วน ลมฝนส่วน ดิน ๖ ส่วน อดข้าวตาย ๗ ส่วน งูกัดตาย ๙
- ๒/๒ ส่วนผีกินตาย ๙ ส่วน ลำบากแกลใจ ๑ ส่วน ในปีชวดจะไม่มีคนกินข้าว คนจะตายนั้นไม่ควร ผู้
- ๒/๓ ได้ผู้ใดได้เขียนหนังสือนี้แล้วถ้าไม่บอกคนต่อไปจะมีความลำบากขึ้นทุกซัที่ข้าว ๓ ต จัก
- ๒/๔ ซื้อได้ ๓ สิ่ง ชาวบ้านจะไม่มีคนกินข้าว เพราะไม่มีเงินทองจะซื้อเลี้ยงชีวิต อีกพันหนึ่งขึ้น ๑๕ คำให้

ถาน ๓

- ๑/๑ จุตรูปเทียนเพราะเคยนับถือให้มนุษย์ทำบุญพากันทำบาปคนที่ไม่เชื่อหนังสือเดือน ๑๑ ๑๒ นี้ คนจะตายมาก
- ๑/๒ ๑ เถิงพอไก่อขึ้น คนใดเรียกออย่าขาน ถ้าคนใดขานคนนั้นจะตาย ถ้าผู้ใดได้เขียนหนังสือนี้แล้ว
- ๑/๓ ได้ ๓ ฉบับ จะคุ้มครองได้ทั้งคร้วเรือน ถ้าผู้ใดนับถือคุณพระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ ส่วน
- ๑/๔ ภาวนาวาดังนี้ ซาติ ซาติ อโห อโห พุทุโร อโห ธมโม อโห สงโฆ ฯ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ บัญชู ภูศรี

การศึกษา

- ๒๕๔๖ พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒๕๔๙ ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ๒๕๕๑ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ๒๕๕๓ ศึกษาต่อระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา โดยได้รับทุนเรียนดีด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

การทำงาน

- ๒๕๕๒ อาจารย์สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ๒๕๕๓ อาจารย์สาขาภาษาไทย วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด